

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

חג השבועות תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת. פרק שמיני – המוציא יין דף עט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

קבא

תוספות

1 **ת"ק** סבר כותבין שובר. ומיירי שובר שי לו שובר, ולכן משפירי – פטור, דאך זקוק
 2 לחזורי חסתי. ומתוך פירוש הקונטרס שממע עשירין לא נכתב השובר, וקשה דחרי
 3 עריך לחזורי ללות, שלא יצטרך לכתוב שובר. **חזו** דברא דפרע אנא. כרב אשי תניא
 4 בתוספתא דמבילתי, ר' יודנה אומר. אה המוציא שטר פרוע כל שדאי חייב, מפני שמשמרו
 5 לבעל זבוב. ולשאר אמוראי קמי' לרשב"א:
 6 **אלמא** כיון לטויה קאי. היה ליה למעקט:
 7 כיון דלא ידעו, שטו ארוז, שטו חזק
 8 יותר, אלא שטא לאו מילוי קמי' לאיתיה.
 9 **כדי** לכתוב עליו את הגט. סמירא ליה כרבי
 10 אליעזר, דאמר עדי מסירה כתי'. ולר'
 11 נמיר אף כותבין על הדפסרא. דתנן בגמ' דף
 12 כא: אף כותבין על יביר מרזע ועל הדפסרא.
 13 והבנים כמשריין. ואמר נבנ: מאן חבמינ – ר'
 14 אליעזר. ובתמי' פי בקונטרס שיעירי וגט קטן
 15 מנזיל, דהא אשכחן דקלף כדי לכתוב עליו
 16 פרשה קטנה שבחפליין. ודע ר' יודנה דפי' – שיעירו
 17 לכתוב עליו קטר מוכסין. ושטא. ודקלף שטו
 18 חבט – כיון מצביעין אותו לקטר מוכסין, וכן שי
 19 לפרש כאן: **וקתני** מידא כדי לצור ואמר
 20 אביי, קשה לר' דלא היה ליה לאתוי מילתא
 21 דאביי הבאי

1 **עדי שאימר** 'פרעתה' ולא 'פרתיה'. כלומר: עדי שלא אמר 'פרעתה' – חייב. משאמר
 2 'פרעתה' – פטור, ודבטל ליה: דכפולי עקלא צריך ל'קיימו'. והכא כפרעו לא פרעו ממש
 3 קמאר, ובשטר מקומין, ודכפולי עקלא אסור לשחות שטר פרוע: **והכא** בכותבין שובר
 4 **קאי** מ'פילגי'. יין גורטי' ח'ק סבר אין כותבין שובר על שטר פרוע. שאהא מעירכו ל'שמור
 5 שוברו יון העבכרין. אלא מחזיר לו ושופר
 6 ואסור להשתחוה. ו'ו' הודקה סבר כותבין שובר. **עדי**
 7 עדי ודי שובר מותר לשחות שטר פרוע לצור
 8 ע'פ עלדותה. ולא ידא. חזא דכין דאסור
 9 לשחות שטר פרוע – אפילו על ידי שובר
 10 נמי אסור להשתחוה. שמא יאבד השובר וה'
 11 חזר ונבא בו. ועד, לרבי יהודה 'אין כותבין
 12 שובר' שמעיקר ליה בבבא מברא (דף קט).
 13 דתנן. מי שפרע מקצת חובו, ר' יהודה אומר:
 14 תלתי' יודי רבי אומר: יכתוב שובר. וד'ג' תק'
 15 סבר כותבין שובר. ורבי קאמר: משפרע ליה
 16 והוציא מלוק בשטר – פטור, שאני צריך לו.
 17 ואי אמרת כיון דרביא לצור ע'פ עלדותה הוא
 18 דבעי אדחורי לילת – לא מצינו ליה, שמא יבא
 19 לדי מלוק ויחזור ויתבענו. ואי נמי לא מהדר
 20 ליה מלוק – לא איכפת ליה ללות, דמלוק
 21 קתב ליה ללות שובר עליה. ורבי יהודה סבר
 22 אין כותבין שובר. הלכך צריך הוא המלוק
 23 דבעי אדחורי. ואי לא קתדור ליה – חזר
 24 וחובע לו מה שפרעו. וקא סי גי ליה שבויר.
 25 **דבעי** לשמועו מן העבירים: **רב אשי** אפי'.
 26 פלוגתניהו כשהוציא ליה הוא. ומה הוא
 27 צריך לו דקאמר – והאי לא לצור. דמסא
 28 סתמת פי עלותה לא משתי ליה, שמא
 29 יבא ליה המלוק. אלא משתי ליה להראותו
 30 לשטר בעל חובות. ולתהייל שיהו פרע
 31 חובותיו: **המוציא** עוד בכמה. משום דבעי
 32 למיבעי מעיקר הניך בעי אחרניתא. כגא
 33 מיניה הוא, ואף על גב דמתני' היא: לעבד.
 34 עוד העומד לעבדו, ורציון לא עבדו, בכמה
 35 שיעור הוצאתו: **הפולגן**: צמר: **סיני** כדי
 36 הפרש אצבע מהאמה: **כפול**: סיני כדי
 37 **אלמא**. כיון דמנעין ומלבן לטויה קאי
 38 שיעריה כטויה: **שלא** לעבדו. אינו עומד
 39 לעבד: **והמוציא** כלומר: מעט. בעין שמראן
 40 לדונקא. לומר: רוצה אתה בה? **לאירא**.
 41 והוא כשיעור הצורך לאירא על גדי.
 42 ל'סותם פי קנה שקפעת הערב נתנה בו'.
 43 **קליפי** אגוזים. קליפה לוח שעל קליפי האגוז
 44 **כמים**. ורשודאי: **פיה**. ורובצאי: **פי** ככמה
 45 קופ"א. נתנן בגד באמצעיתהו. והאי שיערא
 46 נפשי: **שאין** אדם מורח בו. ואם בא לשרותה

קלף

1 **סמנין** שריון – כדי לצבוע בהן דונקא לאירא. ואילו בסמנין שאינן שריון, תנן: **קליפי** אגוזים וקליפי
 2 רומזין כמים ופואה – כדי לצבוע בהן כגד תנן [לפי] סבכה! **הא** איתמר עליה, אמר רב תנן אמר
 3 רבא בר אבהו: **לפי** שאין אדם מורח לשחות סמנין לצבוע בהן דונקא לאירא. והרי ירועין גינה
 4 **דמקמי** דירועניה תנן: וכל וחול תרק – כדי לזבל בו קלף של פרוכ, דכרי רבי עקיבא, והבנים אמורים:
 5 **כדי** לזבל פרישא! **הא** איתמר עליה, אמר רב פפא: **הא** – דרועי, **הא** – דלא ירעי, **לפי** שאין אדם
 6 מורח להוציא נימא אחת לרועיה. והרי מיט, דמקמי דלנבליה תניא: מורים הבנים לרבי שמעון
 7 **במוציא** שופכין לרה"ר, ששיעורן רביעיות. והיונין [בה]: שופכין למאי חזו? וא"ר ירמיה: **לזבל** בהן
 8 את המיט. ואילו בתר דנבליה תניא: מיט – כדי לעשות בהן פי פורי! **התם** נמי בדאמתי: **לפי** שאין
 9 אדם מורח (בהן) **לזבל** את המיט לעשות בו פי פור. ה"ש, דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דיעולא;
 10 שלשה עורות הן, מצה וחיפה ודיפתרא; **מצה**, במשמעו – דלא מליח דלא קמיח דלא עפיין.
 11 **וכמה** שיעורו? **תני** רב שמואל בר רב יהודה: **כדי** לצור בו משקולת קטנה. וכמה? אמר אביי:
 12 **רביעא** דרביעא דפומבדיתא. **חיפה** – דמליח ולא קמיח ולא עפיין, **וכמה** שיעורו? **דבר** תנן
 13 לעשות קמיע. **דיפתרא** – דמליח וקמיח ולא עפיין, **וכמה** שיעורו? **כדי** לכתוב עליו את הגט. **עור** כדי
 14 מיתת: **כדי** לצור בו משקולת קטנה. ואמר אביי: **רביעא** דרביעא דפומבדיתא! **התם** – בבשויא.
 15 **והתנין**: **הנגד** שלשה על שלשה למודרם, **השק** ד' על ג', **העור** ה' על ה', **מפץ** ו' על ו', **בין** למדרם
 16 **בין** למת. **והאני** עליה: **הנגד** והשק והעור, **כשיעור** לטומאה קד שיעורו להוציאו! והוא בקורטובקלא.

קלף

1 **עדי** שאימר 'פרעתה' ולא 'פרתיה'. כלומר: עדי שלא אמר 'פרעתה' – חייב. משאמר
 2 'פרעתה' – פטור, ודבטל ליה: דכפולי עקלא צריך ל'קיימו'. והכא כפרעו לא פרעו ממש
 3 קמאר, ובשטר מקומין, ודכפולי עקלא אסור לשחות שטר פרוע: **והכא** בכותבין שובר
 4 **קאי** מ'פילגי'. יין גורטי' ח'ק סבר אין כותבין שובר על שטר פרוע. שאהא מעירכו ל'שמור
 5 שוברו יון העבכרין. אלא מחזיר לו ושופר
 6 ואסור להשתחוה. ו'ו' הודקה סבר כותבין שובר. **עדי**
 7 עדי ודי שובר מותר לשחות שטר פרוע לצור
 8 ע'פ עלדותה. ולא ידא. חזא דכין דאסור
 9 לשחות שטר פרוע – אפילו על ידי שובר
 10 נמי אסור להשתחוה. שמא יאבד השובר וה'
 11 חזר ונבא בו. ועד, לרבי יהודה 'אין כותבין
 12 שובר' שמעיקר ליה בבבא מברא (דף קט).
 13 דתנן. מי שפרע מקצת חובו, ר' יהודה אומר:
 14 תלתי' יודי רבי אומר: יכתוב שובר. וד'ג' תק'
 15 סבר כותבין שובר. ורבי קאמר: משפרע ליה
 16 והוציא מלוק בשטר – פטור, שאני צריך לו.
 17 ואי אמרת כיון דרביא לצור ע'פ עלדותה הוא
 18 דבעי אדחורי לילת – לא מצינו ליה, שמא יבא
 19 לדי מלוק ויחזור ויתבענו. ואי נמי לא מהדר
 20 ליה מלוק – לא איכפת ליה ללות, דמלוק
 21 קתב ליה ללות שובר עליה. ורבי יהודה סבר
 22 אין כותבין שובר. הלכך צריך הוא המלוק
 23 דבעי אדחורי. ואי לא קתדור ליה – חזר
 24 וחובע לו מה שפרעו. וקא סי גי ליה שבויר.
 25 **דבעי** לשמועו מן העבירים: **רב אשי** אפי'.
 26 פלוגתניהו כשהוציא ליה הוא. ומה הוא
 27 צריך לו דקאמר – והאי לא לצור. דמסא
 28 סתמת פי עלותה לא משתי ליה, שמא
 29 יבא ליה המלוק. אלא משתי ליה להראותו
 30 לשטר בעל חובות. ולתהייל שיהו פרע
 31 חובותיו: **המוציא** עוד בכמה. משום דבעי
 32 למיבעי מעיקר הניך בעי אחרניתא. כגא
 33 מיניה הוא, ואף על גב דמתני' היא: לעבד.
 34 עוד העומד לעבדו, ורציון לא עבדו, בכמה
 35 שיעור הוצאתו: **הפולגן**: צמר: **סיני** כדי
 36 הפרש אצבע מהאמה: **כפול**: סיני כדי
 37 **אלמא**. כיון דמנעין ומלבן לטויה קאי
 38 שיעריה כטויה: **שלא** לעבדו. אינו עומד
 39 לעבד: **והמוציא** כלומר: מעט. בעין שמראן
 40 לדונקא. לומר: רוצה אתה בה? **לאירא**.
 41 והוא כשיעור הצורך לאירא על גדי.
 42 ל'סותם פי קנה שקפעת הערב נתנה בו'.
 43 **קליפי** אגוזים. קליפה לוח שעל קליפי האגוז
 44 **כמים**. ורשודאי: **פיה**. ורובצאי: **פי** ככמה
 45 קופ"א. נתנן בגד באמצעיתהו. והאי שיערא
 46 נפשי: **שאין** אדם מורח בו. ואם בא לשרותה

47 שורדו כדי פי סבכה. אבל עור טורח אדם לעבד כדי קמיע ומעובד נמי, פחות מבדי קמיע לא חשיבו: תפשהו. גרעינן: ואילו בתר דירועניה תנן. דקלח אתר
 48 חשוב: כרישא. קפלוט: **הא** איתמר עליה לקמן בפרק דבי עקיבא מתוך לה דב פפא דבי: נימא. גרעינן: **מצה** במשמעו. שאין לה שום תיקון: קמיח. משחין אותו
 49 בקמח ומים: עפיין. מתקנין אותו בשחוקת אצבעים. כמו שעושין כאן בשחוקת קליפת ארז, שקורין טא: **וכמה** שיעורו: להוצאת שבת: **רביעא** דרביעא דפומבדיתא.
 50 רובע לטרא של פומבדיתא. דרך הסודרין לצור משקולת של עופרת כדי שלא תפתח. לפי שהמכתבת נשתקת תמיד. ונפתח מאלו: **קמיע**. בציר שיעריה מבדי
 51 לצור משקולת: **לכתוב** נגד – עור. גיטין דף פה. ג' גופ של גט – הרי את מותרת לכל אדם. ושמו ושמה העירים והקמן. ושיעורו הן קטן מכוון: **לכתוב**: מיתת
 52 כח. אלא קמיע שיעורו אגוד נתני: **כבש** אילא. כל חובו שהשטן קרי בשולא. לשת בשול שהוא לא חזר לעבדו. אבל יבש – חזר לעבדו. וכין
 53 דחזר לעבדו – הוי כמסבדו: **שלשה** על שלשה לטומאת מדרם. אבל למנע – שלש על שלש, והן אצבעות: **קד** שיעור **הוצאת** שבת. אלמא שאין משכר
 54 תפשהו סתמים בעינן, ומתנינן מוקד במסבדו: **כידן** כבבאל. מכוולו ברותחין ומתקשה לישב עליו ולכות דלוקאקות שקורין פוטטורויל ומטות, ולעשותו שלוקן:

1 קלף ודוכסוטום בו. גול הוא עור שלם. אלא שחשירו השיער. והיינו דאמר ברש ברא
 2 בתרא (דף ג.) גול - אבני דלא משפין. אלמא: שאני מתוק קרי גול. ובחוללקן
 3 אוחו לשנים. אוחו שלפני שיער קרוי קלף. ובכפי בשר - הוא דוכסוטום. ואומר רת:
 4 דבלשון יין קרוי לבשר סוטוסט. ודוך פני מוק. כמו קרי לה קרוי דוכסוטום.
 5 כלומר: שאני שפין. וקלפס שלטי שי. וזהו קין

6 קלף. וחובבן עליון חוץ תפילין ומוזוחו לעד
 7 בשר. ולא באומר שקלפס הם דוכסוטום. ודוכסוטום, יין שגוררין האומנין במקומם
 8 אוחו קלפסן העליונה, ושאר הדוכסוטוס:
 9 דא"כ - היאך נחובין עליהם תפילין. ומסקין
 10 הבא תפילין דוק על הקפה. ויזמי דקלף
 11 ודוכסוטוס אינם מעופפים. ושלטי דא"כ. פסול
 12 לבכות עליון (ס"ח) ותפילין ומוזוחו. ובענין
 13 ספר להכיבי פסול במסכת גיטין (דף ט: ועס)
 14 לבכות מגולה על הפרטא - מילה דברגאת
 15 ספר. ולקמן משמע דכשרין. ואיהי קלפס שלט
 16 ולא יפיעין. והכי מיתבשרי' ואומר ר' אבהו: ותיקון
 17 שלט חשיב בעיפוי. וכן משמע ב'הקומץ רבה'
 18 (מנחות לא): דקאמר קרע הבא בני (ב) יתפר.
 19 ב' - אל יתפר. ותיא אר"ך. בשלש יתפר בד
 20 אל יתפר. ולא מליגי. וזה דרפינן אף דלא
 21 עפינן. אלמא: ס"ת כשר בלא עפינן. והיינו
 22 בתקון טוב בשלטי. ובפ"ק קטא דתוס' (דף יא)
 23 גבי שטר. וזה בענין דבר שאינו יכול להודיק
 24 ומשנה דרפינן שבתעבד דאי לא עפינן - יכול
 25 להודיק. ופסול ואגן סודי דשלטו אינו יכול
 26 להודיק. אלמא: חשבו בעיפוי. ופ"ק מורדני
 27 ספא ב'. הנה היה למפיק ביריאת גופא וריטא
 28 לספא. ומשמע דאמנתי' מדרד לפרכי. ואומר
 29 ר"י. דכן מצעו ב'המפקדי' (ב"מ דף ל"ב) וזהו
 30 גול אגול בו, דברי ר' טרפין. ממאי דמני ר'
 31 טרפין. ואלו קרקע עלה ודודא בו. וזהו חוץ
 32 למפיק גהוז רתיא אחרדי, ופריך אמנתוקן
 33 דרמקדוסי: **תנן** קלף בדי לבכות עליו ב'.
 34 אין לפרש אר"ך פריך. מדנקט קלף - כמכלל
 35 דדוכסוטוס. לא דא"כ. לעיל דמשני מאי מוזח
 36 - מוזח שבתפילין. אבתי תקשה ליה מניתיין
 37 דקתי קלף ומשמע ולא דוכסוטוס. וברייתא
 38 גונתני שיער לדוכסוטוס בקלף אבתי אבא סבך
 39 אברייתא דלעיל: **אדרי** ואדרי אמזוחא דא
 40 דכתבה בו. ואיה: אמאי לא קאמר אדרי ואדרי
 41 אתפילין. קלף במקום שיער ודוכסוטוס במקום
 42 בשר ויש לומר. דנחא ליה לקומי לשניא קטא
 43 ושני אמזוח. היה הדמי למימר אדרי ואדרי
 44 אתפילין: **ורבי** יאמא מכשיר. ואדרי אב סר
 45 רב כרבי אחאי. לימא נמי קרתי ויהי אב סר
 46 דדוכסוטוסו וי"ל. רב מרש דרבי אחאי אל
 47 מפרשה אלא אתפילין: **אלא** לאו אתפילין.
 48 וזהו הרקני 'כתבה' לשון נקבה - היינו מוזח שבתפילין. **תפילין** אגילי מי כתבינן. ואיה: זהו הנתן בפי' מגולה (ד' ת) אין בין ספרים לתפילין ומוזוח אלא שהספרים נכתבים בכל לשון ותפילין ומוזוח אין נכתבות אלא בלשון אשורית. אמאי לא קתי נמי שותפילין ומוזוח אין נכתבין על הגריל? ואומר ר"י. אלא קתי לה משום דלא מפסלי בגייל מחד טעמא. אלא משום שיהו שתי קלפין או דוכסוטוס. אבל אדו נכתבים אשורית - זהו מחד טעמא. כדרדקין דחם בגמרא 'הוה' - ביהויתין יוה. ועוד. דאפי' עצמן אין שיהו. שיהו על הקלף עלה ודוכסוטוס. ומידי קשה. ויהי נמי למיזנין שהספרים נכתבים על גוץ שאנו מוקץ. ודוקא על ידיו מוחק פסול. ומסכת סופרים אבל תפילין אין נכתבים אלא על הנה. כדמבא בריש פרק 'שמונה שרצים' (לשמן קף.) ג'רע ב'דרושלמי בפי' דנגילה. ואם תאמר גי'ר שאינו מחוק נמי לפסול כספר דתפילין מגולה דסוטה משום דכתיב 'בספר' ויהי נחא ויהי נחא נמי דרשתי ודדעה א' שמונה שרצים ודוק מפרשתי. ואף על גב דלא פירש. כדאשכחן תאב גבי ספר תורה וקתי גי'ר חם. ומי'רבי מנורק. כדאמרינן במסכת סופרים: **א"ל** מירשתי 'ודעה אם שמונה' בראש העמוד נתבון למעלה בגי'רין פירש שמע: **והשרא** וזהו המעלה דרב סתמא בשני' ביבת דמורש. וקלף ודוכסוטוס שיהו. והיה כסור בתחילה ולענין תפילין קאמר. ולא מצי קאי עד דמסיק השתא ולענין מוזח קאמר. והא דתניא לעיל שיהו בהו בזה - פסול. אדרי ואדרי אתפילין. וסוגיא ד'הקומץ אולא כפי מסקא שדשעתין: **א"ל**

1 דוכסוטום. קלף שישלש קלפיהו ודעליונה: מוזח. שמעו וקדיה אם שמו: **שבתפילין**.
 2 דקתם ד' אגרות לד' פרושיות. וישיער בחד מינייהו ודיניו שמע קטנה שקבם:
 3 **במשפלות את תהדים**. לענין תרומה. כדאמרן ב"ר דר' ברי' בפי' (דף ד.) **קציעה**.
 4 הוא הדקוס של עור שחתך לו' בתים כמין ביד ית' של עור וזאגרות: בתוקן:
 5 **במוזח**. וזהו האגרות שלן. וכך קרי לה קרוי דוכסוטום:
 6 **והא מוקדמי סיפא**. ודודא ולעיל קלף
 7 כדי לבכות בו. מכלל דרישא בו, והקטיף
 8 ורישא אסיפא: שיערין. של כל כף לבכיה:
 9 **כדי לבכות עליו מוזח**. אדוכסוטוס קאי
 10 דלא חיי לתפילין. וסיפא פריש קלף כדי
 11 לבכות פרישה קטנה שבתפילין: קלף א'
 12 דוכסוטוס **לא**. חיי בשניא' וזאג' בי האי
 13 אלא כבדי לבכות ב' פרושיות דמוזח, ואי
 14 דוכסוטוס חיי לתפילין הוה ליה לשעריה
 15 כשישיר וזאג' דתפילין: **למוזח**. מוזח הן
 16 המוכרז קלף בעינו. והקמא דכל אינש מעזה
 17 מלתיא'א בעידי. ולקף לא מצעו דדוכסוטוס
 18 לתפילין. וזהו אין מצעון מוזחין: **למוזח**.
 19 אם תבנה על הקלף: **הא דכתב אקלף אפילו**
 20 **במקום שיער**. וכ"ש במקום בשר. ודליתכתא:
 21 מוזח במקום שיער. והא דכתבה אדוכסוטוס
 22 **במקום בשר**: רבי אחי כבשריה. ורב מוק
 23 לדרי אדא תפילין דכתבן על דוכסוטוס.
 24 ואמר בוותיה: **גירי**. של עינים: **גויל**. משקד
 25 **במקום שיער**. **למוזח**. מוזח הן
 26 דבריקא: תפילין של יד עשין אותן של ראש
 27 ואותן של ראש אין עשין אותן של יד. לפי
 28 כשי' מורדין בו: **ס"ח** שבלה. אין מתכבין
 29 מעזה וריעה שפרשיות שמעו וקדיה אם שמוע
 30 בתוכה. לקובען במוזח: **דכתיב**: הנה תפילין
 31 אבתי: **לאו דכתיב** אדוכסוטום. שהוא
 32 כשי' למזוח. הלכך אתה תפילין: עשין
 33 **השתא דאתית להכי**. דמוזח אקלף כבשרה: **לא**
 34 **תיא**. במלתי'ה דרב. דדוכסוטוס גרי' הוא בו:
 35 **א**

1 **קלף בדי לבכות עליו פרישה קטנה**. ורומיניה: קלף
 2 **ודוכסוטום - כדי לבכות עליו מוזח! מאי מוזח - מוזח**
 3 **שבתפילין**. וקרי להו לתפילין מוזח? **אי**. והתניא: רצונות
 4 **תפילין עם התפילין - ממפלות את תהדים**. בפני עצמן
 5 - **אין ממפלות את תהדים**, רבי שמעון בן יהודה אומר
 6 **משום ר"ש**: **הנוגע ברצועה - מהור עד שיענע בקציעה**.
 7 **רבי יבאי ושמון אמרו**: מהור, עד שיענע פרושה עץמה.
 8 **והא מוקדמי סיפא**, קלף כדי לבכות עליו פרישה קטנה
 9 **שבתפילין שהיא "שמעו ישראל" - מכלל דרישא במוזח**
 10 **עצמה עסקינן! הכי קתני**: קלף ודוכסוטום שיערין בכמה?
 11 **ודוכסוטום - כדי לבכות עליו מוזח**. קלף - כדי לבכות
 12 **עליו פרישה קטנה שבתפילין**, שהיא "שמעו ישראל". אמר
 13 **רב**: **ודוכסוטום**, גרי' היא בקלף, מה קלף מוזחין עליו
 14 **תפילין** - אף ודוכסוטום מוזחין עליו תפילין: **תנן**: קלף
 15 **כדי לבכות פרישה קטנה שבתפילין**, שהיא "שמעו ישראל"
 16 **(קלף אין, דוכסוטום לא) - למוזח**. ת"ש: **הקנה למשה**
 17 **מסיני תפילין על הקלף**, **מוזח על דוכסוטום**. קלף במקום
 18 **בשר**, **ודוכסוטום במקום שיער**! **למוזח**: **שינה**
 19 **פסול! אמזוח**. **והתניא**: **שינה - בזה ובוה - פסול! אדרי**
 20 **ואדרי אמזוח**, והא - דכתבינהו אקלף במקום שיער, אי
 21 **נמי - אדוכסוטום במקום בשר**. **ואינעית אימא**: **שינה**
 22 **בוה ובוה - תניא** היא. **דתניא**: **שינה בוה ובוה - פסול**. רבי
 23 **אחא כמשר משום רבי אחי** בר חנינא, **ואמר** לה משום
 24 **רבי יעקב בר' חנינא**. **רב פפא אמר**: **רב דאמר - כתנא**
 25 **דבי מנשה**: **דתנא דבי מנשה**: **תבנה על תניין ועל הפטילית - פסולה**, **על הקלף ועל הגייל ועל**
 26 **דוכסוטום - פסולה**. **תבנה** מ'א? **אימיא מוזח - מוזח אקלף מי כתבינן? אלא לאו - תפילין**.
 27 **ולמינעמלו**. תפילין אגילי מי כתבינן? **אקלף**, **כי תניא תהיא - כס"ת**. **לימא מסייע ליה**: **בויצא** **בו**
 28 **תפילין שבלו** וספר תורה שבלה - אין עושין מן מוזח, **לפי שאין מורדין מן פרישה מבורה לקדושה**
 29 **קלף**. **מעמא - דאין מורדין**, הא מורדין - עושין. **דכתובא אמאי? לאו דכתביהו אדוכסוטום?**
 30 **לא**, **דכתביהו על הקלף**. **ומוזח אקלף מי כתבינן? אין**: **והתניא**: **תבנה על הקלף על הגייר ועל**
 31 **הפטילית - פסולה**, אמר רבי שמעון בן אלקעזר: **רבי מאיר היה פותך על הקלף, כפי משפתפרת**.
 32 **השתא דאתית להכי - לרב נמי לא תימא** "דוכסוטום גרי' הוא קלף" **אלא אימא**: **קלף גרי' הוא**
 33 **בדוכסוטום**. מה דוכסוטום מוזחין עליו מוזח - אף קלף מוזחין עליו מוזח. **היוו זה לבכות**.
 34 **תנא**:

49 וזהו הרקני 'כתבה' לשון נקבה - היינו מוזח שבתפילין. **תפילין** אגילי מי כתבינן. ואיה: זהו הנתן בפי' מגולה (ד' ת) אין בין ספרים לתפילין ומוזוח אלא שהספרים נכתבים בכל לשון ותפילין ומוזוח אין נכתבות אלא בלשון אשורית. אמאי לא קתי נמי שותפילין ומוזוח אין נכתבין על הגריל? ואומר ר"י. אלא קתי לה משום דלא מפסלי בגייל מחד טעמא. אלא משום שיהו שתי קלפין או דוכסוטוס. אבל אדו נכתבים אשורית - זהו מחד טעמא. כדרדקין דחם בגמרא 'הוה' - ביהויתין יוה. ועוד. דאפי' עצמן אין שיהו. שיהו על הקלף עלה ודוכסוטוס. ומידי קשה. ויהי נמי למיזנין שהספרים נכתבים על גוץ שאנו מוקץ. ודוקא על ידיו מוחק פסול. ומסכת סופרים אבל תפילין אין נכתבים אלא על הנה. כדמבא בריש פרק 'שמונה שרצים' (לשמן קף.) ג'רע ב'דרושלמי בפי' דנגילה. ואם תאמר גי'ר שאינו מחוק נמי לפסול כספר דתפילין מגולה דסוטה משום דכתיב 'בספר' ויהי נחא ויהי נחא נמי דרשתי ודדעה א' שמונה שרצים ודוק מפרשתי. ואף על גב דלא פירש. כדאשכחן תאב גבי ספר תורה וקתי גי'ר חם. ומי'רבי מנורק. כדאמרינן במסכת סופרים: **א"ל** מירשתי 'ודעה אם שמונה' בראש העמוד נתבון למעלה בגי'רין פירש שמע: **והשרא** וזהו המעלה דרב סתמא בשני' ביבת דמורש. וקלף ודוכסוטוס שיהו. והיה כסור בתחילה ולענין תפילין קאמר. ולא מצי קאי עד דמסיק השתא ולענין מוזח קאמר. והא דתניא לעיל שיהו בהו בזה - פסול. אדרי ואדרי אתפילין. וסוגיא ד'הקומץ אולא כפי מסקא שדשעתין: **א"ל**

שבת. פרק שמיני - המוציא יין דף פ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 ב' אותיות קרי'. דין יבשו; שתי אותיות בקולמוס. כלומר כל היבא דמפיק ליה שיעורו
2 כשתי אותיות: לקלירין. קסת הסופר: אות אחת בקרי אות אחת בקולמוס. מי מיתקשר?
3 או לא? ואי אקרת: תופק ליה משום המוציא - לא מתיב עליה. משום שהוא כפל
4 לפחות מפשיעו. רתנו לקמן (דף צגג) המוציא אוקלין פחות משאלו בכלי - פטור
5 אף על פי הכלי, מפני שהכלי פסולה לו: **המוציא**
6 **מילה**. שלא נמדד לפי שתי אותיות הנתח גופו
7 (התורה) - אפילו הייב חייב. דיעור אקרת: דין
8 - על הכתב הוא: ותיב והוציא. כהנעם ארת:
9 **הסרה** שיעור דקמייא. כשהמתיבשת נחסר
10 השיעור, והייב נקרה הוצאה דקעין בצרופה
11 אין אן שא שיעור ב' הוצאה ואפוא היא מנהה.
12 וכן דוק בעלם אחרו - מפניו לבי מנייה
13 הוצאה: כמי שקלטה לב. רתנו לקמן (דף
14 קב.) הורוק קולטה כלב פטור, דלא הויא אקרת
15 מנחה. וקבא נמי ב' מנייה הוצאה סתלה
16 להנהה קמייא. והויא כמאן דליה: לרנן
17 דפליג לקמן ב' הורוקין ליה ליה לקיטה כמו
18 שנתקנה. אפילו בקרה קטון לקרע - אל
19 מתיב עד שתקנו לה גבי משה, וקסם כל
20 שהוא. ולא בעינו מקום ר' הואיל ונתח ר' הוא.
21 מ' מה תקח כל דף דהו: בעינו: שפיר. לא צריך
22 תורה. דאם מנייה קרי. וידו מוכח לקרע.
23 לשתי רשיות. ושתיקן ריהי אלא שיש חפס
24 בניהם: והוא שיש חיוב חסאת בניהם.
25 שמוקפת ביה. אבל אם היה חסות
26 מפסקו. כגון קרפף יותר מבית אסתים, או
27 כקצה וב' בתים פתוחים. אמר לר' ד' והוא
28 ליה. והוציא עין הוצאת מבית ה' לרשות ה'
29 והצי גורגרת מבית ה' לרשות ה' שהיא פתוחה
30 לה - חייב. וכן ולא מפקס ל' ר' - קרא
31 שרואת אהר. ש' פלא. עין שובב לרחה של
32 ריהי ונמאל: אבל אם הוציא חצי גורגרת
33 מנחה מקאן, והצי גורגרת מקאן: כרשות גיטין
34 ד' ועינו גיטין פסקא רשות לרשות הוא
35 דקאמרן ב' הורוקין (גיטין דף ע"ג) והוא גיטין
36 דורק גיטא לרביהו בחצירה. איגוד גיטא
37 ונפל בפסקא. ואוקי תהם שהשואל לה מקום
38 בחצירה. חד מקום - מושל איגוד. תרי מקומות
39 - לא מושל איגוד. אבל אם חלי. אלא שיש
40 עינים: גיטות. שהולכות מעטפות. ואין
41 מגלות אלא עד אןך לראות. וכוונתא אוה:
42 בעריות. גנות בקרים. אינן עריכות צונות
43 כל קי. שאין שחוק וקלות ראש מצוי שם.
44 ועקמה משעין. ואינן מוססין פניהם וכוונתו ב'
45 עינים: שש' שבראש קנה של ציריו.
46 משיבין כסן נסן בראש קנה. ונתנין עליו ד' ד' ד' ד'
47 והעף יושב עליה ונדבק בו. והר' קימן שם
48 קריה כרי שיהא העף נדבק בו: של יין.
49 למעט עין ד' וד' שהיו ב' ד' ד' ד' נקב קטן ויין.
50 משמן דבש: למה. לטוח בקעים שבו: שיער

1 **תנא: שתי אותיות בקרי, (והשתי) אותיות בקולמוס, שתי**
2 **אותיות בקלירין. פני רבא: אות אחת בקרי, אות אחת**
3 **בקולמוס, אות אחת בקלירין מהו? תיקו. אמר רבא:**
4 **הוציא שתי אותיות, וכתבן קשהו מלה' - חייב, כתיבתן**
5 **זו היא הנחתן. ואמר רבא: הוציא אות אחת וכתבה,**
6 **והורו הוציא אות אחת וכתבה - פטור. מאי מעמיא.**
7 **בירימא אפקא כתיביא - חסר ליה לשיעורא דמתיבא.**
8 **ואמר רבא: הוציא חצי גורגרת אחת והניחה, והורו הוציא**
9 **חצי גורגרת אחת והניחה, ראשונה נעשה כמי שקלטה**
10 **(כלב) או שגשרפה - ופטור. ואפוא? הא מנהה? הכי**
11 **קאמר: ואם קרם והנביה ראשונה קודם הנחת שניה**
12 **- נעשית ראשונה כמי שקלטה או שגשרפה ופטור.**
13 **ואמר רבא: הוציא חצי גורגרת והניחה, והורו הוציא**
14 **חצי גורגרת והניחה דרך עליה - חייב. ואפוא? הא**
15 **לא נח? גזון שהעבירה תוך שלשה. והאמר רבא: תוך**
16 **שלשה לרנן צריך הנחה על גבי משה? לא קשא,**
17 **כאן - בזורק, כאן - במעביר. *מן רנן: הוציא חצי**
18 **גורגרת, ותורו הוציא חצי גורגרת, בהעלם אחד - חייב,**
19 **בשתי העלמות - פטור. רבי יוסי אומר: בהעלם אחד**
20 **לרשות אחד - חייב, לשתי רשיות - פטור. *אמר**
21 **רבא: והוא שיש חיוב חסאת בניהם. אבל פרמלית -**
22 **לא. אביי אמר: אפילו פרמלית, אבל פוסלא לא. ורבא**
23 **אמר: אפילו פוסלא. ואורא רבא למעניה, דאמר רבא:**
24 **רשות שבת פרשות גיטין דמיא. "כחול כרי לחול עין**
25 **אחת". עין אחת הא לא כחלי - אמר רב הונא: שכן**
26 **גנועות פוחלות עין אחת. מתיב, כרי שמעון כן איעור**
27 **אומר: כחול, אם לרפואה - כרי לחול עין אחת. אם**
28 **לקשט - כב' עינים: תרנמא הילל בריה דר' שמואל בר**
29 **נחמני: כי תניא ההוא - בעריות. ("שעה כרי ליתן**
30 **ע'פ נקב קטן"). תנא: כרי ליתן ע'פ נקב קטן של יין.**
31 **"דקב כרי ליתן בראש השפסף". תנא: כרי ליתן בראש**
32 **שפסף שבראש קנה של ציריו. "פזת ונפרית כרי לעשות**
33 **כו". תנא: כרי לעשות נקב קטן. "תריסית כרי לעשות**
34 **פי פור כו". למימרא דשיעורא דרבי יהודה נפיש. הא**
35 **כיו"ל דשיעורא דרנן נפיש: רתנו, רבי יהודה אומר: כרי**
36 **ליטול הימנו מרת מנעל לקטין אמיא: כרי לצרפי ומפומט**
37 **כרה קמנתי. ("סובן כרי ליתן על פי פור של צרפי וכו").**
38 **ח"ד:**

והרי נראה אפילו פסלא שהוא כרמלית, ושני לזה לאביי בין כרמלית המטלטלת לשאנה מטלטלת: **מיתבי** רשב"א אומר. לרב הוא פריך, דאי לאו רב הונא דמקמי מתיבי לרפואה: **א** לרפואה. פי רבנו שמואל אם לרפואה הניעו זה - חיבין עליו כל העלם כרי לחול עין אחת, ולרשב"א אית ליה רתחיב וכל המטלטל של זה. ואם לקשט, כלומר: אם לא הניעו לרפואה אלא לקשט - כרי שתי עינים, חסמונו עומד לקישוט. ואין רחא לרי, דלעיל תנא: אם רס בחולו עין אחת, כרי - מנומא, אבל מנוע - בכל שהוא. אלמא: מנוע עיני פחות מחולו ב' איתן רחא לרי דהי: אם לרפואה, שאותו כחול רחא - לרפואה - שיעורו כרי לחול עין אחת, אפי' לא הניעו לכך. אי נמי: אם לרפואה - שבאותו מקום עיני פחות מרפואה, ואם לקשט - שישאין אותו קישוט, ואין גרילין לעשות מנו מנו פראה - כרי לחול שתי עינים: **חריסית** כרי לעשות פי פור, אפי' נאמר ללעיל (דף טעא). אן פור אדם טורח לבלב לטח כרי לעשות פי פור, חריסית חשיב פני מיט, דמענין אותו לעשות פי פור של צורפי וכו. אי נמי: הכא מיירי מנומבל:

1 המוציא שיער כדי לגבל בו את הטטט טט כדי לעשות פי כור. כן גורס תוספתא.
2 וכן טר טרי ולדן גירסא: שיער כדי לגבל בו את הטטט. כשיער טטט ועדשה
3 מרביעית שופכן, אבל לספרים גרסי שיער כדי לגבל בו טטט לעשות פי כור של ערפי
4 דוב קשה. דאמר ליעיל: אין אדם טורח לגבל טט כדי לעשות פי כור. בדי: לפשי. דמידי
5 בטיט שהוא מנובל לא, ואחר הניגולו נתנו ב' לשקן את הניגולו.
6 שיער כדי להקטן.

7 **שהניעו** פירוקן ולא הגיעו. פירוש: גבסון
8 לפירוקן. שקרובת לזעמא. ושקט
9 כדי ליפת וללכן עצמן כדאמרין בפרק "אע"פ"
10 (כתובות דף טז): הריעה לכן את בתו ישקנה
11 חלב ואיכלנה אפרוחין סמוך לפירקה. ש"ך
12 לקמן פא.

13 **למימרא** דשיעורא דר' יהודה נפיש. ואע"נ
14 דאשכחן תרוד שהוא גדול הרוב
15 כדאמר בגדו בפרק "כ"ג" (דף ט) בני גמל תרוד
16 רב. כמה שיערו? חזקה אמר: מיל פיסת יד.
17 ר"י יוזנא אמר: מלא חפני. התם דרזא מיירי
18 תרודו גדול כדתנן בסמכת כלים פ"י (משנה
19 ו) שאמר מידה נסה. מלא תרוד רב. במלא
20 תרודו גדול של זופסא אבל אבא לזרעא שבת
21 מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
22 הרבה. (א"ג) חף סלקא ודעת דעתך חף גל.
23 שהוא גדול. ומשני: בחפי פותחת שדן קטנים:
חפי

1 **גנתן ספלא.** "ר' יהודה אומר: כדי לסוד פלפול" מאי פלפול וימא אנדיפי? אמר רב: צירעא
2 וכת צירעא. מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
3 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
4 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
5 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
6 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
7 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
8 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
9 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
10 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
11 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
12 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
13 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
14 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
15 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
16 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
17 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
18 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
19 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
20 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
21 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
22 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
23 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
24 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
25 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
26 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
27 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
28 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
29 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
30 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
31 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
32 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
33 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
34 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
35 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
36 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.
37 **נפיש צירעא** מ' מדי דחשיב בעינן. ותרודו קטן חשוב נה.

1 שיער. וזה לטעם: ח"ו טט טטט לעשות פי כור של ערפי וזה. **אנבע קמנה.** דרבן
2 לסוד את כל הגוף להאיים: שהניעו לפירוקן ולא זעיעו. שהביאו שתי שיערות ולא
3 באו כללל עינים הראיות לקב. ומתקיימו דבר: **ספולות** ממוחלות: **אנפיקון.** דתנן
4 במנחות (דף פה): אין מביאין אנפיקון. הוא שמן זית שלא הביא שליש: **ולקח סבין**
5 **אוהו.** שמן המור: **פולח.** בדי: **לפשי.** דמידי
6 **קב ד' פאות זוין.** שהניעו וקפצו עליה
7 והתנגדו לה. ותנו (לול) מיון. **חשיב משויר**
8 **ומרבה שיער:** **צירעא.** טמיל"א. וסוין
9 אותה להחשיב השיער: **בת צירעא.** למשה
10 הימנה. **לסוד שיער דק.** והוא אנדיפי:
11 **למימרא דשיעורא דר' יהודה נפיש.** בהמיה
12 וזה קמין לן דין גמי שיעורא דרבי יהודה
13 וזה. ומתקיימו בשיעורין שבתו: **ומשני נפיש**
14 **צירעא נמקיה וזוסי דרדגון.** דאמר: **לסוד**
15 **אנדיפי:** וזה סוד אנדיפי פ"ה דתנן. **ממיה**
16 **הרבה דהוא עשוי לסוד כלכול:** ודברי רבי
17 **נמקיה בביצת הסוד.** הנגבל במים, ועשוי
18 ביצים ביצים, ומטמני בלעז. **והוא עשוי לסוד**
19 **בת צירעא:** ואי סוד אנדיפי פ"ה שיער הוא. כגון
20 **הרבייהו בסיד חטוב נגוחו דין אוהו:**
21 **אנדיפא.** כלי חרט ולו שני דרין. אחת למעלה
22 ואחת למטה. וכשרוצה למלאוהו, סותם את
23 דרדגון התחתון. ולשון אנדיפי - בדי. פיות
24 התנאי (ערוכין דף קד) **על מעלין בשיערי**
25 **ומתוספתא גרס:** "באנדיפי: **אנדיפי.** הפסה
26 לטוש זין כבלי כחות בסיד. והזין ממהה הסיד
27 ורוצא: שנתות. סימנע. כלי חרט גדול. וזה בו
28 הימנה: שנתות כלי שנתות ממין אגוזים קטנים. עד כאן
29 לסאה. עד כאן לסאתים. וסוין אוהו בסיד.
30 כדי שיהיו לבנות ונפרות. דרדגון. במנחות
31 שנתות זוי ואי בדי: **עד כאן לפי.** חצי הדין: **עד**
32 **כאן לאיל.** שלשית הדין: **עד כאן לכבש.**
33 **רביעית הדין.** רבתי: **חצי הדין יתה לפר**
34 **וגר.** כל לשון מורי חוקן מפי אביו. ששמע מר
35 ששמעו. ורבתי מפרשים שמתה. כל הגוף
36 ומתוך שאינו עשוי להחשיב השיער אלא
37 להאירם בעי סוד עב: **אנדיפי.** שאנו סוד בו
38 בתו לאחר שקנאו. דרדגון שמא תמות. כי
39 בריהו דההוא גוי. שנתות. כלומר: אבר אבר
40 ונפרות. ואי אפשר בלשון זה. ולא נאמר
41 שנתות הלהמור כן להזכיר אבר אבר בלשון
42 שנתות. והצורך להביא פירוש לפירוש
43 שנתות דדי בדי: **אנדיפי.** פירוש. שלא ממקום
44 פירוש: **הוא יתה מדין ויתת את.**
45 **לו.** שלא היה לו לדרוש במדקבה: **מרתני**
46 **אדקה.** ארילי"ס. מרדגון. ששן השיעון
47 מקליפת עץ גדול שעשואין בהן פרקמטיא
48 בספיעות ותומקין אוהם: **בחותם האיציות.**
49 שנתותהו שלא יקרב איתן אלא מי
50 שנתותהו ולשיעורא דרבן וזוסי: **בתישא.**
51 **פסול.** ושיעוריהו זוסי משל כרוב: **על מלא**
52 **כף סיד.** בנקרא מפרש: כף של סידין. ורואילי בלעז: **מיוס.** דרוק סודין הרבה. כמו: "הדכה היפת הגדול רסיסם" (עמוס ו): **ביצה קלה.** בנקרא מפרש לה: **גמל.** לא יסוד
53 **את אדם ביתו בסיד.** לאחר חורבן. משום אבילות של ירושלים: **תבן או חול.** שלא יתן לכן כל צרכו: **דרבדי.** סיד חוק ומתקשה יותר משאם לא עירבו בו: **קילקולו** זהו
54 **תיקונו.** דאי לאו דמקלקל ליה ומשחרו - לא היה משיחרו. הלכך ע"כ הא דקשאי ליה - מעליקא היא לביה. ומשערין ביה. ורבותי מפרשי: **קילקולו** - לזבן. **ולבן.** זהו תיקונו -
55 **לענן חוקו** וזה נדראה לי. וקילקולו זהו תקונו - משמע דשם החלקול מתקנו. ולזאי לישקא - אין שם החלקול מתקנו. ולמה חזוקו קילקול כאן? הכי וזה (ליהו) לתרצי: נהי
56 **דאשחרו** משחרו. אחוקו מחוקי: **קשר עליון.** של אמצע הדי. או קשר התחתון של אמצע האצבע: **מירפא.** בשמן. שממדתו לבשלה: **דצילקא.** עוף כן: **של שיעור שבת.**
57 **באוקלי.** וכל דרועאן וקירקורן ותיחתן בגרוזתו: **פגיונות.** מביצת תרנגולת. שהיא ממוקרת לכשל. ולא כביצה שלקוח ששורו:
58
59

1 **מתני'** תיודו. כה קולירי: עין. קס"ד דפרתחת של חץ עצמה ושיעורה נפש
2 מןהוה: וקרי. עין. עין לארזין וראשו חו: כדי לרזוק בפהמה. ולא טרח
3 אינש למשקל צדור משום עול להרביחו, דבקלא בעלמא דרמי ליה אול ליה: גמ'
4 והא חייל דשיעורא דרנן נפיש. גבי לעשות תלמי: חפי פותחת. שינים הקבועים
5 בה, ולא יחי' לעצמה. ונשיים אותה מעצמם:

6 **חפי פותחת** מחוירי. דכל זמן שלא חפרן בה
7 אין קולירי לומר: סמאי. ופחת עצם כבלי
8 מחובה. ופשוטין עמאן. ביבבל שוחטין
9 (וחלף דין כה). ואי משום דמחבר לפותח:
10 וכל המחבר לשחור טהור - פותחת של זה
11 בית קיבול, ומקבל מפתח: ושל זה ואם
12 פותחת והוא יחי' איה על כלימ. כגון של
13 שדה ומגדל, אלא של גל, כמו שחוק גלי.
14 כגון דולת שברי חצר, איהם שחלקן
15 פפותות. ודלתי חבורה או הדלת היא. ודלת
16 כגון מחבר לקדע - שחורין: סבוכית.
17 וכוכות, ועל של שסובין (א) קרי סבוכית, ועל
18 של שדאי ובה קרי וכוכות: והוא שפרקשת.
19 הבהמה בצדו: וה בהכאנו: שיעון כבשה.
20 ולהתיב עליקו. יא נמי לטעון כדצא
21 ולהניסן לבית הבסא. ואידו ואידו חי שיעורא
22 הוא. והוא יחי' לחד מחיב על ידי שיעורא:
23 פות פאנו כפיצה. שלש מבניסן לקינת:
24 ומקאנו זה אחר. ואחא בית ואחא באנו ואחא
25 כפיצה. ותיבול מקאנו פי היעירי' בפקעה
26 להסיר רעי הנדבק שם, שהדולת כבשה
27 למתלבץ בלתיבול: מורטיני. מואניסן כינס לם
28 לשקול פ מלא חיי. בין שלשקו, או אפילו לם
29 ד' וה' ובין פולן מלא חיי: שיעוריות.
30 מוקיעו, שהיו ראויות לקינת מותר
31 להכניסם. ביהו ארבע אמות או חבור, ודלת
32 ליתר כליבוליה: כתיב: כל ארתות אותה
33 תתם מתני'. פולגא דאתר מתני' היא
34 מבקשת סוכה, והיא סודיה כפי המלמדים:
35 והיא מוקיעה. ויהי חרבה תלמידים:
36 פאנו, והוא חול הירדוה בשארית יודעה
37 קד סליקת פאן. ולסימא בעלמא אמה.
38 דלא תשבה לגינסא דבדיקא. ואם תשבה
39 - והכר משנתך דארתו: אבל לא פאסי:
40 כמו "שקל פיסת" = רגב (סנהדרין דף סד).
41 שקורין גליסא. דהואיל ומתפרק לבס:
42 לקינתו ואסוריה לטעול: כרשיני שבפליתיא. הכי
43 מקרא משום שבבל ארץ לזה היא
44 והמקרישה מכל רגביס: למשמש הנדקן
45 לינות ואינו יבול לקינת. אמרין
46 בפירקין דמשמש בצדור כגבס והוא מפתח
47 וקא שקא דעתך דקאמה ובשבת אסור
48 לעשות כלל כדרך שמשמש בחול:
49 לפתח. ומאן (מחיר פ"א דף כז) עמד
50 החור מביא אדם ליד הדרוקן: ונשני: בלאחר
51 י' היא "כדרך" אצטור רגס - כדרך
52 המשמש בחול בלא צדור ממש השרת נמוק.
53 אבל בלאחר י' כגון אחוץ פ"א בב' אצבעותיו
54 שפיר דמי: ואי יש פוקס קבוע להביח' שאם
55 ישתירו לו ערביה קאן עבס שחית' - מכניס
56 עס מלא יד: כהכריע בשיעור המכריע. כאנו נפש מכוח חוסר מבטיצה: מוכיכה קטנה. מלאכה לאסור, אסור לטעול: ואם יש עליה עד. קנות הפועל שעשהו לכה -
57 מותר לטעול לקינת: תחתיות. פגיש: לויכי פגשים. אותן פועליה הגדולין כגון, וקורין ודיליש: מוריע בהתם. כל כשר שיש בהמה העשוי כמגור שהוא פגוס וחרוקה
58 כמגור או יושב. כלומר: כל מקום שאין העשוי חלק. כגון קליפת הלשון, וכגון תורף שיש בו כמין קוצין וכפגוסותיו, וכוכות הבוסות: שיש בהן י' חפירי. ואחריתו כפי קאי
59 תהלה. שאינו יושב. אלא קאי בו חבר לא חוץ לקינת. ובה שיש אמר ללוי: אם יש עליה עד. מותר: לת לא חוץ: ובה חוץ: פאנו אהד. באונו צד שקינת בו חפרו - וכל
60 חוץ לקינת, אבל בצד שני חוץ: ירדיה. שהיה קנות שעליה של: ונשמששו. אותו עד. מהו. מי מילל לייחד דידוהו. או לא: אי רשופו ניכר מוקיע. דכין דמאס לא חוץ לכשמישם
61 וקא מיטבל ליה מבית הבסא:

1 **מתני' עצים** - פרי לעשות תרזון, רבי יהודה אומר:
2 פרי לעשות ממנו חף, וכוכות - פרי לגרור בו ראש
3 התרביה. צדור או אבן - פרי לרזוק קעוה, רבי אלעזר בר
4 יעקב אומר: פרי לרזוק בבהמה. גמ' למומרא דשיעורא
5 דר' יהודה נפיש, הא קיימא לן דשיעורא דרנן נפישו
6 אמר עולא: חפי פותחת. תנו רבנן: חפי פותחת -
7 מחורין, כדעון בפותחת - סמאון. ושל גל אף על פי
8 שחורין בדתה וקבעו במקסמים - מחורין, אבל המחורין
9 לפרקת ירי הוא קמקע. "וכוכית דר' לגרור בו": תנא:
10 סבוכית - פרי לפצוץ בה שני גימין פאחה. "צדור
11 או אבן פרי לרזוק קעוה, רבי אלעזר כו". אמר רבי
12 יעקב אמר רבי יוחנן: והוא שפרקשת בה. וכמה שיעורו?
13 תנאי, רבי אלעזר בן יעקב אומר: משקל עשרה זה.
14 וזינו על לבי מדרשא, אמר להו: רבותי, אבנים של בית
15 תכסא שיעורן כמה? אמרו לו: פיות פאנו ופביצה.
16 אמר להו: וכו טורטיני קניסו?! נמנו ונמרו: מלא חיי.
17 תנאי, אמר רבי יוסי אומר: פיות פאנו ופביצה. ריש רבי
18 יוסי אומר משום אביו מלא חיי. ת"ר (שבב"ב) ג' אבנים
19 מקוריות מביא: להכניס לבית הכסא. וכמה שיעורו?
20 ר' אומר: פאנו, רבי יהודה אומר: כפיצה. אמר רפרם
21 בר פפא אמר רב חסדא: כמהלקות פאן קד מהלקות
22 כהארוה. התם מתני' הכא פרייתא: אלא: כמהלקות
23 כהארוה - קד מהלקות פאן. אמר רב יהודה: אבל
24 לא את פאסיים. מא פאסיים? אמר רבי יודא: פרישני
25 בברייתא. אמר רבא: אסור למשמש בצדור בשבת כדרך
26 שמשמש בחול. מתקין לה מר ומוטרא: ליסתפן?! כלאחר
27 יד. אמר רבי ינאי: אם יש מקום קבוע לבית הכסא
28 - מלא חיי, אם לאו - כהכריע מוכיכה קטנה של
29 בשמיים. אמר רב ששת: אם יש עליה עד - מותר.
30 מיתבי: עשרה דברים מביאין את האדם ליד תחתיותו,
31 ואלו הן: האוכל עלי קנים, ועלי פגנים, ולויכי פגנים,
32 ומוריון בהמה בלא מלה, ושדורו של דג, ורג מליח
33 שלא בישל כל צדורו, ותשותה שגורו יין, והתמקן בסוד
34 ובחרסית. בצדור שקינת בו, חפרו ויש אומרים אף
35 תהלה עצמו כבית הכסא! לא קשיא, הא בלה, הא
36 בישל, ואיכיעת אימא - פאן - מצד אהד וקאן - מב'
37 צדוין, ואיכיעת אימא: הא - ירדיה, הא - דכהכריה. א"ל
38 ונשמשמשו, מהו? א"ל: אם היה רשוקין ניכר - מותר. כעא מיניה רבה בר רב שילא מרב
39 חסדא:

1 **חפי פותחת** טהורין. פי בקונטרס. שינים של עצם, ותנאן אותה פותחת (א) לפתח.
2 וקודם שלא נקבעו ארזין כלום. כעון פפותות - טמאין, וכלי עצם מנומח
3 ופשוטיהם טמאים. דאמר ביבבל שוחטין' (וחלף דין כה) ואי משום דמחבר לפותחת
4 המחבר לטהור טהור - פותחת של זה חיי קיבול, ומקבלת מפתח. ומה שפירש פשוטי
5 כלי עצם טמאים. דאמר ביבבל שוחטין' - לא
6 דק, והדום לא איירי אלא בגולמי כלי עצם, אבל
7 פשוטי כלי עצם - דהא גון ומיחיה ליה אבית' כפי
8 טעם כל עין כלי עיר של ער כלי מוכיכה - וכו'
9 פשוטיו טהורין. ומה שפירש רחפין חן של עצם
10 דקשה לרי'. דגבי כלי מחבת מיתניא תוספתא
11 עבשה ועד: דאי בשלא נקבעו ארזין אלא כלום
12 אם כן פשוט טהורין וקא חפי פפותות יש
13 לה בית קיבול לקבל המפתח - דהא לא חשיב בית
14 קיבול. אלא חפי המפתח עשוי לטעול על אוחו חוץ
15 קיבול. כמו הקטע יצא בקב שלו (לעיל דף סו).
16 דטהור כשאין בו בית קיבול כתיחין. דפי בקנט:
17 ומה שבניה ראש שוק בתוכו - דהא חשיב בית
18 קיבול, שאין השוק מוטל על ידו. ועד דפי
19 קיבול, ומה שטמא חוץ ארזי חרוב בנת
20 כלים כפי"ג (משנה 4) פותחת של עץ וחסין של
21 מחבת - טמאה, פותחת של מחבת וחסין שלח
22 עץ - טהרה. אלא: ביה חרוב חרוב אשוקין נמוק
23 דמשמע דתאיא כרבי נחמיה דלא אויל ביה
24 מעשי דתאיא ביה חרובי. דהיינו ברייתא
25 דשמעיה נמי בריה לר' תנאיא מחוץ. דקתני
26 סיפא דהכא: טבעת של מחבת וחסין של אילנו.
27 ר' נחמיה מטהר ונראה לרי' דבחפין של מחבת
28 איירי, ואע"פ שלא נקבעו ארזין חוץ קעת לתנא
29 פתוח. אפילו הכי טהורין. דגולמי כלי פתחת
30 טהורין. כעון פפותות - טמאין, שגנדרה
31 מלאכתו. וכן משמע בסוף דשמיחן שגמ'
32 מלאכה. דקתי' ועל גל, אע"פ שחפין לרלת
33 כו' דמשמע מה שקבען לרלת יש לו לרזום
34 טומאה, אלא כיון שאין חוץ פותחתו (וחין
35 קבוע בגל - טהור:
36 **אסור** למשמש בצדור. פירש בקונטרס.
37 דצדור לפנות אוני כול - אסור משום
38 השרת נימוק. וא"ת והא רבא ברבי שאן מחפין
39 סבר כרש"ב בספ"ד דביצה (דף כגו). וכדינ פריך
40 לקמן לרבי יוחנן דאסור משום השרת נמוקין ויש
41 לומר: דהא גנשמשו יודו חוץ פסיק ריה:
42 ואם לאו. דהכריע. ונראה לרבי מריסר ריה:
43 ואם לאו הכריע מדוכה קטנה של
44 בשמיים. ודכריע פי רגל, כמו כריע הטהה. וכן
45 פירש בירושלמי כמלא רגל מוכיכה של קטנה עד
46 שמש. אמר רב ששת אם יש עליה עד
47 מותר. מילתא באפי נפשה א"ת. פירוש מותר
48 לקע בה. אפילו ודלתי חור מוכיכה. או אם יש
49 דרכה מנאלה יודו חור לטעול בולק, ודיקן דיש
50 עליה עד - דחבנו בולק:
51 מהו

1 מהו להעלותם אחריו לנגו. אם עלה שם לפניו מן הישעין לטרוחא ויתראת לא: לא:
 2 דפריך (א) דאסור לטול קיסם משלפני חוקשי לכולה שמתעין דשרי לטלטל אבנים
 3 ומתורלות ונראה לר"ה דבאב נמנעא ליה משום דבית הבאס קרוב על גנה וכולי להכינ
 4 שם מעיש, ומדור דהו דאפי' שרי. ולכפי פריך (להוד) דאסור לטול קיסם משלפני. לפי
 5 שדה יכל ליה צינן אמתמולו אבל אכלה
 6 שמעתא לא מצי פריך. שדרכו היה לפנות
 7 שבה, וביא וביא דרוק ולא אסרוהו רבנן
 8 להכנסו עם מעיש. ונג' אבן זמינים, שמה יקום
 9 אחר:
 10 והכמים אמורים לא יטול אלא מן
 11 האבוס כו'. נראה לר"ה. אבל
 12 דוקא מן האבוס, אלא מן הרואי לראבו.
 13 דלכיא למימר דבשאב באבוס אסור, רבנל
 14 אבן קרע, ויהי דתן בדיבמאי דבר יין (ביעה)
 15 שדף (לג), והכמים לאבוס מנגב משלפני
 16 ומדליק, אלא: לא בטל הוא. והוא לא שר
 17 בקיסם לחצות שינוי אלא להדליק - בשם
 18 דסבר לא נתנו עינים אלא להסקה, אבל
 19 דברי הרואי לאבוס נמנה - שרי אפי' לחצות
 20 שינוי. ור"א דאמר דתם: נטל אדם קיסם
 21 משלפני לחצות שינוי, ומנגב מן החצר
 22 ומדליק, סבר דמה שבבית מוכן לכל מה
 23 שרצה, אפי' לחצות שינוי, אבל שבחצר איט
 24 תימן אלא להסקה:
 25 והניחו ע"ג יוחנן מתידיי משום תולש.
 26 האי מתידיי מכת מדרות מדרבנן,
 27 כדפרש בקוטרס מדרשי ריש לקיש, וקשה לר"ה
 28 דאמר בפ"ק דגיטין (דף א) דאין יוחנן עציץ נקוב
 29 המוח ע"ג יוחנן באנו למחלקת ר"ה ורבנן.
 30 דלר"ה פטור מן המעשה, כדנפולני בין ספנה
 31 משעת לשאינה משעת, ולרבנן דביא. אמר רבא
 32 דילמא לא היה ע"ג אבן קאמרי רבא אלא
 33 רספנה ולא מפסיק אויר, אבל עציץ דמפסיק
 34 ארירא - אפילו רבנן מודו. ולא שמעתיך חשבנן
 35 ליה כמחזיר בארומיתא אפי' תיחז על גבי
 36 יתרות, ולא מתידיי משום תולש אלא מדרבנן
 37 ונראה לר"ה: דשמעתא לא סברא דהויא דרבא
 38 דהתם:
 39 והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה כו'.
 40 ואי: והא ביבדול קמאי' (ב"ק קכ)
 41 ובפ"ק דמס' ע"ז (דף ע"א) אמר: בברי מסכתא
 42 אין סדר למשנה כסתם בנור ופולמוס
 43 בפרש ע"ג ביעה (דף ע"ב ר) דהיה אומר
 44 כל הכלים אין נגריה, חוץ מן העגלה
 45 כשבושה, ואין הלכה כסתם, דשמה סתם
 46 ואזכב מחלקת היאן ואין לומר דלר' יוחנן
 47 אפי' סתם אחזכב מחלקת הלכה כסתם -
 48 דהא מסתין בלחולין (במות מבז) אסיבא
 49 דר' יוחנן דמיך לא חש לקבועהו, ויחזיק
 50 ואזכב מחלקת היא, ואין הלכה כסתם, ותיחז
 51 רבינו שמאל מדרובן דבמחלקת ואזכב סתם
 52 כדאי מסכת - לביע' חלכה כסתם, כדפרש
 53 בפ"ק דמס' ע"ז (דף א) בהא דפסיק בריי רב
 54 מושבא דר' על החתונה שפיעא, דמחלקת ואזכב סתם הוא. אבל בתרי מסכתות
 55 כל אמוראי סברו דאין הלכה כסתם, ור' יוחנן אי היה דאפי' בתרי מסכתות
 56 הלכה כסתם, או סתם מנבני ומחלקת בברייתא, ודמסתמ סתם לבסוף, ואין לנו
 57 לומר סתם רבי קודם שחזר רוב מנה שפסק ואמוראי נעוהו אילבא דרבי יוחנן,
 58 כדאמר ביאלו טרופח" (תולין דף מג):

הדרן עלך המוציא יין

1 מהו להעלותם אחריו לנגו. אם עלה שם לפניו מן הישעין לטרוחא ויתראת לא: לא:
 2 שיהיה את לא תעשה. דבתיב (דברים כב) ונתחלמתי מותם - פרט לזון ואינו לפי
 3 כבודו, והבא נמו, לטול דרבנן - אלאו ד"לא אסור" אסומתו רבנן, ובקמס כבוד
 4 דבריות דנחה: משלפני. קמין המושלף על גבי קרקע, ולא אפילו מוקצין נעוהו:
 5 לחצות. לטול הכסף שברין השענים ולחצות
 6 ביניהן. מן האבוס, שהוא מוקן, אלאו העמידו
 7 דבריהם במקום כבוד הבריות. פשעים
 8 שנקראו ממזניז ונבאי הוא פלי: הנה אדם קיסם
 9 לפעודה. והיה לו להכינ שם מאתמול: האב
 10 אדם קובע להב"ב. בחמיה. פשעים שמונא
 11 אדם שם, ודולף לקיסום אחר. ביה הבסא לא
 12 היה מצי לנס בבתייה, ומותר, להלקח כר"ש:
 13 בעליה מפני דוחק בתים: פשרה ניה. ותישה
 14 ארשונה, ועמוד לריתיה: שניו דיושא.
 15 וכשרה ביהרו, מפני שיש פת ידו ומתקשה
 16 (את) החרישה: משום עשבים. שמחמת
 17 המכונן לחלוש ומוחר, והלקח כר"ש:
 18 וכשהוא מקנה בו נטלשים: מותר לקנה. דאינו
 19 מתכוין לחלוש ומוחר, והלקח כר"ש:
 20 והתולש משנה. במתכוין - חייב. דקמס וידעלו
 21 הוא, אפי' שהוא צדור ואינו עפר: שקול
 22 מציילא. ומקום גבשושי: ושרי לקנה. חייב
 23 לקיסום גומא, ומשהו החרישה והרי תולדה
 24 דחריש: פירות. שנין קיין, והוה כששהו גנות
 25 בנן ורצפה רחוק. והא. ובקשה לתקן בחרישה:
 26 סדריש לקיש. דאמר. ומוחר לקנה בו, ולא
 27 אפילו צדור. והוה העשבים שעלו מלחלחית
 28 הרקקתו קו רוצאין, וכשנמנדין הרי הוא כעמקן
 29 מניחילוק: האי פרשיבא. עציץ נקוב עשין
 30 בו, ובתשובת הגאונים מציאת: שעשין
 31 תחלות מפתח תמרים, וממלאן אותם עשין
 32 ונקל בהתם, וכי' או טו' יום לפני ריה עפר
 33 כל אחד ואחד לשם כל קטן וקטנה שבבית,
 34 ודורעין לתוכן פול מרירא או קטניה, וקורין
 35 לו פרשיבא, ונמנה, ועובר ריה נטל כל אחד
 36 שלו, ומקורו סביבות אבן שבעה פגמים.
 37 ואמר: דה' מתח זה, וזה לקיפין וזה ממחרתי,
 38 ומשליכו לקר: שרי לטלוליה, ולא אמרין
 39 תולש הוא: לצורך. קטנה כבוד הבריות. חייב
 40 משום תולש. דאינו נהנה שוב מריח הרקקת
 41 ולי', דהיא תיב לא דווקא, אלא אסור משום
 42 דמיך לתולש, דאי חייב מקש אקמר - לעורך
 43 חייב שרי רבנן איסור ברת וסקילה משום
 44 קונוח: דומה לו במסקת שנגרין (דף פב).
 45 הא על הבותות נהני משום שגור, ולא
 46 מדאוריתא: היא. אלא מדרבנן: משום כנהה.
 47 שלא יתקן בו שני דבכרשא שהוא תלויך בתן.
 48 משום פשעים. כדלקמן בשמעתין: פשרה
 49 יתעין שמישרי את הישער מפני שהיא חרוד:
 50 דבי שאין מתכוין הוא, ושמענין ליה לר' יוחנן
 51 דאמר: דבר שאינו מתכוין - מותר לקמן
 52 בשמעתין: לא מצינא מחול. שאין אסור
 53 לטולו בצדורה, דאסור לקנח בתרס משום
 54 פשעים. ששרי יכול לקנח בצדור: אכל בשבת הואיל ואיבא תורף ליה עליה לחתות
 55 בו אור לא לחשוף מים מבאב, איקא שפיר דמי, דמטיב שיקנה בו משלטל צדור: קמ"ל.
 56 דלא, אי משום כנהה אי משום פשעים: חופץ. חמליק שיעור: ומפספס. קרפוי: אכל
 57 לא סודק. במסקא, דודאי משיר ישער, ומודה ר' שמעון בקסיק רישיה ולא מותר. אכל
 58 חופץ ומפספס - פגמים שאינו משיר, וכששיר, דבר שאין מתכוין - מותר: משרינותא.
 59 גופה היתה: אקרה פליחא. דכששים, ואסרתה לא רבא, ולא וזה ממקומה: אפרי איתו
 60 מילחא. ע"ד שם טו' קורד:

שבת. פרק שמיני - המוציא יוין דף פב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 **אמר** רבי עקיבא מניין לע"ז בו, פי' כגונסות; דנקט לה אבא משום דבעי למיתני מנין
 2 שמרדחין את הקטן. ואין טראה, דאיכ' בהוואו הוה ליה להתחילי ועוד; דהוה ליה
 3 למתנייה בפרק דרבי אלעזר דמילה. אלא טראה אבא דהנא לעיל בסוף "דמוציא" קרא
 4 דאמטכא גבא דרס, נקט מני דני קראי דאמטכא. וקראי "דחורס כור" הוא סמוך להדיא
 5 קראי דאייתי לעיל "לא ימצא במכתחו חרש
 6 וגו'"; **אמר** לבנותו. אפילו למי' בפרק קמא
 7 דמי' ע"ז נרף י"ד, נהנה - אסור.
 8 מהנה - מותר. דמי' - גלבי מבס, שאין טראה כל
 9 כך לע"ז כותנה, אלא שנתן כדי שיתחזה
 10 לעבור. אבל הכא - טראה כאילו מנהל לה בית.
 11 ר"י: **בזבג** לתוך שלו ד"א. במסכת ע"ז פריך
 12 עלה. והא שביק וזוואת לעבודה דהוה ומשני עלה:
 אבנו

1 **דלא** מקנחיהו בתקפא. שאוכל לעשות להם כשפים; ולא קמיל לכו בינא אמיננן.
 2 ואין אמה הורגין בינה בגברתים; ולא **אביל** לכו **ורקא** מבישא דאמר נגאיה. אלא אתם
 3 מוציאין שום מבריקא ובעל מאגדה שאורגין הונגין ואוכלים, אלא אתם ממירין
 4 האגדה תחילה. ש"מ לני קשה לשפוט; מותבי לי במילי דעלמא. מושיבין לקנין
 5 דברי רב. תבם. שאינו תורף; לא ליתבי בתקא.

6 במנהרה ובחוקין, לפי שנתפח הנקב בחוקה
 7 ונתקנן שינוי התרסקות ורזאת; ולא יליחוד
 8 כפי. ודוממברא בעלז; מקנח בצורה. שבת
 9 אע"פ דלאו בר טלטול הוא בעלמא; ואינו
 10 מקנח בחרס. משום כנה; מקנח בחרס. שיש
 11 תורת כל' עליה. מאוני בליים שדה חלקים
 12 ואין מקרעין את הבשר; ולא קנח בעשבים.
 13 שמשעבדים לחים, ודוחבין את הרבה. ורבותני
 14 מפרשים; משום תלישה. ואינו יודע מהו. דאי
 15 בעשבים ממורין - מי איכא מוז' דרשינן
 16 (במדוקהו אג' דמוקמ' לה במחורין, ומקנח
 17 דקח בחורין; ואינו מקנח בצורה. דלאו בר
 18 טלטול הוא. שאינו מקנח בעשבים כשון
 19 במחור, ולא יזום. ומשום שימוש במחור?
 20 לא מהשת. כמאמר' בעירובין בפרק ג' (דף
 21 דל) דלא אסרו אלא באילן ובקנים(ם) וערדן;
 22 לפי שנתן קשיו; שינוי שורות. שני הפה
 23 מברקשא; לחין. אן אור שולט בו. רות רעה.
 24 רוח הפה שהגבל מרקב בעשבים, ויצא רוח
 25 דרין פיו; רוח וזקמא. כל גופו משרת מיעה
 26 מסררת. שהריח נבלע בבשרו ובאבריו; והוה
 27 בו לדיעה מותמה; ואינו יכול לנפית. שאין
 28 הנקב נפתח; יסתלק לצדדיו. כשקבד עצמו
 29 מותו; ולא ליתח' אחרת (בידוק; ובינא
 30 ישמעאל; הנקנים לשעודת קנע. ונבאי הוא לו
 31 אם יצטרך לעמוד מן השערה ולנפית; *
 32 מותין בין פנים לפנים. ויבדוק עצמו
 33 ואמר' לה ד' פעמים ש' ל'. * הכי עדיף טמ'
 34 שהלוק מרובח מוריד תהיל לנקבו; **מתני'**
 35 בין פשים לכתבי. כשמשוררין פשימין נעמודים
 36 וקורות ועושין סוקר של קודת על הארץ; ויש
 37 קהל בין זה תולד. סומקן מתחייב שלא יתעס;
 38 ובר' לרבי. דררס חשיב כבתחית אור; (שערוס)
 39 לדלות תחבירו; חשפי שובל' (ישעיהו) -
 40 חשפי מים של תחוביה, שתצטרכי לעבור
 41 הגשמים וטורעת נרותו; **מנבא**. ונזא שפום
 42 נקבין בתוכה; **גמ'** (ט)סתברא שיעורא
 43 דרבי יוסי נפיש ומקרא שיעורא דר' מאיר
 44 נפיש. אשתקפתא דהא; כלומר, לפי דברנים
 45 נראה שרבי מאיר ממור, דאמר 'לחתות בו
 46 אור', ולא פי' שיעורא, ותרס פורקא חזי
 47 לחדא גמלת. ואילו לקבל רביעית מים - נפיש
 48 שיעורא. וכי מיעינת בקרא - 'לחשוף מים'
 49 וזר. דאי סיד לחשוף מים נפיש - לייט לה
 50 שלא יתור בה אפילו בלי קנן, ויודד אמר כלי
 51 דרזל, וכי יצטרך המללים מן; **אמר** אבי
 52 מתני'. ודאמר רבי מאיר לחתות אש -
 53 מיקדה דרזלה קאמר, שאפילו גזלת קטנה
 54 אינו רואה לחתות בה אלא בתרס דרזל, מפני שהוא נבזה; שפיר קאמר ר' יוסי. דמדלית לה בה. ש"מ דהוי; אפילו מירי דלא חשיב. כלן לחשוף מים, לא לישתבח בה. ולעולם
 55 לא חשיב שיעורא אלא לחתות ליה.

הדרן עלך המוציא יוין

1 **אמר** רבי עקיבא; מניין לעבודה זרה שמשמאה במשא פניה - שנאמר "תורם כמו דוה צא תאמר
 2 לו", מה זרה משמאה במשא - אף עבודה זרה משמאה במשא **גמ'** תנן תהם; מי שיהיה
 3 ביתו סמוך לעבודה זרה ונפל - אמור לבנותו. כיצד יעשה - בזבג לתוך שלו ד' אמות ובונה.
 4 הוה

32 **אמר** רבי עקיבא; מניין לעבודה זרה שמשמאה במשא פניה - שנאמר "תורם כמו דוה צא תאמר
 33 לו", מה זרה משמאה במשא - אף עבודה זרה משמאה במשא **גמ'** תנן תהם; מי שיהיה
 34 ביתו סמוך לעבודה זרה ונפל - אמור לבנותו. כיצד יעשה - בזבג לתוך שלו ד' אמות ובונה.
 35 הוה

הדרן עלך המוציא יוין

56 **אמר** רבי עקיבא מניין לעבודה זרה בו, משום דבעי למיתני בהיתוי; מנין שמרדחין את המילה; כיל להו לתרף דמינין לה; במשא. אום הנושא; תורם כמו דוה וגו'.
 57 עבודה זרה משמתי; **גמ'** מוזל סמוך לעבודה זרה. שהיה אותו מותל מוחצה אף לבית עבודה זרה; אמור לבנותו. דקמתינא לעבודה זרה;

ק"ח שבת. פרק תשיעי – אמור רבי עקיבא דף פב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – רש"י (רשינוליץ)"
תוספות

1 **אבניו** ועצו ועפרו מטנאים שרץ. ואפי' למיד בפ"ג ומטכט ע"ז (דף מאג): ע"ז
2 שנשתרבו מאלה – מתורה, הא מוקל ביה בירושלמי כגון שהשתחוה לכל אבן
3 ואבן, ולכל צען אינן עוקבין. ורבי ע"ז שלמה: **אמר** רבא במשא ע"ז לא פליגי
4 דמטנאי דהא איתקש לנדה. ורבי לוי' מיט דרבנן אי את להו דא דאמר בסוף
5 שמעתין (דף פב) טמאה דע"ז דרבנן היא.
6 וליקולא בשטין – אי אמאי טמאה במשא?
7 נטא דליקטא נדה – דאינה לאבימים הדיקטא
8 שרץ – דלא בטמאה מאלה ואי סביר רבנן
9 דלמטראי מקשטין – אמנא אהא דיקטא נדה
10 לטמוי באבן מטנא. ודרשין לטמוי כבערטה.
11 ולר' עקיבא נמי, אי דלמטראי מקש – אמאי
12 אינטיריך לטמיר דדיקטא שרץ למשמשיה
13 לטמא לטמוי כבערטה ואי ליקולא מקש – לא
14 תמנא אפילו במשא. ודיקטא נדה דאינה
15 לאבימים. ודיקטא שרץ ולא מטנא במשא. וכן
16 לה' אלטמוי אליבא דר' עקיבא. ונראה לר"ח
17 דרסי' ליעל בספריים. אמר רבה תורה דאמר
18 קרא – ובירינוי מיק' בור, נצא תאמרו לא דבנטי אל
19 תאמרו לה, פירושו: כיון דרביבו כבר בירשא
20 ונתמנאה את שפי' ספילי' ספס' ורג' לוי' ח' נ'
21 למיט' זורעו מתי דהי' אלא לטמוי שטנא' ש'
22 לחרוץ. והא' למיט' איני' דשרא קרא
23 דרשית ליקולא. משום דטמנאי ע"ז דרבנן מנה
24 ילפי' לטמוי מקשטין. משה' קאמר רבה ליעל מטנא
25 במשא, דאי אתו ר' דשרא תורח' לרבינו מ'
26 דזית מטנא באבן מטנא בנדה. אי לא דרמנעטין
27 מדיחיקיש לשרץ;
28 **באבן** מסמנא. אי בקיטוריה' אבן מנחה דב' גבי
29 יתדות נדה וישבת עליה. וכלים תתי'
30 האבן, וטמא מיכל אש' היה תתיח'. וקושט
31 דבת"כ מפי' אבן מטנא 'מוכל מביכר' וקרא
32 דכל אש' היה תתיח' – ומקמינן פפי' 'בות'
33 כתיב' (חוב' לב) לעלינו של זב. ובת"כ מוקל לה'
34 מברכ. וע"ז דאי מיכל אש' היה תתיח'
35 נפקא. איכ' אפי' לילם שאין ודאי למשכב ומושב. ורבי'
36 ומפרי' רי' דאבן מטנא – היינו בא' גדולה שהיא כבידה, ואין הכלים מרגישים כבוד הורגה מומתם כבוד האבן. ומסמנא – דהיינו משא גדולה, שצריכה שיטה. כרתיבו' דיהוית' אבן
37 היה ושתת על ע"ז נובא'. א"ר קשה דבת"כ מרבה באבן מטנא 'מוכל מביכר' משמע דמרב' מטיע' משכב ומושב. וכלל שרץ דהיי' משמע דהוי' מעט מאד. ודמנינו' קרי לה' משא, אבן
38 ברחי' דתת דרג' (קט') עוב' חזבה ומושבא' נמנא' במשא' ובריש' י' דמ' תרד' (ג"ה) נמנע' מרתי' ממעט' באבן מטנא' אהמ'. ובתוספתא' וכלים

1 **היה שלו וישל ע"ז** – נידון ממצצה על מצחה. **אבניו ועצו**
2 **ועפרו** **מטנאים שרץ**, **שנאמר** **ששמן תשקטנו ונו"**, רבי
3 **עקיבא אמר: בנדה, שנאמר 'תורם כמו דרוה' מה נדה**
4 **מטמאה במשא – אף ע"ז מטמאה במשא. אמר רבה:**
5 **'תורם' דאמר קרא – ובירינוהו מין' פני, 'צא תאמר לו' –**
6 **הבנים דתאמר לה. ואמר רבה: במשא – רביע' לא פליגי**
7 **דמטמאה, דאמר איתקש לנדה. בי פליגי – באבן מטמאי:**
8 **רבי עקיבא סבר: בנדה, מה נדה מטמאה באבן מטמא**
9 **– אף ע"ז מטמאה באבן מטמא. ורבנן סברי: שרץ, מה**
10 **שרץ לא מטמא באבן מטמא – אף ע"ז לא מטמאה**
11 **באבן מטמא ולר' עקיבא, למאי הלכתא איתקש לשרץ?**
12 **למשמשי'. ולרבנן, למאי הלכתא איתקש לנדה? למשא.**
13 **ולקושט רבמאי' לנבלה! אין תרבי' נמי. ולאי: מה נדה אינה**
14 **לארין – אף ע"ז אינה לארין. ואלא היא דבני רב קמא**
15 **בר יוחאי: דרבנן אינה לארין, או אינה לארין? לפיכך**
16 **ליה מתא, ולרבנן אינה לארין. רב קמא בר גוריא איתקש**
17 **דרבי עקיבא בני לה. ור"א אמר: באבן מטמא – רביע' לא**
18 **פליגי ודלא מטמאה, בי פליגי – במשא. רבי עקיבא סבר:**
19 **בנדה, מה נדה מטמאה במשא – אף ע"ז מטמא' במשא,**
20 **ורבנן סברי: שרץ, מה שרץ לא מטמאה במשא – אף ע"ז**
21 **לא מטמאה במשא. ור"ע, למאי הלכתא איתקש לשרץ?**
22 **למשמשי'. ורבנן, למאי הלכתא איתקש לנדה? מה נדה אינה לארין.**

1 **אף ע"ז אינה לארין.**
2 ורבי

3 אבן מטנא מולא ועוד: אמאי נקט באבן אפי' דף ע"ז יתדות נמי
4 ומפרי' רי' דאבן מטנא – היינו בא' גדולה שהיא כבידה, ואין הכלים מרגישים כבוד הורגה מומתם כבוד האבן. ומסמנא – דהיינו משא גדולה, שצריכה שיטה. כרתיבו' דיהוית' אבן
5 היה ושתת על ע"ז נובא'. א"ר קשה דבת"כ מרבה באבן מטנא 'מוכל מביכר' משמע דמרב' מטיע' משכב ומושב. וכלל שרץ דהיי' משמע דהוי' מעט מאד. ודמנינו' קרי לה' משא, אבן
6 ברחי' דתת דרג' (קט') עוב' חזבה ומושבא' נמנא' במשא' ובריש' י' דמ' תרד' (ג"ה) נמנע' מרתי' ממעט' באבן מטנא' אהמ'. ובתוספתא' וכלים
7 תניא: אף טמאה לכלי חרס אלא מאיחיד ובדיקט' חוב ע"ז אבן מטנא והדיט' (דרי' מ' משא כבידה ביהוית' הדיט') (וחולץ דף קבר) אנו נטא' לא היסט הוא משמע ע"ז אבן מטנא
8 שחילפי' ע"ז האבן ר' ע"ז שרץ כלל למשכב ומושב ועד ומדרס כלי חרס טוה'. ור"ל דהא דמרב' בת"כ אבן מטנא מטיע' משכב ומושב היינו כשהוא ע"ז האבן והכלים תתיח' אבל כשי'
9 תהוו' או רגלו תתי' דאבן יט' מטיע' משא וטהור נשא' את הטמא או כשנאבעו על זב תחת האבן והכלים עליה טמא מטיע' היסט דהיינו משא חוב דהיינו היסט הוא ע"ז אבן מטנא
10 דתוספתא. ו'א' תרד' (דף ג' ח') דמנעט' דם נדה מטמא מושב מדיחיקיש' וישבת, מאי פרי' חו' אי מה היא מטמאה באבן מטנא. אי מרדה נמי מטמאה באבן מטנא כיון
11 דכבר מטיע' אהא דישבת מודה ממשכב ומושב הדי' סלקא דיעק' חו' למיט' דרמנא' באבן מטנא. ואורי' דאבן מטנא נפקא לה' משום דרש' אלא מטנא אלא אכולץ ומשקי' לחבי'
12 אינטיריך חוב' למשעי' מודה אבן מטנא שדאי' טמאה קלה. **ורבנן** סברי כשרץ כו'. ו'א': אמאי אינטיריך שרץ? למשעי' אבן מטנא: תיפוק לה' מדיחיקיש' למת' (לקמן דף פב):
13 וי"ל: רבין דרג' ל' קרא דרבינו' מיק' בור, דאי את לן לאקשוי' לנדה לחומרא – לא היה מנעט' מנחת אבן מטנא ע"ז. כיון דאינטיריך דיקטא' רמת' לשיעור' כות'. איכ' דלמאנד' בפרק
14 'גומר הדין' (סנדרה' דף מ"ג): מה ע"ז במוזב' לוי' מיתסר. אף קבר במזבז' לא מיתסר. ולרבי' עקיבא למאי הלכתא איתקש לשרץ כו'. תימה לר"א: מאי קמבעי' אהא? היה אינטיריך
15 לאפקי' לאש' טמא אולי' הנחה. ודמנה' דיקטא' לא ילפינן שום קול' אלא בעי' ד' חומא' בר גוריא בסומ' אי פישא' לאבימים. איני' נדה אינה לאבימים שום לומר: ולעינן לרבי' בעי'
16 חומרא' דמת' – ילפינן למיט' מנה' וע'ז' הדיקטא' נדה לחומרא – קולא' נמי אית' לן למילף. והא' דמספקא לה' לענין אברים – משום דלא' מת' ד' פריש' נדה איה' או' סמ' כיול' לחחרים' ואורי'
17 ע"ז מיתא' אונן ביול' לחחרים. אי' זה אקמא' למאי הלכתא. והא' דקא' שדאי' מושב' למשמשין – היינו ת"ל ודלפינן קול' מנה' לוי' **למשמשיה**. ודרי' דהיי' מושב' המשמשין' לע"ז
18 מוטמאי. לא במשא' ולא באבן מטנא. משעמי' דאי לא דאיקש' לשרץ – דנו מנעט' בעי' באבן מטנא. ותימה' דרבנן דדיקטא' שרץ' לא אהא' למשמשיה'. מנעין' מושמשין' לא ממנו
19 במשא' בעי' ע"ז עומדה' דלקמן' קאמר' רב' אשי' אליבא' דרבה' משמשין'. בין דן שדאי' חומ' בין פריש' שדאי' חומ' – חומ' לר"י: דאי לא דאיקש' מושמשין' לשרץ – לא היה
20 מושמשין' ל' חו' רבנן' דרמנא' למשמשיה'. מרתיבי' 'שק'ת' תשקצו' בי' חמי' הוא' – משמע' כל דבר שדאי' חוב' פריש' שדאי' חומ' – חומ' לר"י: דאיתקש' שדאי' חומ' בנחה. איה' לא חיישב'
21 פי' הקטורם, 'דמיכ' חרס' הוי' לא משמע' למשעי' משמשין' ולא מוטמא במשא, דאין שום יתור' לכך. אבל אה' דמשמשיה' טמא – משתמע' שפיר: **ולוקושה** רחמנא' לנבלה. אמאי דוקשה
22 למת' אולי' דיקטא' לנבלה – דאי אינטיריך' למת' לכרדרישין' בנינג' חוין'. ובקושו' פי' דחבי' פריח' ולקושה' לנבלה. משום דאו' לא הוה' דרי' לאקושה' לשרץ: **ורבי'** אינער' אמר'
23 כו'. בי' רבינו' שמואל' בדמילתיה' דר' אלעזר' ל"ג אורי' ע"ז למאי הלכתא איתקש לשרץ? דהיינו ת"ל ודלפינן קול' מנה' לוי' **למשמשיה**. ודרי' דהיינו מושב' המשמשין' לע"ז באבן מטנא.
24 דהא איתקש' לשרץ. ויש' ספרי' דל'ג' דהא' איתקש' לשרץ' ופי' חו' מצנין' למיט' דרמנא' דר' אלעזר' דבעי' לא פליגי' דלא מטנא באבן מטנא – לאו משום דאיתקש' לשרץ' אלא כלא
25 שום חו' לא מומתיני' כולי' יחאי' לטמנאי' באבן מטנא. ופי' חו' רי' שפי' 'ור"ע' למאי הלכתא' כו'. והא' דתפי' חור' דבי' ולקושה' רחמנא' לנבלה' – לא פריח' לוקשה' לנבלה' ותו' לא
26 צריך לאקושה' לשרץ. והשוא' דהשוא' נמי לא צריך לאקושה' משום הכי' לשרץ. אלא' חבי' פריח' דהוא' ליה' טפי' לאקושה' לנבלה'. דרמיא' מוש' לנבלה'. אבל לנדה' לא דמיא'. דהא' מטמאה' באבן

שבת. פרק תשיעי - אמו רבי עקיבא דף פג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קבא רש"י

1 ור' עקיבא למא הלקתא איתקש לנהד למשא. לחדוה לקושה לבלה. כרבה מתני
 2 לה. דאמר לעיל: דרע' לאבן מסקא נמי אקשה לנהד. וקא מצי לאקושה לבלה: ובעי
 3 לה אליבא דר' עקיבא. מי משק נמי לענן דהו דאיקה לאבדים. או לא: וניחא. דקתני
 4 לרובי כשרין, אילמא לא מסתמיא בשמא: כפוגני' דמסכת ע"ז: אגבין ועציו כו' ד':
 5 גוי ונתן ע"ז ומשפטיה בוי. ור"ב: מנה גוי
 6 וגויה שגורו חכמים עליהן טומאת זבין: וכן ו' ולא
 7 היסקן. כ"ס: היסקן - משמע ע"ז שהיסקו. והיני
 8 משא. ולא שפאן היסטוט שפתימה:
 9 דמשמעו שהטמא היסטו האחרים: בשלמא
 10 לר"א נחא. דקתני ולא היסקין. דמשמע דלא
 11 משמא במשא. ולקמן פריך: מאי ה"ר? אי הו
 12 טמאין קאמר - שפטיא היתא היסקן טמא.
 13 הם מביעניא? הכי אינהו לית למהני: מגנן ולא
 14 היסקין: דל' דברייתא. אילמא משמא
 15 במשא. וקא לא טמאין אלא כמנה - מאי
 16 כוכין? ליקא כטמאי מתים! אלא. הא
 17 משמטתא היא. ובעי לתרוצי: ורבה מתרי
 18 לטעמיה. ורבי אלעזר לטעמיה: ואבן מסקא
 19 שלחן ק"ס' גבי נבדו וכו': בין בתרצא
 20 דרבה. בין ברב אלעזר. ורבי אריזן פריך
 21 בתרא דמסכת נדה (דף ס"ט) גוי וגויה
 22 מטמאין באבן מסקא: ר' אלעזר מתרי
 23 למעטיה בוי' ע"ז היא ולא היסקה. ולא
 24 משא. שאינה דהו בעצמן טמאים - שפטיא דה
 25 רב אשי' מה. אי רבה ורבי אלעזר היסט
 26 דברייתא לשון משא משמע להו. שהיסקו
 27 אחרים - דהיינו משא. מאי 'הו היסקין' הו
 28 ולא היסקין דקתני בין לר' עקיבא בין לרובנן
 29 אי למימרא דהו בעצמן טמאים - שפטיא דה
 30 תורוים הם. היסט מנא להו? הכי איבעיא
 31 לאיפוגי: ע"ז היא היסקה קטא. ר' עקיבא
 32 אומר: היסקה טמא: אלא אביב רב אשי' רב
 33 קאמר. גוי ונתן בין הן שהיסקו אחרים.
 34 היסקו היסקין דקתני בה. כלל היסט שבמשה:
 35 בין אחרים שהיסקו אותן. דהיינו משא. והו
 36 'הו' דקתני בבבא בתרא. ורבי משמע הו היסקין.
 37 דלשינא דברייתא - משא שהיסקו חכמים בניו וגויה בין הן שהיסקו על ידי אדם. בין היסקין - כלומר מה שהיסקו הן - טמאין. דהרת זבין עליהם. דוב שהיסק ע"ז אדם או
 38 היסט את האדם ואת כל דבר שמארהו. דתנו וזבין פ"ה משנה ב' בה הנישא על גבי זב - טמא. והיינו היסט. וילפינן לה במסכת נדה (לג) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה
 39 תחתיו, ומקמי' לקיא חכם ע"ב דהדיק וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו. דהיינו נישא על גבי זב: ע"ז שהיסק את אחרים שחורים. דיתקש לשריץ לזבין, שלא תטמא
 40 לא בהיסק ולא באבן מסקא. ואליבא דרבה קמתרי' לה רב אשי: אחרים שהיסקו טמאים. דהיינו משא. ומודו רבנן דמטמאין במשא דיתקש לנהד: רבי עקיבא אומר. ע"ז
 41 נמי בניו וגויה. בין שהיסקה בין שהיסקה. והיא לאבן מסקא דיתקש לנהד. ורבי ע"ז - הו היסקין. ומכילא לר' אלעזר מוכרין לה רב אשי רבין גוי
 42 שלה ולא היסקה. שהיסקה בין שהיסקה בין שהיסקה. ומכילא לר' אלעזר מוכרין לה רב אשי רבין גוי
 43 וגויה הו היסקין. ע"ז ומשמטיה - לא הו ולא היסקין. ר' עקיבא אומר: גוי ונתן הו היסקין. ע"ז - היא ולא היסקה. דמשמטיא ולא באבן מסקא. דהוא דומיא דהייסט.
 44 משמטיין - לא הו ולא היסקין. ר' נדאה לר' סוגיא זו. ולא פירשו רבותינו כן. והם פירשו: מאי הו' - דאתקפתא דרב אשי ארדבי עקבא קאי. וקאן קשה ליה אלא דתני לה
 45 בלשון רבים, והכי קשה ליה בין דרע' אע"ז לחדוה קאי. אמאי תנא 'הו היסקין'? היא והייסקה איבעיא ליה למיתני' ולא נהירא לי. דקשה לי שטוב בנהד: תרא דלא אתקפתא
 46 היא. וזבין דארבן דמתני' מתורמתי' היא. ואוסופי מוסקנין עלה - שפיר מיתני בה (הו) לר"ע. בין לרבה דקאמר ר' אבולרוד קאי. אילמא לר' אלעזר גוי כן
 47 אבולה. דרבי קאמר ר' עקיבא. ע"ז לענן היסט דהיינו משא - בניו וגויה. וזבין הו היסקין. והכי קתני. רבי עקיבא אומר: גוי ונתן ע"ז - הו היסקין. ועוד: מי שלא מפלגי
 48 בין היסטו לדיסטא אלא בתרצא דרב אשי. ומאי דוחקיה לפלוגי בהו? אי לאו דתנו דברייתא משמע ליה שהיסקו היסקין משמע ליה שהיסקו: ועוד: סוף סוף בתרצא דרב
 49 איש לא מתרצא אתקפתיה. דאי הו היסטו מנע משמטיה קאמר - ולא הו ולא היסקין הוא. ואילו ר' עקיבא הו היסקין קאמר. ואי אמר ונתן - הכא נמי דמ לתרצו ללישנא
 50 קטא. ומאי אתקפתיה? ה"כ משפחת לה. שהחפץ יסית אדם או חפץ אחר: פ"ע חוב' טמאין. שפיר היסקין זב. והייסטו ש' זב בי היא גזונא חביב בין בכלים בין באדם בין
 51 באוכלין ומשקין. בכלים חביב 'וכלי' נחש אשי יגע בו חוב', ותנא בכו: כולל טמאין ומתרי' נאמר כאן 'וב' ובאמר להלן' אשר תבשר בו'. מה להלן מאורו - אע"פ כאן
 52 מאורו. איכ' לקח נאמר אשר יגע בו - פשיטא. מי גרע משאר טומאות ששקמאין כלי תרס אחרים? ורבי חוב' טמאין. שפיר היסקין זב. והייסטו ש' זב בי היא גזונא חביב בין בכלים בין באדם בין
 53 בכלה. ואפי' מאורו. ואי הו היסטו. ורבי אדם נמי 'וכל אשר יגע בו חוב', ואי משום מנע - לא תיב' יונגע בבשר חוב', אלא לכתבי' מגעו והוא חביב. ואי מאורו.
 54 ואזהו הו - היסטו. ורבי אבולין ומשקין קאן: 'וכל כלי ע"ז יחשק מים'. אמר ר' שמעון: מה בא זה לדלונתו? אל למרע שיתפא חוב כלי ששק מנגון - והלא כבר נאמר 'ונגעו
 55 בבשר חוב' ורבי אבולין אומר, אי הנוגע בו יכבס בגידין שלו כלי ששק במגעו. הוא עצמו לא יטמא כלי ששק במגעו? אלא לקח נאמר 'וכל כלי ע"ז יגע' - להביא אבולין ומשקין וכלים
 56 ונדישאין ע"ז הוב. ורביספיה דקרא ר' אשי: יגע בו חוב' חביב. דאוקמטין דמשמטיה. דהיינו דתנו: כל דנישא על גבי חוב' - טמא:

כרע

כרע

מיתבי' ע"ז כשרין ומשמטיה כשרין. מבריתא אלים ליה למישר' ממתני'. משום
 רחמי' בה 'משמטיה' משמע ע"ז ומאי דמשמטיה. ולא משמו במשא:
 ומשמטיה' בין הן שהיסקו כו'. בשנייא קטא לא מוכר משמטיה - שחום דרדי בכלל
 הו ולא היסקין דברייתא. אבל רב אשי הוציק לפרש דמשמטיה לא הו ולא היסקין. ולא הו
 בכלל ולא דקתני בבבא בתרא הו ולא היסקין:
 ורבי' עקיבא. דרב פורת לא גריס 'משמטיה'
 ג' ומליתא דרע' ולא מליג משמטיה. ולא מליג משמטיה.
 ארבעה. וזב' כבף מאוניס כו'. במוס' זביס (פ"ד)
 משנה ה' גרסין: חוב כבף מאוניס ומשכ' ומושב
 כבף שעידי. כרע חוב - טורקין. פ"ד. מדרס. ומ"מ
 טמא כרין היסט חוב. כרע הו - טמאים. פ"ה:
 מדרסין. כין שחוב מלתי דרע' שבען עליהן.
 ונדחת הקטנ' מיישב יתור. אך לא נמצא כן. אמ.
 לא בבבא בתרא היא בשום מקום:
 ע"ז

ורבי עקיבא למא הלקתא איתקש לנהד - למשא לוקשה
 לבלה? אי הו נמי, אלא: מה נדה אינה לאבדן - אף ע"ז
 אינה לאבדן. אלא הא דבעי רב קמא פר גזריא: ע"ז ישנה
 לאבדים או אינה לאבדים? תיפוט ליה מהא בין לרבנן
 בין לרבי עקיבא דאינה לאבדים: רב קמא פר גזריא כרבה
 מתני, ובעי לה אליבא דרבי עקיבא. מיתוכי: ע"ז כשרין,
 ומשמטיה כשרין. רבי עקיבא אומר: ע"ז פנהד, ומשמטיה
 כשרין. ורבי עקיבא אלעזר - נחא, אלא לרבה קשיא!

אמר לך רבה: מי אילמא ממתני' דקתני 'ע"ז ואבניו ועפרו מטמאין כשרין' ו'אוקמנא: מאי
 כשרין - דלא מטמאין באבן מסקא. ה"ל: דלא מטמאין באבן מסקא. מיתוכי: גוי ונתן, ע"ז ומשמטיה
 - הו ולא היסקין, רבי עקיבא אומר: הו היסקין. בשלמא לרבי אלעזר - נחא, אלא לרבה קשיא!
 אמר לך רבה: וילשמנוד גוי ונתן נמי הו ולא היסקין? והתנא: 'דבר אל בני ישראל וגו' בני
 ישראל מטמאין בויה, ואין גוים מטמאין בויה, אבל זורו עליהן שיהיו כזבין לכל דבריהן! אלא
 רבה מתרי' למעמיה: גוי ונתן הו היסקין ואבן מסקא שלהן, ע"ז היא והיסקה - אבל לא אבן
 מסקא שלה. רבי עקיבא אומר: ע"ז היא והיסקה ואבן מסקא שלה. ורבי אלעזר מתרי' למעמיה:
 גוי ונתן - הו היסקין ואבן מסקא שלהן, ע"ז - היא ולא היסקה, ורבי עקיבא אומר: ע"ז היא
 והיסקה. מתקין לה רב אשי: מאי 'הו' אלא אמר רב אשי: הכי קאמר: גוי ונתן, בין הו
 שהיסקו את אחרים, ובין אחרים שהיסקו אותן - טמאים. ע"ז שהיסקו אחרים - שחורין, אחרים
 שהיסקו אותה - טמאים. משמטיה, בין הן שהיסקו את אחרים, ובין אחרים שהיסקו אותן -
 שחורים. רבי עקיבא אומר: גוי ונתן וע"ז, בין הן שהיסקו את אחרים ובין אחרים שהיסקו אותן
 - טמאים. משמטיה, בין הן שהיסקו אחרים ובין אחרים שהיסקו אותן - שחורים. ע"ז, בשלמא
 אחרים שהיסקו אותה - משפחת לה, אלא היא שהיסקה את אחרים היכי משפחת לה? אמר
 רבי בריה דרב יבא, דרתנן: חוב כבף מאוניס ו'אבולין ומשקין כבף שעידי, פ"ע חוב' - טמאין,
 כרע

קכב שבת. פרק תשיעי – אמור רבי עקיבא דף עג עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
תוספות

1 בקעו תן, ונשא תן את הוב: מהורין. דתמן: קן שהוב נעילי – סודור. חזן מן הראוי
 2 למשכב ומושב האדם. אכל כל שאר כלים ואוכלים – אין מוטמאין מחמת משכב
 3 מושב. כדתינא ללעיל דף נט.ט. מי שמיחד לשיבה, קצא זה שאומרים עמוד ובעשה
 4 מלאכתנו. ולתנאי אפילו ראשון לטומאה מחמת משא חוב – נמי לא, דכי כתיב משא
 5 חוב – ב'אָדָם כתיב. 'והנשא אותם' וגו'. וְהָא
 6 דאמר לעיל: גו ונהי ע'ו' שהטלו אתרס

7 סטאין – באדם קאמרין. וְהָא כִּי הִסְתָּא
 8 המסובות. אתרסם. כגון כגון מאונס, או אדם
 9 סמא מת שהסית את חברו סודורין: שלא כענין
 10 לו. כבשאר סטאות שבחזרה אלא חוב: וכל
 11 דרשי ליה. דאתו מריבוא דוב. ו'עו' מנהג גמרי.
 12 דתינו: וכו'. ישנה לאברים. כגון של חליות.
 13 ישנה לטומאת אבר אבא או לא? דתינו
 14 כולל לתורה. שאין צריך אומר לך: פחותה
 15 מכלת. והיא שאלה: לענין איסור. וכו'.
 16 דבאיה: ונתקנה ונתקנה. והוה לשון ברת –
 17 אנהג ובהג אלאמא ארוסה כב. וע'ו היא: דא
 18 איתיהא למה. כדלוקאן 'אל קרב גו וכו':
 19 ורגמן לשאי חלקתא כו'. איתקפא היא: דרגמן
 20 דאמרי איהם סטמאה במשא. למאי הלכתא
 21 אמרי אליביהו דיתקש לנהג – דאיהא
 22 כמבית. ו'הוה שרץ' – דלא משמטין במשא. למת
 23 – דאיהם סטמאה בעודשה. כוליהו לקלא:
 24 אישא. כוליהו לחומרא: ורגמן. דכל הקר
 25 הולשחו דברי קבלה ניתו ואסתמא
 26 בעלקא. ורשקו תשקענר לאו לשון שרץ
 27 משא הוא. אלא עיקר כוליהו לה שם
 28 לענין אהא: מ'הוה' שהיא כמבית. שרית
 29 מקבלת סטמאה: בלב. וכו'. דהי היא כס: 'גמ'
 30 פשיטא איה בלב. וכו'. דהי לא מריבא היא.
 31 אלא פירוש למתני: ללמנה משק. שרית כלי
 32 לענין אהא: מ'הוה' שהיא כמבית. שרית כלי
 33 וזו איה משלטל מלאה דגדולה היא.
 34 ספינה של חיים. דלא איתקש ליה שרית
 35 ספינה הנהג. איתקש לענין סטמאה: וכו'.
 36 ומשלטלת מלאה וריקנית. לפי שהנהג קטן:
 37 הא נמי בלב. וכו'. דים לא דוקא. וכל הנהגות
 38 נמי סודורין הן: נשנית משק. וכו'. למסכת
 39 כלים. דתינו בה: ספינה הנהג סטמאה. ולא
 40 תגלהו השעם לקנה:
 41 ולתניא

עבודת וזה דרגמן היא, וקולא וחומרא – לקולא מקשינו, לחומרא לא מקשינו. מ'הוה' מנן לספינה
 שהיא מהורה – ש'נאמר' ד'רך אנה בלב ים'. 'גמ' פשיטא אנה בלב ים היא? הא קמ'ל: כימ,
 מה ים מהור – אף ספינה מהורה. תניא. תנינה אמר: ללמנה משק. מה שוק מישלטל מלא וריקן
 – אף כל מישלטל מלא וריקן. לאפוקי ספינה דאיהה מישלטל מלא וריקן. מאי בנייניה? איבא
 בנייניה ספינה של חרס. מאן דאמר אנה בלב ים – הא נמי בלב ים היא, למ'ל' פשק – הנהג
 (היא) דתנינו גפי שק דאי מישלטל מלא וריקן – אין, או לא – לא, אלא ספינה של חרס –
 א'ע'ו: דאיהה מישלטל מלא וריקן. אין נמי: ספינה הנהג. למ'ל' אנה בלב ים היא – הא נמי אנה
 בלב ים היא, למ'ל' מישלטל מלא וריקן – הא נמי מישלטל מלא וריקן. דאי' חנינא בן עקביא:
 מפני מה אמרו ספינת הנהג סטמאה – מפני שמועגים אותה ב'פשה, ומוורידן אותה למים. א"ר
 הורה אמר רבי: לעולם אל ימנע אדם את עצמו מפית המדרש ואפי' ישעה אחת, שהיה פמה שנים
 לשנית משנה זו בבית המדרש ולא תגלהו מעמיה עד שבא רבי חנינא בן עקביא ופירשה. אמר רבי
 ויתן: לעולם אל ימנע אדם את עצמו מפית המדרש ומוכרי תורה ואפי' בשעת מיתה ש'נא' זאת
 התורה אדם כי ימות באהלה – אפי' בשעת מיתה תהא עוסק בתורה. אמר ר"ל: אין דברי תורה
 מתקיימין אלא במי שממנע עצמו עליה, ש'נאמר' זאת התורה אדם כי ימות באהלה! מומתא
 42 ולתניא

1 ע'ו ישנה לאברים כו'. בשל חליות מבעיה ליה. אבל ע'ו ששטמאה – פשיטא ליה לא
 2 סטמאה. ולא משום היקשא נדה פשיטא ליה בשטמאה. דמיא לגמרי נדה שאין
 3 אדם יכול לחזור – דאיכא אמאי קאמר לעיל ומבעיה ליה אילבא דר' עקיבא: אליבא
 4 דרבנן נמי מני' למבעיה. דהא נתקא ליה ע'ו אינה לאברים מנדה. וכו' מני' כשתשטמאה
 5 לגמרי. אלא אלא בלא הדו פשוט ליה

6 ונתעברת סטמאה: כ'ו' תנאי כל דהבא דאין
 7 הדיית כו'. לענין טומאה מבעיה ליה כרפי'
 8 הקטני. לעיל מן מיתה אפילוהו דרבי עקיבא
 9 ורבנן, אבל לענין איסורא דאורייתא – לא שייך
 10 למילף מנדה. ו'אני' דאיסור בהנאה. בטמאה
 11 דרבנן מבעיה ליה אי פרוה או לאו. שטמאה
 12 בדרושת יכול לחזוריה שטיטא דאיסוריה אפילו
 13 ללשנא כתיבא. מדבעי לענין סטמאה בדרושת
 14 יכול לחזוריה. דאי איסור תנא דאורייתא כו'.
 15 כ'ש' דלא סטמא. וקשה לר"י: דבפי' ג' דמסת
 16 ע'ו (ר' כס) פליגי בר טעמאל ע'ו' ששטמאה
 17 מגליה, דמר אביר: כתיב: למטל כל קיסם דקמ'
 18 וטעמאל אמר: אף ע'ו כתיב: למטל אלא דך
 19 גרולתה. ובעי לאוקמא פלוגתיהו בשברי
 20 שברים. ווסקי. ובעי של חליות עסקין. הדיית
 21 יכול לחזוריה קא מפילני. דרב סבר. כו' דהדיית
 22 יכול לחזוריה כו' – לא בטלעא מבעיע דבאין
 23 הדיית יכול לחזוריה – אפי' בר מודה דשריא.
 24 תנאה לר"י: דהתם פליגי בחליות קטנים
 25 דכשתשטמאה וזו כעין שברי שברים. דקאמר
 26 התם מעיקרא. אבל באר מיי' בחליות גדולות
 27 דאפי' שטמאל מודה דאיסורי בהנאה. אפי' אין
 28 הדיית יכול לחזוריה: ו'ישמנו' להם כו'.
 29 ברת וגו'. ואי קרא בשטמיה כתיב: וקשה לר"י:
 30 למה לא הביא קרא דמלמס (ב א) 'ובבז בעל
 31 עקרו' ולמה ליה לאתוי ברייתא: ור"ל: דאי
 32 מוחתה ליה – ובז גדול היה. אלא שהיה לו
 33 דמות ובזו לכך מיידי מוחא, שהיה קטן כבשאר
 34 דובים. כדתינן: מוחתה כתיב: ור"ל: דיש
 35 מוחתיה כעין ברת' משמע שברוהו ליתן ריש
 36 לדיחיה כל שעה אצלם. ומסברא קאמר: זה ובז
 37 בעל עקרו:
 38 מה מוח בביתא אף ע'ו בבית. הימה לר"י:
 39 לרבי עקיבא. אי ישנה לאברים נקוי הוא
 40 היקשא לקלא. דבעי כותא אמריים. אבל ע'ו
 41 שלימה. אפילו אין בה כותא דמיא דמות. כשואו
 42 שלם – דמטמא אפילו אין בו כותא. כדאמר בנדר
 43 בפרק 'ביב' (דף ג' ו' וש' למה דבמת. אפי' אבר
 44 שלם שאין בו כותא – סטא. דאמרנין מני' התם.
 45 איכ' כר' ל' אלא אוקמו כמותו כוליהו אהא אמנא
 46 אבתי מני' לחומרא היקשא בחליות אהא.
 47 שנגורה תנא לא חשיב אבתי ור"ל: דהדיא אפילו
 48 כותא לא מטמא. והכשרי שברים חשיבא:
 49 'למנה' משק. דספינה איה מחוחת
 50 למרס. אף על פי של שעה וישיבן בה בני אדם
 51 אבל נמוק עסקין עשוייה לפרגטא. ואומר בה
 52 עמוד ובעשה מלאכתנו. דא פסיה מחוחת
 53 למרס – לא הוה לפסוק. כדאמרנין ברש
 54 אלו מומין (מכרוח לת) ומדרסות לא איתקש
 55 לשה: 'לאפוקי' ספינה שאינה מישלטלת
 56 מליאה. והוה משלטלתה בים – לא חשב ליה
 57 לטלוה. כיון דעיקר הילוכה מחמת המים:
 41 ולתניא

עבודת וזה דרגמן היא, וקולא וחומרא – לקולא מקשינו, לחומרא לא מקשינו. מ'הוה' מנן לספינה
 שהיא מהורה – ש'נאמר' ד'רך אנה בלב ים'. 'גמ' פשיטא אנה בלב ים היא? הא קמ'ל: כימ,
 מה ים מהור – אף ספינה מהורה. תניא. תנינה אמר: ללמנה משק. מה שוק מישלטל מלא וריקן
 – אף כל מישלטל מלא וריקן. לאפוקי ספינה דאיהה מישלטל מלא וריקן. מאי בנייניה? איבא
 בנייניה ספינה של חרס. מאן דאמר אנה בלב ים – הא נמי בלב ים היא, למ'ל' פשק – הנהג
 (היא) דתנינו גפי שק דאי מישלטל מלא וריקן – אין, או לא – לא, אלא ספינה של חרס –
 א'ע'ו: דאיהה מישלטל מלא וריקן. אין נמי: ספינה הנהג. למ'ל' אנה בלב ים היא – הא נמי אנה
 בלב ים היא, למ'ל' מישלטל מלא וריקן – הא נמי מישלטל מלא וריקן. דאי' חנינא בן עקביא:
 מפני מה אמרו ספינת הנהג סטמאה – מפני שמועגים אותה ב'פשה, ומוורידן אותה למים. א"ר
 הורה אמר רבי: לעולם אל ימנע אדם את עצמו מפית המדרש ואפי' ישעה אחת, שהיה פמה שנים
 לשנית משנה זו בבית המדרש ולא תגלהו מעמיה עד שבא רבי חנינא בן עקביא ופירשה. אמר רבי
 ויתן: לעולם אל ימנע אדם את עצמו מפית המדרש ומוכרי תורה ואפי' בשעת מיתה ש'נא' זאת
 התורה אדם כי ימות באהלה – אפי' בשעת מיתה תהא עוסק בתורה. אמר ר"ל: אין דברי תורה
 מתקיימין אלא במי שממנע עצמו עליה, ש'נאמר' זאת התורה אדם כי ימות באהלה! מומתא
 42 ולתניא

שבת. פרק תשיעי - אמור רבי עקיבא דף פד עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - חשתינולין" קבחה רש"י

1 ולתניא דאמר: ספינה המיטלטלת מלאה טמאה, אפילו אינה מיטלטלת אלא על ידי שוררים מרוב גדולה - הוי מיטלטל, וטמאה: בבתריא, קצרה ומוקפת משלש ערדין: 2 **מטאה** מדרש, שלשיבה מיוחדת היא: כפפה, שהיא ארובה, ומתחתיה מקבלת, 3 מקשה של עור שאין קל שהם נקב; **מטאה** מוקפאת מת, כלומר: מקבלת שאר טומאות 4 בולין, חוץ מטומאת מדרס, ודכלי הוה לאלקל 5 טמאה, ולשיבה אינה מיוחדת, שוטנעין בה 6 מרנטיא, ואומר לו עמוד ונעשה מלאכתו. 7 והא דנקט מטא מת - לאו דנקט מטא דאב טומאה 8 הוא, והכי קאמר: אב טומאה הוא על ידי 9 מת, ולא על ידי בן, וישל אגבים, העושה 10 להוליד בה אגבים; טהורה מכלום, אינה 11 מקבלת טומאה לפי שפירוש מיוחדתה; 12 באותן שלש: מטאה מטא מת, כלומר: מטאה 13 אב טומאה על ידי מת, שאר כל הבליים 14 שעינן כרמונים; ואמר ר' יוחנן בן, אלמא: 15 אף על גב דשל עץ איתקש לשב, דבעינן 16 מיטלטל מלא וריקן, וזו אינה מיטלטלת אלא 17 על ידי שוררים - קאמר טמאה טמא מת; 18 ויהי שפתיחה מצדה מטאה מדרס, לפי 19 שמשמשת שביכה עם מלאכתה, שמשמשי 20 בה דרך פתיחה, ואין עריך לומר לשוכב עליה? 21 המת עליה? וכן אב טומאה. 22 עמוד ונעשה מלאכתו: פלמגלה, פתיחה 23 אב טומאה על ידי מת, שאר כל הבליים 24 הראיין לקבל טמאה, שאם האהיל אהל 25 המה עליה? וכן אב טומאה. 26 טומאות חוץ ראשון לטמאה, ככל הבליים, 27 ולא שעינן ממנהיחין אלא דכלי הוא 28 לטמאה. ומדרס לא קריא, דאינה מיוחדת 29 לשיכה, דעריך לומר לו עמוד, יש משקין 30 הכל על מנחה, והא דאמר ר' יוחנן פריך 31 במה אשה' (לעיל דף גט), אף אמר 32 מטמאתו מני עמוד ונעשה מלאכתו, והכל 33 הוא פריהם, דכי איתמר ההיא - לענן כלי 34 עשבר ועודו ראי מלאכה, הוא מנין 35 מלאכה ראשונה, וקאמר רבי יוחנן דערו מוטמאתו ראשונה, ואומר בו: עמוד 36 ונעשה מלאכתו הראשונה, הרי הוא אינו ראי, אבל לומר שתהא מיוחדת למת 37 ולא למלאכה אחרת - לא תהא זאת בישראל, דהא כתיב (במדבר טו) 'כל אשר 38 באהל יטמא, וכל בל פתוח וגו', וכל טמא מת שבתלמוד הנזקק אצל מדרס - הוא 39 חוץ לטמא עשין, וא לטומאתו בגולה. לא הזכיר מת אלא משום דעל ידי מת נעשה 40 אב טומאה, (ובגו) על ידי מדרס, שלא בא ללמדנו אלא לומר שהוא בלי מקבל כל 41 טומאה, חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו, בניו אינו נעשה אב טומאה: **הבאה** בפרת, 42 תיבה גדולה שמיטלטלת, ויש לה חלון מלמעלה להשתמש בתוכה; טהורה 43 מכלום, למדרס לא חוץ - הואיל והחלה מלמעלה אינה משמשת שביכה עם 44 מלאכתה, ולשאר טומאות לא חוץ; דאינה מיטלטלת מליאה, ולא איתפרש מה לשון 45 'באה מפרה'; ולי נראה על שם 'אנשי מדות', כלומר: שצריכה למוד ארבה ורובה; 46 מדרס כלי חרס טהור, שאם ישב עליו חוב ולא נגע באיור - טהור, ואינו מטמא 47 משום מדרס, ולקמיה ל'ף לה מקרא: **מאי קאמר**, ענין עשה ספינה אצל מדרס; ספינה 48 טהורה אף מטמאת מניע, ולמדרס לא חוץ; ויגענו **מטא**, אם נגע חוב בתוכו; וספינה 49 של חרס **מטמאה**, מנוגעה: **כחניא**, דילין טעמא משק, וחרס לא איתקש לשק; **כתנא** 50 י'דן, דילין מ'מלב, וכן, ואינו מ'מלב, כי הוי: **מאי אף ספינה**, על כרחין טהורה 51 מנוגע קאמר, ומאי קריא, אף, לא את סירור תנא קמאי מניע, ודקאמא אף או כיצא בו: 52 וספינת י'דןן טהורה **כתנא** י'דן, דילין מ'מלב, כי, לא שאן גדולה לא שאן קטנה, 53 והוא הדין מני דמיני לתרוגי וספינה של חרס טהורה, כתר דמכנין דתנא קמאי לרבי 54 יוסי, אלא משום דשביכה טפי של עץ שחל חרס; **משכבו**, הוא המשכב והזכר כאן: 55 קנים: **במת בניין**, שהוא טמא, לפי שמניעו שפשוטי כלי עץ טהורין מטמאת מניע במת?

1 ולתניא **מ'מלטל על ידי שוררים שמהו מ'מלטל?** (אין), 2 **דתן, שלש עגלות הן: עשונה כמתירא - מטמאה מדרס, כמנחה - מטמאה מטא מת, של אגבים - טהורה מכלום, ואמר ר' יוחנן: ואם יש בה בית קבול רמונים - מטמאה מטא מת, שלש תיבות הן: תיבה שפתיחה מצדה - מטמאה מדרס, מלמעלה - מטמאה מטא מת, והבאה מפרה - טהורה מכלום. ח"י: מדרס כלי חרס - טהור, ר' יוסי ואומר: אף הספינה, מאי קאמר? אמר ר' יבדי: הכי קאמר, מדרס כלי חרס - טהור, ומניעו מטמא, וספינה של חרס - מטמאה, כחניא, ר' יוסי ואומר: אף הספינה טהורה, כתנא י'דןן, מתקף לה רב פפא: מאי אף? טהורה, אלא אמר רב פפא: הכי קאמר, מדרס כלי חרס - טהור, ומניעו מטמא, וישל עץ בין מדרס ובין מניעו מטמא, וכספית הירדן - טהורה, כתנא י'דןן, ר' יוסי ואומר: אף הספינה מטמאה, כחניא. ומדרס כלי חרס מנין דטהור? אמר ר' יוחנן: דאמר ר' יוסי 'איש אשר יגע משכבו' - מקושי משכבו לו; מה הוא - אית ליה טהרה במקוה, אף משכבו נמי - אית ליה טהרה במקוה. ר' יוסי וישמעאל תנא: 'במשכב גדתה יהיה לה' מקושי משכבה לה; מה היא - אית לה טהרה במקוה, אף משכבה נמי - אית לה טהרה במקוה, לאפוקי כלי חרס דלית ליה טהרה במקוה. מתיב ר' אילעאי: מפני כמת מניעו ורין**

1 תנא קמא בהדיא דטהור: **מה** היא דאת ליה טהרה במקוה, לא ורקא נקט מהא, 2 **זב** במי חיים, אלא משום דבעי למינקט מקוה גבי משכב 3 מושב, ולענין מים חיים לא מצריכי שיהא טען במשכב ומושב בזב, דלא בעינן אלא דמי 4 ליה פתורא, דאת ליה טהרה: **לאפוקי** כלי חרס דלית ליה טהרה במקוה, תמה 5 דהא כותפ שאור שחודה לישיבה - טמאה מדרס, כדאמרינן ב'דער הדרשב' (חולין 6 כטז) 'אע"י דלית ליה טהרה במקוה ואומר רבינו תם, ויש במניע בגידולו קרקע טהרה 7 במקוה, כגון כלי עץ; 8 **מפני** במת מניין, פירש בקונטרס: דמיידי במנפץ של עץ, ואין טראה לרבינו תם, דהא 9 פשוטי כלי עץ של לוח טהרה במקוה, כדמוכח בפרק קמא דסוכה (ף טו), דאמר 10 מטה מטהרת אברים, ומוקף לה בפשוטי כלי עץ, כגון ארובה ושתי כרעיים, ואומר ר' 11 דרבא במנפץ של סיפה ועל גמי, דאין לו שום טומאה אלא מדרבנן, לאו כדמוכח מדרס 12 כדפרש לעיל בפרק 'במה אשה' (ף טו), והא דפשוטי כלי עץ אין לה טהרה במקוה - 13 אמור ר' ינאן פ' דמכתיב (במדבר לא) 'וכל כלי עץ תחתא' - דמשמע אפילו פשוטי, 14 דומיא דכלי תמכות דכתיבי התם, אף על גב דכתיבי 'וכל מעשה עושי', ליכא למילקי מה 15 מעשה עושי מיטלטל מלא וריקן, אף כלי עץ, דלא שריך למילקי אלא משק, כדכתיב 16 (בראשית מג) 'יודי הם מריקס שקיהם', ולכתיב נקט גמי בכל דהכתיב 'מה שק מיטלטל מלא 17 וריקן בו', ולא נקט 'מה' בגו מיטלטל מלא וריקן, אף על גב דרבנו נמי כתיב גמי שק יא' 18 בגו או עור או שק;

19 **מה** 20 **של** 21 **רין**

1 ולתניא, דאמר: ספינה המיטלטלת מלאה טמאה, אפילו אינה מיטלטלת אלא על ידי שוררים מרוב גדולה - הוי מיטלטל, וטמאה: בבתריא, קצרה ומוקפת משלש ערדין: 2 **מטאה** מדרש, שלשיבה מיוחדת היא: כפפה, שהיא ארובה, ומתחתיה מקבלת, 3 מקשה של עור שאין קל שהם נקב; **מטאה** מוקפאת מת, כלומר: מקבלת שאר טומאות 4 בולין, חוץ מטומאת מדרס, ודכלי הוה לאלקל 5 טמאה, ולשיבה אינה מיוחדת, שוטנעין בה 6 מרנטיא, ואומר לו עמוד ונעשה מלאכתו. 7 והא דנקט מטא מת - לאו דנקט מטא דאב טומאה 8 הוא, והכי קאמר: אב טומאה הוא על ידי 9 מת, ולא על ידי בן, וישל אגבים, העושה 10 להוליד בה אגבים; טהורה מכלום, אינה 11 מקבלת טומאה לפי שפירוש מיוחדתה; 12 באותן שלש: מטאה מטא מת, כלומר: מטאה 13 אב טומאה על ידי מת, שאר כל הבליים 14 שעינן כרמונים; ואמר ר' יוחנן בן, אלמא: 15 אף על גב דשל עץ איתקש לשב, דבעינן 16 מיטלטל מלא וריקן, וזו אינה מיטלטלת אלא 17 על ידי שוררים - קאמר טמאה טמא מת; 18 ויהי שפתיחה מצדה מטאה מדרס, לפי 19 שמשמשת שביכה עם מלאכתה, שמשמשי 20 בה דרך פתיחה, ואין עריך לומר לשוכב עליה? 21 המת עליה? וכן אב טומאה. 22 עמוד ונעשה מלאכתו: פלמגלה, פתיחה 23 אב טומאה על ידי מת, שאר כל הבליים 24 הראיין לקבל טמאה, שאם האהיל אהל 25 המה עליה? וכן אב טומאה. 26 טומאות חוץ ראשון לטמאה, ככל הבליים, 27 ולא שעינן ממנהיחין אלא דכלי הוא 28 לטמאה. ומדרס לא קריא, דאינה מיוחדת 29 לשיכה, דעריך לומר לו עמוד, יש משקין 30 הכל על מנחה, והא דאמר ר' יוחנן פריך 31 במה אשה' (לעיל דף גט), אף אמר 32 מטמאתו מניע עמוד ונעשה מלאכתו, והכל 33 הוא פריהם, דכי איתמר ההיא - לענן כלי 34 עשבר ועודו ראי מלאכה, הוא מנין 35 מלאכה ראשונה, וקאמר רבי יוחנן דערו מוטמאתו ראשונה, ואומר בו: עמוד 36 ונעשה מלאכתו הראשונה, הרי הוא אינו ראי, אבל לומר שתהא מיוחדת למת 37 ולא למלאכה אחרת - לא תהא זאת בישראל, דהא כתיב (במדבר טו) 'כל אשר 38 באהל יטמא, וכל בל פתוח וגו', וכל טמא מת שבתלמוד הנזקק אצל מדרס - הוא 39 חוץ לטמא עשין, וא לטומאתו בגולה. לא הזכיר מת אלא משום דעל ידי מת נעשה 40 אב טומאה, (ובגו) על ידי מדרס, שלא בא ללמדנו אלא לומר שהוא בלי מקבל כל 41 טומאה, חוץ מטומאת מדרס אם ישב עליו, בניו אינו נעשה אב טומאה: **הבאה** בפרת, 42 תיבה גדולה שמיטלטלת, ויש לה חלון מלמעלה להשתמש בתוכה; טהורה 43 מכלום, למדרס לא חוץ - הואיל והחלה מלמעלה אינה משמשת שביכה עם 44 מלאכתה, ולשאר טומאות לא חוץ; דאינה מיטלטלת מליאה, ולא איתפרש מה לשון 45 'באה מפרה'; ולי נראה על שם 'אנשי מדות', כלומר: שצריכה למוד ארבה ורובה; 46 מדרס כלי חרס טהור, שאם ישב עליו חוב ולא נגע באיור - טהור, ואינו מטמא 47 משום מדרס, ולקמיה ל'ף לה מקרא: **מאי קאמר**, ענין עשה ספינה אצל מדרס; ספינה 48 טהורה אף מטמאת מניע, ולמדרס לא חוץ; ויגענו **מטא**, אם נגע חוב בתוכו; וספינה 49 של חרס **מטמאה**, מנוגעה: **כחניא**, דילין טעמא משק, וחרס לא איתקש לשק; **כתנא** 50 י'דן, דילין מ'מלב, וכן, ואינו מ'מלב, כי הוי: **מאי אף ספינה**, על כרחין טהורה 51 מנוגע קאמר, ומאי קריא, אף, לא את סירור תנא קמאי מניע, ודקאמא אף או כיצא בו: 52 וספינת י'דןן טהורה **כתנא** י'דן, דילין מ'מלב, כי, לא שאן גדולה לא שאן קטנה, 53 והוא הדין מני דמיני לתרוגי וספינה של חרס טהורה, כתר דמכנין דתנא קמאי לרבי 54 יוסי, אלא משום דשביכה טפי של עץ שחל חרס; **משכבו**, הוא המשכב והזכר כאן: 55 קנים: **במת בניין**, שהוא טמא, לפי שמניעו שפשוטי כלי עץ טהורין מטמאת מניע במת?

1 ולתניא **מ'מלטל על ידי שוררים שמהו מ'מלטל?** (אין), 2 **דתן, שלש עגלות הן: עשונה כמתירא - מטמאה מדרס, כמנחה - מטמאה מטא מת, של אגבים - טהורה מכלום, ואמר ר' יוחנן: ואם יש בה בית קבול רמונים - מטמאה מטא מת, שלש תיבות הן: תיבה שפתיחה מצדה - מטמאה מדרס, מלמעלה - מטמאה מטא מת, והבאה מפרה - טהורה מכלום. ח"י: מדרס כלי חרס - טהור, ר' יוסי ואומר: אף הספינה, מאי קאמר? אמר ר' יבדי: הכי קאמר, מדרס כלי חרס - טהור, ומניעו מטמא, וספינה של חרס - מטמאה, כחניא, ר' יוסי ואומר: אף הספינה טהורה, כתנא י'דןן, מתקף לה רב פפא: מאי אף? טהורה, אלא אמר רב פפא: הכי קאמר, מדרס כלי חרס - טהור, ומניעו מטמא, וישל עץ בין מדרס ובין מניעו מטמא, וכספית הירדן - טהורה, כתנא י'דןן, ר' יוסי ואומר: אף הספינה מטמאה, כחניא. ומדרס כלי חרס מנין דטהור? אמר ר' יוחנן: דאמר ר' יוסי 'איש אשר יגע משכבו' - מקושי משכבו לו; מה הוא - אית ליה טהרה במקוה, אף משכבו נמי - אית ליה טהרה במקוה. ר' יוסי וישמעאל תנא: 'במשכב גדתה יהיה לה' מקושי משכבה לה; מה היא - אית לה טהרה במקוה, אף משכבה נמי - אית לה טהרה במקוה, לאפוקי כלי חרס דלית ליה טהרה במקוה. מתיב ר' אילעאי: מפני כמת מניעו ורין**

1 תנא קמא בהדיא דטהור: **מה** היא דאת ליה טהרה במקוה, לא ורקא נקט מהא, 2 **זב** במי חיים, אלא משום דבעי למינקט מקוה גבי משכב 3 מושב, ולענין מים חיים לא מצריכי שיהא טען במשכב ומושב בזב, דלא בעינן אלא דמי 4 ליה פתורא, דאת ליה טהרה: **לאפוקי** כלי חרס דלית ליה טהרה במקוה, תמה 5 דהא כותפ שאור שחודה לישיבה - טמאה מדרס, כדאמרינן ב'דער הדרשב' (חולין 6 כטז) 'אע"י דלית ליה טהרה במקוה ואומר רבינו תם, ויש במניע בגידולו קרקע טהרה 7 במקוה, כגון כלי עץ; 8 **מפני** במת מניין, פירש בקונטרס: דמיידי במנפץ של עץ, ואין טראה לרבינו תם, דהא 9 פשוטי כלי עץ של לוח טהרה במקוה, כדמוכח בפרק קמא דסוכה (ף טו), דאמר 10 מטה מטהרת אברים, ומוקף לה בפשוטי כלי עץ, כגון ארובה ושתי כרעיים, ואומר ר' 11 דרבא במנפץ של סיפה ועל גמי, דאין לו שום טומאה אלא מדרבנן, לאו כדמוכח מדרס 12 כדפרש לעיל בפרק 'במה אשה' (ף טו), והא דפשוטי כלי עץ אין לה טהרה במקוה - 13 אמור ר' ינאן פ' דמכתיב (במדבר לא) 'וכל כלי עץ תחתא' - דמשמע אפילו פשוטי, 14 דומיא דכלי תמכות דכתיבי התם, אף על גב דכתיבי 'וכל מעשה עושי', ליכא למילקי מה 15 מעשה עושי מיטלטל מלא וריקן, אף כלי עץ, דלא שריך למילקי אלא משק, כדכתיב 16 (בראשית מג) 'יודי הם מריקס שקיהם', ולכתיב נקט גמי בכל דהכתיב 'מה שק מיטלטל מלא 17 וריקן בו', ולא נקט 'מה' בגו מיטלטל מלא וריקן, אף על גב דרבנו נמי כתיב גמי שק יא' 18 בגו או עור או שק;

1 **וְקוֹם** לְהוֹרֵוֹ לְרַבְּנָן דְּהַמְשָׁא בְּשִׂיתָא לֹא יִנְקֵי. ואומר ר"ה דעמל מקום איעטרך קרא, דאי
 2 לאו קרא היא אעיג דלא ינקי - איכא עירוב, ואסור, קמ"ל קרא רבבג לביא
 3 עירוב. ובקרא לודיהי נמי לא טע. וזלא הוה דיענן ומשא בבמה שר קרא. אבל השתא
 4 דקסם לזו לרבנן דמטק בשיחא לא ינקי - איחן לך לאוקמי קרא בשיחא. וז"ל אמרי דחסר
 5 מחדרי, יאן אבן ג' טפחים וז"ל ר"ה דחסר
 6 מקום הורעים שכל הערונה איה רק ששה
 7 ופסחים ואומר ר"ה דלא קשה מדיד, ראמות של
 8 כלאים שחוקהו וכו'. כדמביח בריש עירובין וכו'
 9 ג. ואומר ר"ה דיי גמירי דהמשא בשיחא לא
 10 ינקי עם מקום הורעים. וה"ל יורעי ט' מנין
 11 בערונה. ר' ב"ר קרנתו. ר' ב"ר בלמעך כל הוח. ואחד
 12 באמעז כל אחד חוק ממתידי ו' פספוס ו"ל
 13 דבכ"ל יא' דיי עירוב. ועוד. וואו לא היה יכול
 14 לזרוע אלא גיען אלא מכל בני זמן, יא'
 15 לזרוע ורעיסתו כול לזרוע ממתידי מביח רעה
 16 לכל רוח. ומיחו קשה ליי' דבגל לאוקמי קרא
 17 בערונה ו' ע' אפילו פחות נהי' רק שיש
 18 באלסטנה ו' ריעה ו' ילך מחדרי ואחא באמעז.
 19 הדשחא נמי לא ינקי מחדרי ו"ל דסברא,
 20 דבענן זה אסור - פן אל ידוקק לזרוע משש סבוק
 21 לזרוע. ויש לחוש ליקשה. כלא השחא אבן צריך
 22 דוקקו אל גיענען האמעז. האמעז שטמג
 23 נמי שאני פשר שאני חזעני ט' בערונה. אבל קשה
 24 לרשא: אל דלוקי בערונה ו' על ה' הדשחא יש
 25 בלאו אלמסטנה ג' וז' וכל אמתא בריבוע אמנת
 26 ותר חומשי, באלסטנה ויכול לזרוע בקרנת
 27 בלא דקדוקו ודחירי לו ר' דאן להשמיד והשאר
 28 בעני: וז' שאני שיעור אל ליקע אל לזרוע
 29 דע' **לא** חסני בגלוי רע' איחן א"ר חוריי
 30 כלאים ליקח שתים' משום י' אל
 31 תורע' ומשום י' אל חסני בגלוי, ובפרק 'אותו את
 32 בני' (חולב פס') אמר: חזרע כלאים (כלאים) - ליקח שתים. שמעתי רבוח כלתאי אתו לוקח
 33 אלא אחתו ו"ל דאן לוקי לאו משום דקרא נמי איירי בהסתא בגלוי משש דאן לוקח
 34 בלא דיענן להשכין. ועוד. חריו ראו שכללוא:
 35 חו"י - אורח' ולא היינו חזי דשבעה עמקן, דדאי איתו דורש חלו' למס' ביום שמסן כן, אלא
 36 בני שעיר גופיה אחין חו". בדרכים יב' בעען החיי' (בראשית לו):
 37 **גבולות** בבמה. פריש בקמטורס דרנפא ממנה לענן ראש חור. והא דקאמרי בסמוך דאן
 38 ראש חור בערונה - נמי מערונה לזרועה. וראו' - אומר. דנפקא מינה לנקח
 39 מנכר, אמר סב"ר אל ערונה גבולות:
 40 **דתנן** רבי יהודה אומר ר' ב"ר ר' יודיה אל מירי מירי בגלוי, אלא הפסק
 41 שקין עבדות ירק ליקח אחר, כדאייתא בפ' דבאלים (משע' ג') דתנן: היהו שרוד
 42 זרועה ע"ק ומבשק ליטע שם ירק אחר, ר' שמעון אומר: עד שיהא התלם מפולסר. ר' יהודה
 43 אומר: רוחב כמלא רוחב פרסה. נראה לחשי' דהיכי דחשיב הפסק לענן כלאים - חשיב
 44 שאל לריות לבו לרעוה:
 45 **אמר** רב ערונה בחורבה שנינו. פריש ר"ה דקס"י אלא ממלא כל הרוח. אלא ורע
 46 באמעז כל רוח פס ו' ומחשי'. ומתח' מכל צד לצד קרנות טפחים חומשי ח"ב.
 47 הדשחא ורעוה רוח ו' דחוקן חרופי רוח אחרתהו שיעור אלמכסן של טפחים חומשי על
 48 טפחים חומשי, דהיי ג"ט ויותר יש חומשי חומשי. ופרקי: הוא איכא מקום קרנות, שיכול
 49 ליעשות שם שרונת אינ' של דחוקי אלא שיעור ו' הגבולות. הדשחא איכא כותבן ב'
 50 זרע הפנימית שבאמעז הרחות וכן זרע הדיעונה של עץ הדק, דהא איכא ב' גבולין ומקום
 51 שרואה ב' חומשי חומשי ככל (קרנ') משני: בממלא את הקרעת של מרחב חומשי
 52 וברוח פשו' דחוס' גיען לכל רוח. כדאייתא (מ"ג) בדתאי ערונה איכא בתרע' ג' (בחי').
 53 ואם בא לטכסא בערונות. (אפילו) במקום קרנות - לא היוו ג' טפחים בן זרעוה ערונה
 54 אמעזי לזרועו ערונה שקרנות. שאין הפרש ביניהם אלא שיעור נמי בגולין, אינ' שחילכ
 55 עדין לזרוע גיען אל חבל רוח החיונות - ואל מסיק דגרוינן שמאל אל דקדוק וימאל
 56 קרנות. וכד נמי גרוינן בחצונות שמת אמינאל:
 57 **וליועז** מאברא. וליועז ערונות לעב' קרנות האמעזי בדרכשיחא. ולא ימאל הקרנות.
 58 דהיי שדקי טפי שיכול לזרועה משהחידו במקמיים. אלא דפרש טפח

1 הירחות - צריך תרקהן כדי יניקה. דאין שיהי. ואי הוה מקריב הוי עירוב, ו
 2 והמפרש ד' ריענין בד' הירחות - טועה. דאי התרקהה משום יניקה - ט' ורענין יש
 3 לזרוע בהו' ר' בד' הקרנות. ואחד כול רוח באמעז, וא' באמעז הערונה, ויש בין
 4 כל אחר ואחר ג' טפחים בשום יניקה טפח ומיחצה לכל אחר. ולהק' לכל הרוח הוא
 5 ממלא עד טפח הלקן. ואפילו לז' ורע'
 6 שררוח לו לזרוע שררוח ו' ג' טפחים אל אכיפת'
 7 לו, ולענן כלתאי היבר בעלתא הוא דבעינו'
 8 בדרכשיחא: ובגנין תפיש היבר משמע
 9 ה' ריעונים בו טפחים: **גמ' תוציא** ח'ה,
 10 צמחה - ח'ה ורועיה - ת"י, צמחית - ח'ה.
 11 וישקח טפחים לרביקא למילוי מקרא. קים ירוע'
 12 ללכנן דסתם ובעניה הנורעה בה ג' ה' ולז' ט'
 13 כך היא מןהה. דמעשה הועינו שביחא
 14 טפחים לא ינקי אמעזי ושברוחות מקרא. ס' קים
 15 דשיעור ינקת לזרע טפח ומיחצה עם מקום
 16 תורע'. חיי מן חזרע הנורע (סמון לבגולת)
 17 ובבול ורעיהו: הגנין האמעזי, ועד האמעזי
 18 ג"ט. ומאול הגנין אנה למדים ודבר המא'
 19 דידן שיניקת חזרע טפח ומיחצה - מדלא קבע'
 20 מקום לזרע הנורע אלע' הגבול להושיבי אלע'
 21 הקרן, אלא אם בא לזרועה כנגד'
 22 אמעזיחה - זרועה. וימאן בהירקות ג'
 23 טפחים מי. ואניג' ולענן כלתאי היברא
 24 בעלתא בעינו, ולא ינענין יניקה. שררות
 25 לקמן בעמתינן בדי אשח חור. ויהי ב' שררות
 26 מידו הפרש ורעוה ערונה דלא להי ערבוב
 27 ליכא היברא בבחי' משיעור יניקה. דגבי'
 28 ראש חור ושתי שררות ללקמן - איכא
 29 היברא, הלקי ר' רמין לו קרא ה' ריעונן
 30 בערונה - בשל ו' טפחים קמאר: **ומא'** לו
 31 **דאן** קום לח' ללכנן, בשיעור יניקה מילתא
 32 היא למיסקן אע"ה, ולומר בקיאין לו החכמים בעבדות אדמה, לידע כמה וינקים.
 33 שלא תמחה לומר. מי הודיע לבריות שיעור יניקה, ואין ויכול לעמוד על כן. **גבול**
 34 **רצו**, ליעט סמך למיצי, לדכחיש קרקע כשיעור אשר בגלו ברקנות ג'
 35 ראשונים - אמורים וחייים שרוד קיבאים כרך. באשכחנן בבני בעיר: **אלא קנה** לו.
 36 קנה המדה שבו מודדין הקרקע: **לית**, ראי לגול וחיים, וזה לתאנה. והיו ירועין
 37 לזרועתא את הארץ בין קנה להקנה בריחה וטעמה, היכן לחייהם והיכן הוא לתאנים.
 38 וממלא בדקאייהו בני שיעור יניקה: שפיררוי. קום את התיבה דזרועה: ויהי. לקח
 39 קנא ר' **שעשעין** את הארץ: נתייב. כתייבא. כתייבא. כתייבא. כתייבא: רפרי:
 40 **שעשעין** בני חורים מנכסייהו. כתייבא. כתייבא. ואל הוסיפו לעמוד אדמתן. כדכתיב
 41 **עני** ובעי קרעוה' (דברים ב'): **אמר** ר' **אשי** ערונה. שאמר צריך לחיות ר' חזי'
 42 מגבולותיה. שהיו מניחין בערונה קרקע חלק סביבות הדיעה למקום דישה, ששואא
 43 משקה הרעעים מהלקן בגבולין. ואשמעינן ר' אשי ולא תיקא ו' עם הגבולין,
 44 כושיהוי טפח חלק לבאן וטפח חלק לבאן אל תהא שמקם יניקה: איכא ארבע'
 45 ואין הקרנות של אמעזי כלשגורו אלא הגבול אלא טפחים: **בבמה**. כדקח חרוב לריות
 46 ערונה כלהיה. התאם עילק חרות הערונה לכל דבריה, כדלקמיה לחתיי ראש חור
 47 זרק ונתכס' לה ודוינא ממנה ידכי ליחא בשיעור - אל חשיב למיקדה לה קילי שדה:
 48 **שדה**. פרסת רגל: **ולשקיה** מרגלי. לתוען על כתפיה מים. ולהלך ברגלך סביבותיה
 49 **ולשקוה**. למגל למתבב רגלך' - לומר במשקומם להלכיל בשרותה - שיעור רגל
 50 הוא: **אמר** ר' **ערינה** בחורבה שנינו. במשנתנו, לחתיי בהו' ורעונון. אכל לא
 51 סביבותיה ערונה - שיהי אל לפרש בקל אלא חרונה ורעונון שחוקה. שיהי חורע
 52 ערונה סביבותיה - לא תוכל לרעונון על אותו שחוקהו לחתיי אותו שחוקהו
 53 הערונה סמון לבגול אחרתהו מן האמעזי כשיעורו. לפי שאהא מקריבו אצל ורע'
 54 הנורע בחורבה אצל בגולת, שאין מקרא אלא טפחים של בגולת הערונה, ואן
 55 ב' בעינו: **והא איכא** מקום קרנות. מאי דחוקיהו דלא לאוקמייה בערונה בין הערונות,
 56 מוקפת כמל' בן ג' ערונת שכן ה' כנה. ולרועת באמצע. בין כונון ה' ורענוני. ואל
 57 איכא בכל ערונה מקום קרנות וחיוקה. ואהא יכול להמקם ורע' גיען שחוקה בעד
 58 בגולן של ז' לצפון. ושל זו לדרום. ושל זו למערב. ולרועת אותו גרעין
 59 אצל הערונה, ואינו צריך להמשיך שיעורו מבין אשחבריו במקמיים. אלא דפרש טפח
 60 ואמאי אמר ר' בערונה שחוקהו שנינו: **בבמה** את הקרנות. רב מוקי מתיינין בממלא את כל הרוח של ערונה לצפון מן המזרח למערב, וכן רוח דרומי. אכל המזרחי
 61 נתמערביו וזרע מעט, ונחה נפרש ממאן וממאן. (כוח) הלקי. אי אהא יכול לזרוע עד בערונה שאצלע' לצפון ושאצלע' לדרום - מפני עירובן של ב' הערונות: **וליועז** **מאברא**.

1 **גידה** שמא ימלא בו ולא היה אלא ראש תור. ואפילו ימלא את הקרנות – אין כאן
2 עירוב. דהא קרנות אמצעות חולכות כנגד ריבוע הערוגות שסביבותיה. והיו כעין
3 ראש תור דשרי א"ע; דאין הדרקתו – פתחים – כיון שבו ברוך דובר. אין ראש תור בערוגה
4 – לפי שקטנה היא. ולבית הכיורא:
5 **ושמואל** (א) אמר ערוגה בין ערוגות שבת.

6 ולעד הקרנות, דאפי' מלא הקרנות
7 אין בכך כלום, דסבר ר' ראש תור בערוגה;
8 **והא** קא מיערבב אהרדי. שילחן לשלמעה –
9 מערבבם יחד. וא"ע; דאיכא ראש תור
10 מלמטה – אסור, ר' דומטרי בעמלה העילין
11 אדריא מלמטה, דאפי' לא ניק מחדרי. אסר. 5
12 דימארין (כלאים פ' ששה ד' המסכת פ"ג ע"ג
13 הבאחו – קודש, משום אדריא מנבלב. אבל
14 בערוגה אחי דיעה, ולבא עירוב. וכו' לא ימי
15 אין סברא לתתי משום ראש תור. (ה) טעמה 8
16 שורה לכאן ושורה לכאן בנטה שני ערוגה זו
17 לחובה וזו לחובה. כדנתן מבי' (כלאים פ"ד
18 מ"ט) ומיחיי לה בבי' (פ"ג עירוב בבלתמן ב' כו')
19 והיה הופך שער שורה בלאן. ועוד נתן פ"ג
20 (כלאים מנעה ה'). טעם אדם קישות הולעת
21 בתוך גומא. ולבדל שותאה זו נוטה לעד זו וזו
22 לעד זו: **אמר** ר' אבהו אב מבערבא הפקיע
23 חלם אחד על פני כרזה ביה. פ"י; דהמקח חלם
24 א' על פני כרזה לדי רוחתיה מהו; וביאל
25 העמק – בין לרין כל לשמאל אבית
26 ערוגות סביבותיה אבל כשחפר והעמק כשיעור
27 חלם. דהיינו טעם בעי א' הוי הכרזה כמו
28 בשדה. ר' אבהו, אדריא. כדנתן בכלאם (פ"ג ע"ג
29 ה') היתה שדוה רועה ריק ר' ראש; ע"כ משה
30 החלם מפולש. ולעיל הבאתיה. א"ר ששה; בא
31 עירוב וביטל את השורה. פירושו משה חסק
32 החלם, ולא הוי הכרזה. והלם היינו שותא;
33 ליה שורה. ר' באש אמר. אין עירוב מבטל השורה: **איתבייה**
34 מוחר. דהיינו שורות של דולען פסקין בין קישואין לפיל
35 היה כלאים. ומעבירי ברוקן כסיפא דר'. ולעיל הבאתיה; טעם
36 אדם קישות הולעת בתוך
37 גומא. ובלבד בו. וכן דולען ופול המוצי מיביר. אבל קישואין
38 פול המוצי – ר' אבהו. ושורה אחת של דולען
39 אב מפקת בין קישואין לפיל המוצי ובי
40 היכי דולען מבטל את פול המוצי מנכילין שורה
41 של דולען שותא חלם שותאפק. ומשני: שאני
42 הנתם אדריא סיבא – שון גדולים וסופים.
43 והבא ברוטנס דקין ולא מנכיל עומק
44 חלם ומפקת: **אמר** ר' יוחנן הרדעה למלאות כל
45 גינתו ירק עושה בה ערוגה ר' על ר' ועוגל
46 ר'. פירושו: עשה ערוגה מרובעת ר' על ר',
47 והבוכה מרובעת ר' על ר', ויהיה חסק
48 בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
49 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
50 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
51 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
52 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
53 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
54 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
55 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
56 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
57 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
58 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה
59 חסק בין חציה לחציה ויהיה חסק בין חציה לחציה

גידה שמא ימלא את הקרנות. ולא יהא אלא ראש תור ירק, כי לא תנן: היה ראש תור ירק ונתן לתוך שדה אחר – מותר. מפני שגיראה סוף שדה! אין ראש תור בקריות. ושמואל אמר: ערוגה בין הערוגות שנינו. והא קא מיתעריב בהדין! בנטה שורה לכאן ושורה לכאן. אמר עולא, בעו במערבא: הפקיע חלם אחד על פני כרזה ביה. אמר רב ששון: את עירוב וביטל את השורה. רב אמי אמר: אין עירובי מנכילין בשדה. איתבייה רבינא לרב אשי: הנוטע שתי שורות של קישואין, שתי שורות של דילועין, שתי שורות של פול המוצי – מותר. שורה אחת של קישואין, ושורה אחת של דילועין, ושורה אחת של פול המוצי – אסור ושאני הכא – דאייכא שראבא. אמר רב כהנא אמר רבי יוחנן: הרדעה למלאות כל גינתו ירק עושה ערוגה ששה על ששה, ועוגל בה חמשה, ומלאה קרנותיה כל מה שחציה. והא איכא דביני וביני! אמר רבי ינאי: מפוריב בין הבניים. רב אשי אמר: אם היו ורועין שתי – ורוען ערב – ורוען שתי. איתבייה רבינא לרב אשי: עבודת ירק בירק אחר – ששה מפתחים. ורואין אותם כנבאל

1 יורה שפא ימלא. ואחר כך ירע בחקרקה אצל הגבול מתוקה כאשר ירע האקמיעות.
2 ולא ישים ללבו עירוב. ושהי הערוגות: ולא ימלא אלא ראש תור. כלומר: אפילו
3 מלא אתו ואחר כך ירע גרעין אחד בחקרקה, ואין הפרש כשיעור בינו לבין ירע שבו
4 – מה בקר, לא ימלא נדון אלא בראש תור ירק הנמשך וקא משדה וזו לשדה זו, שנתאה
5 שיש שאני מונו שונכס לה. ולא אמר שיש
6 מנשה, ואיכא דיבירא. ולעניה לא חישבין.
7 אפי' תור ירה ליה, לפי שדך ירע לטוף שקודה
8 לדוות מתקפרת והתירשה. ולשון דרך לשון פאלקסין
9 בראש תור (קה): אין ראש תור ערוגה.
10 אין תורת הימיר ראש תור מערוגה
11 לערוגה. אלא משדה גדולה לתוך ערוגה. או
12 מערוגה לתוך שדה גדולה. ואז משדה גדולה
13 לתוך שדה גדולה. אבל ישתי ערוגות – לא יהי
14 חיבר. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
15 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
16 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
17 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
18 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
19 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
20 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
21 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
22 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
23 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
24 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
25 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
26 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
27 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
28 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
29 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
30 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
31 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
32 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
33 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
34 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
35 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
36 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
37 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
38 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
39 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
40 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
41 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
42 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
43 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
44 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
45 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
46 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
47 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
48 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא
49 ביה. אלא דומה כאילו נתן אחד, חלם חשיבא

מכניס הבונים היו מפקעין (סוכה דףנא). תלם. אמר רב: שורה על פני כרזה. שנתאה
מזרע שבפקין לרועי שבדרום דרך הקמיע, ירעו מאחד המינין או מנחם ששי. מהו
ממשיך שורות תורת הירבה ערוגה בשביל חלם אחד, או לא: אמר רב יוחנן ויצא
בין המפרש ואסור: שתי שורות של קישואים. ובקץ שתי שורות של עירוב. ובקץ
שורות של פול המוצי. ולא בערוגה. אלא ערוגה גדולה: מותר. דשתי שורות חשיב
לקיחה שדה לפשיוהו, והוי דיבירא דכל מין ומין מילתא באנפי נפשה: שורה אחת,
מכל אחד תוך עירובו. (ולא חלם חשיבא כל שדה חד לנפשה. אלקמ: חלם אחד תוך עירובו:
דאיכא שראבא, מזורחתיקן ארבות ומתקרתה תרבה מלמעלה, ור' זלתי עירובין
במקומות הרבה: כל גינתו ירק, של תרבה מינין, עושה. כל ערוגותה מרובעת ר'
ועוגל. בכל ערוגה ה', וזרוע בעוגל מין אחר. ויש חיבר תרבה לרדך. ואין צורך
לתרוביה) כל ערוגה לתקרתה, וזרוע חצי טפה הסובב את כל ערוגה וערוגה משאר
מינין, לפי שכל אחד ואחד נראה מקומו חלוק לעצמו: **ואיכא דביני וביני**. הן גבול
הערוגה שאמרנו למעלה. ערוגה ר' חזין מגבולין – ואותן גבולין כשירעה בין מפרים
את דיפקי רבוע הערוגות. והיו עירובין. והיו עירובין. והיו עירובין. והיו עירובין.
ואינו ורוען. ומלאות קאמר ר' יוחנן – לא ורוען וקא למלאות כל ערוגה קאמר. אלא
שירעה כל ערוגותיה מלאות. ולעיל חזין מגבולין: אם יהי ריבוע הערוגות ורוען
שתי – וזרוע בין הבניים ערב: עבודת ירק בירק אחר. כמה שיעור עבודתו החרדק
תירו מפתח עבודתו! **מפתחים** לה ורוען. כמו ששנינו:
כנבאל

תור ירק פסק בין ערוגה זו לארית אלא ש פתחים של חתובים. ומשני במחריב בין הבניים – שמיני חצי טפה הסובב ריבוע ערוגה. וכל חרוב. ומלא את קרנות
של ריבוע ערוגה. ודחשא ש הרקוע שלם מפתח. א' נמי ידע לה שפיר דמיני חצי טפה חרב. אלא מפריא אמר. קאדמ. למלאות כל ערוגה. ודחשא חצי טפח מלא את קרנות
במחריב בו. ר' יוחנן קאמר למלאות כל גינתו ירק – לבד מן הבניים קאמר. איתבייה רבינא לרב אשי: עבודת ירק בירק אחר ששה טפחים. פ"י; ערוגה שהתיבה בה חמשה ורוענים. היינו
עבודת ירק בירק אחר – דהיא אותה נטבאל מרובעת. נטבאל מרובעת הוא דשרי, אף על גב דאיכא תרבות ענפים ועילן מלמעלה, הא לא יכחי – אסור, חרדי שרי עירוב כלל את ערוגה
בחלחלתא. אבל עולה ה' אסור – דלא חשיב תנא הכיורא ומשני: דלא תאבא לתחמיך אלא לחלק, לחמיך ראש תור ירק ונתנא כל דחויא מנשה. דרובמרתע שרי, אבל בעולה אלא ערוגה
תוך ניכר. הוא דאמר לעיל אין ראש תור ירק לערוגה – מגירוה לערוגה קאמר. אבל משדה גדולה לערוגה – ר' אשי חזין. כן עיריך פי השמעות. ולפי הקטן "הא איכא כמותי ערוגה,
לשון מקום קרנות – לא משני בפירושו. וגם מה דמנחה חרוד הוא. לכל השווה מיתבבה כפי ר"ה. ומה שפירשי: והא איכא מקום קרנות. וכל לחמיך ש' על הצפח ושל זו חרובים.
ואין צורך לחמישין מנגדו אותו שבחברתה אלא טפח – דא"כ טפח מן ערוגה האלכות של פתחים על טפח. ולא ימלא אפי' לשני טפחים ושני חתובים. שאלכסן

תור ירק פסק בין ערוגה זו לארית אלא ש פתחים של חתובים. ומשני במחריב בין הבניים – שמיני חצי טפה הסובב ריבוע ערוגה. וכל חרוב. ומלא את קרנות
של ריבוע ערוגה. ודחשא ש הרקוע שלם מפתח. א' נמי ידע לה שפיר דמיני חצי טפה חרב. אלא מפריא אמר. קאדמ. למלאות כל ערוגה. ודחשא חצי טפח מלא את קרנות
במחריב בו. ר' יוחנן קאמר למלאות כל גינתו ירק – לבד מן הבניים קאמר. איתבייה רבינא לרב אשי: עבודת ירק בירק אחר ששה טפחים. פ"י; ערוגה שהתיבה בה חמשה ורוענים. היינו
עבודת ירק בירק אחר – דהיא אותה נטבאל מרובעת. נטבאל מרובעת הוא דשרי, אף על גב דאיכא תרבות ענפים ועילן מלמעלה, הא לא יכחי – אסור, חרדי שרי עירוב כלל את ערוגה
בחלחלתא. אבל עולה ה' אסור – דלא חשיב תנא הכיורא ומשני: דלא תאבא לתחמיך אלא לחלק, לחמיך ראש תור ירק ונתנא כל דחויא מנשה. דרובמרתע שרי, אבל בעולה אלא ערוגה
תוך ניכר. הוא דאמר לעיל אין ראש תור ירק לערוגה – מגירוה לערוגה קאמר. אבל משדה גדולה לערוגה – ר' אשי חזין. כן עיריך פי השמעות. ולפי הקטן "הא איכא כמותי ערוגה,
לשון מקום קרנות – לא משני בפירושו. וגם מה דמנחה חרוד הוא. לכל השווה מיתבבה כפי ר"ה. ומה שפירשי: והא איכא מקום קרנות. וכל לחמיך ש' על הצפח ושל זו חרובים.
ואין צורך לחמישין מנגדו אותו שבחברתה אלא טפח – דא"כ טפח מן ערוגה האלכות של פתחים על טפח. ולא ימלא אפי' לשני טפחים ושני חתובים. שאלכסן

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

בפערב אָמר רבי יוחנן עדי שקר הוּן וּבְשָׂאֵי לִבְנָה קַבְלֵן רַבִּין גְּמִלְיָאֵל יְעוּד בָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ רַאִינוּ בְּזַמְנֵנוּ וּבְלִילָהּ בְּעִיבוּרוֹ לֹא נִרְאָה

[דף י"ד ע"א]

וּקַבְלֵן רַבִּין גְּמִלְיָאֵל. אָמַר רַבִּי דוּסָה בֶּן אַרְבִּינָם עַדִּי שְׁקֵר הוּן הַאיִד מְעִידִין עַל הַאִשָּׁה שֶׁיִּלְדָה וְהָרִי כִּרְסָה בֶּן שִׁינְיָה אָמַר לֹא ר' יְהוֹשֻׁעַ רוֹאֵה אֲנִי אֶת דְּבָרֶיךָ: גַּם אָמַר רַבִּי שְׁמַלְאִי מְעַמִּיה דְּרַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן נוּרִי כֹל הַדָּשׁ שְׁנוּלֵד קִדְּם לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת אֵין כַּח פְּעִין לְרֵאוֹת אֶת הַיָּשֵׁן וְתַנִּי בֶּן נִרְאָה יָשֵׁן בְּשִׁחְרִית לֹא נִרְאָה הַדָּשׁ בֵּין הָעַרְבִים נִרְאָה הַדָּשׁ בֵּין הָעַרְבִים לֹא נִרְאָה יָשֵׁן בְּשִׁחְרִית אָמַר רַבִּי חִיָּה בַר בָּא וְלָמַד קוֹבְלָן רַבִּין גְּמִלְיָאֵל? שָׁבֵן מִסוּרְתָּ בִּידֵיו מֵאֲבוֹתָיו פְּעַמִּים מְחַלְקָ בְּקִצְרָה פְּעַמִּים מְחַלְקָ בְּאַרְבָּה: הֲלָכָה זֹ מִתַּנִּי שְׁלַח לֹא רַבִּין גְּמִלְיָאֵל גּוֹזֵר אֲנִי עָלֶיךָ שְׁתַּבּוֹא אֲצִלִּי בְּמַקְלָךְ וּבְמַעוֹתֶיךָ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁחַל לְהִיְתוֹת בְּחֻשְׁבֹּנְךָ. הֲלָךְ וּמִצָּאוּ רַבִּי עֲקִיבָא מִצַּר, אָמַר לֹא, יֵשׁ לִי לְלָמוּד שְׁפָל מִה שְׁעִשָּׂה רַבִּין גְּמִלְיָאֵל עֲשׂוּי, שְׁנַאֲמַר, (ויקרא כג, ד): "אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מְקֻרָאֵי קִדְּשׁ, אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם", בֵּין בְּזַמְנָן בֵּין שְׁלֵא בְּזַמְנָן, אֵין לִי מוֹעֲדוֹת אֵלֶּה אֵלֶּה: גַּמְרָא – אֲצִל מִי שְׁלַח מִן מַה דְּתַנִּי אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נֹחַ הָיָה לִי מוּטָל עַל הַמַּטָּה וְלֹא שְׁלַח רַבִּין גְּמִלְיָאֵל הַדְּבַר הַזֶּה הֲדָא אֲמַרְהָ אֲצִל ר' יְהוֹשֻׁעַ שִׁילַח. בִּיד מִי שִׁילַח? מִן מַה דְּתַנִּי כְּלָשׁוֹן זֶה אָמַר לֹא נִחְמַתְנִי עֲקִיבָה הֲדָא אֲמַרְהָ בִּיד רַבִּי עֲקִיבָא שִׁילַח. מַה הָיָה לֹא לְלָמַד. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה יוֹדְעִין הֵינֵנו שְׂאָם קִדְּשׁוּהוּ שְׂאָם בְּעֵדִים שְׂהוּא מְקַדֵּשׁ וּמַה בָּא לְהַעֲיִד שְׂאָם קִדְּשׁוּהוּ וְאַחַר כֵּן נִמְצָאוּ הַעֲדִים זֻמְמִין הָרִי זֶה מְקַדֵּשׁ וְהָא תַנִּינָן מְעִשָּׂה שְׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זֹג וְעִיבָבָן רַבִּי עֲקִיבָא בְּלוֹד. עַל יְדֵי שְׁהִי אַרְבָּעִים זֹג וְאֵבֵל אִם הָיָה זֹג אֶחָד לֹא הָיָה מְעַכְבֹּ: הֲלָכָה ח מִתַּנִּי בָּא לֹא אֲצִל ר' דוּסָה בֶּן אַרְבִּינָם אָמַר לֹא אִם בָּאִים אֲנִי לְדוֹן אַחַר בֵּית דִּינֵנו שֶׁל רַבִּין גְּמִלְיָאֵל צְרִיכִין אֲנִי לְדוֹן אַחַר כֹּל בֵּית דִּין וּבֵית דִּין שְׁעָמַד מִימּוֹת מִשָּׁה וְעַד עַכְשָׁו, שְׁנַאֲמַר: "וַיַּעַל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן נִדְּב וְאֶבְיָהוּא וְשִׁבְעִים מִזְּקֵנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות כד, ט). וְלָמַד לֹא נִתְפָּרְשׁוּ שְׁמוֹתָן שֶׁל זְקֵנִים? אֵלֶּה לְלָמַדְךָ שְׁפָל שְׁלֵשָׁה וּשְׁלֵשָׁה שְׁעָמְדוּ בֵּית דִּין עַל יִשְׂרָאֵל הָרִי הֵן כְּבֵית דִּינֵנו שֶׁל מִשָּׁה נִטַּל מִקְלוֹ וּמַעוֹתָיו בִּידוֹ וְהֲלָךְ לִיבְנָה אֲצִל רַבִּין גְּמִלְיָאֵל בְּיוֹם שְׁחַל יוֹם כְּפּוּרִים לְהִיְתוֹת בְּחֻשְׁבֹּנּוֹ עָמַד רַבִּין גְּמִלְיָאֵל וּנְשָׂקוֹ עַל רֵאשׁוֹ וְאָמַר לֹא בּוֹא בְּשָׁלוֹם רַבִּי וְתַלְמִידֵי רַב בְּחֻקְמָה וְתַלְמִידֵי שְׁקִבְלָתָ עָלֶיךָ אֶת דְּבָרֶיךָ: גַּם כְּתִיב (שמואל א' יב, ו): "ה' אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת מִשָּׁה וְאֶת אַהֲרֹן וְאֲשֶׁר הִעֲלָה" וגו'; (שם יב, יא): "וַיִּשְׁלַח ה' אֶת יְרֵבֶעֶל וְאֶת בְּדָן וְאֶת יִפְתָּח וְאֶת שְׂמוּאֵל". יְרֵבֶעֶל – גְּדַעוֹן. בְּדָן – שְׂמוּשׁוֹן. יִפְתָּח – זֶה יִפְתָּח הַגְּלַעַדִּי. הַקִּישׁ שְׁלֵשָׁה קָלִי עוֹלָם לְשִׁלְשָׁה אֲבִירֵי עוֹלָם לְלָמַדְךָ שְׁבֵית דִּינֵנו שֶׁל גְּדַעוֹן וְשֶׁל יִפְתָּח וְשֶׁל שְׂמוּשׁוֹן שְׁקִילוֹן כִּנְגַד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְשְׂמוּאֵל וְלֹא עוֹד שְׁסַמְדָּ הַגְּדוֹלִים מִיבֵן וּמִיבֵן וְהַקְּטָנִים בְּאִמְצַע: עָמַד רַבִּין גְּמִלְיָאֵל וּנְשָׂקוֹ עַל רֵאשׁוֹ וְאָמַר לֹא בּוֹא בְּשָׁלוֹם רַבִּי וְתַלְמִידֵי רַבִּי בְּחֻקְמָה וְתַלְמִידֵי שְׁפָל מִה שְׂאֲנִי

גזר עליו הוא מקיים כתיב אלופינו מסבלים וגו'. ר' יוחנן ורבי שמעון בן לקיש ר' יוחנן אמר אלפים מסבלים אין כתיב באן אלא אלופינו מסבלים בשעה שהגדולים סובלין את הקטנים אין פריץ ואין יוצאת ואין צווחה ברחבתינו רבן שמעון בן לקיש מסרם תדין קרייא אלופים מסבלים אין כתיב באן אלא אלופינו מסבלים בשעה שהקטנים סובלין את הגדולים אין פריץ ואין יוצאת ואין צווחה ברחבתינו. ר' שילה דכפר תמרתה בשם רבי: "עשה ירח למועדים שמש ידע מבוואו" (תהלים קד, יט) "משמש ידע מבוואו" – "עשה ירח למועדים". אמר ר' ברכיה כתיב "ויסעו מרעמסם בחדש הראשון" (במדבר לג, ג) וגו'. פד ויטמע בלילי מועדא ארבע עשר מממיעין אית בה הוי משקיעת התפוח את מונח ללבנת. אמר רבי סימון והיו על ידי זה ועל ידי זה. אמר רבי יוחנן ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. רבי שמעון בן לקיש אמר החדש עד שיהא בלז מן החדש אשפחת אמר מה דאמר ר' יוחנן צריכה לרבי שמעון בן לקיש ומה דאמר רבי שמעון בן לקיש צריכה לר' יוחנן אילו אמר רבי יוחנן ולא אמר רבי שמעון בן לקיש הוינן אמרין לא אמר אלא אפלו בלז מן החדש. הוי צורכה להיא דאמר רבי שמעון בן לקיש. או אילו אמר רבי שמעון בן לקיש ולא אמר רבי יוחנן הוינן אמרין לא אמר אלא יום הא לילה לא. הוי צורכה להיא דאמר ר' יוחנן וצורכה להיא דאמר רבי שמעון בן לקיש:

פרק שלישי

הלכה א מתני' ראוהו בית דין וכל ישראל נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיכה הרי זה מעבר ראוהו בית דין בלבד ועמדו שנים ויעידו לפניהם ויאמרו מקודש מקודש ראוהו שלשה והן בית דין ועמדו שנים ויושיבו מחבריהם אצל התיחיד ויעידו בפניהן ויאמרו מקודש מקודש שאין התיחיד נאמן על ידי עצמו: גמרא כיני מתניתא או בית דין או כל ישראל. ר' זעירה רבי אימי בשם ר' יהושע בן לוי

[דף ט"ז ע"א]

מעמעמין על הנראה לעברו ואין מעמעמין על שלא נראה לקדשו. ר' בא ור' חיייה בשם ר' יהושע בן לוי מעמעמין על שלא נראה לקדשו ואין מעמעמין על הנראה לעברו. מתניתא פליגא על ר' זעירה ראוהו בית דין וכל ישראל נחקרו העדים ולא הספיקו לומר מקודש עד שחשיכה הרי זה מקודש מפני שחשיכה הא אם לא חשיכה לא תדא אמרה אין מעמעמין על הנראה לעברו. מתניתא פליגא על ר' בא וכול אם היה צריך שני ימים נותנין לו שני ימים תלמוד לומר אתם אין לו אלא יום אחד בלבד תדא אמרה אין מעמעמין על שלא נראה לקדשו. מתניתא פליגא על רבי בא וכול בשם

שְׁמַעְבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַצּוּרָה כִּדְּיָקְדְּשׁוּ אֶת הַחֲדָשׁ מִפְּנֵי הַצּוּרָה תִּלְמוּד לומר הַחֲדָשׁ אַחַר הַחֲדָשׁ
הַזֶּה הוֹלְכִין הֵדָא אַמְרָה אִין מַעֲמַעְמִין עַל שְׁלָא נִרְאָה לְקַדְּשׁוּ. מִתְּנִיתִין פְּלִיגָא עַל רַבִּי בַּא יָכוֹל אִם לֹא
נִרְאָתָה הִלְכְּנָה לְשָׁנִי יָמִים כִּדְּיָקְדְּשׁוּ אֶת הַחֲדָשׁ לְשָׁנִי יָמִים תִּלְמוּד לומר אֲתִם אֵלֶּה הִם אִין אֵלֶּה
מוֹעֲדֵי מִפְּנֵי שְׁלָא נִרְאָתָה הָא אִם נִרְאָתָה לֹא הֵדָא אַמְרָה אִין מַעֲמַעְמִין עַל שְׁלָא נִרְאָה לְקַדְּשׁוּ. הוּוּ
כְּעִי מִיָּמֵר וְלֹא פְּלִיגוּן מַה דְּאָמַר רַבִּי זְעִירָה בְּשָׂאָר כֹּל הַחֲדָשִׁים מַה דְּאָמַר רַבִּי בַּא עַל נִסְחָן וְעַל תִּשְׁרִי.
רַבִּי אֹמַר נִסְחָן בְּזִמְנָא אִם בַּא לֹא בַּא. רַב אָמַר תִּשְׁרִי לֹא נִתְעַבַּר מִיָּמִין וְהָא תְּנִינָן אִם הָיָה הַחֲדָשׁ
מְעַבְּרָא אִם הָיָה לֹא הָיָה. וְכַשְׁקְדְּשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאֹשָׁא בְּיָוִם הָרֵאשׁוֹן עַבְרָא ר' יִשְׁמַעְיָאל בְּנֵו שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן
בְּן בְּרוּקָה אֹמַר כְּדַבְּרֵי ר' יוֹחָנָן בְּן נוּרִי אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל לֹא הֵינְנו נְהוּגִין בְּן בְּיָבֵנָה. בְּיָוִם
הַשֵּׁנִי עַבְרָא רַבִּי חֲנִינָה בְּנֵו שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי וְאָמַר כְּדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל
בְּן הֵינְנו נְהוּגִין בְּיָבֵנָה. וְהָא תְּנִי קַדְשׁוּהוּ בְּרֵאשׁוֹן וּבִשְׁנֵי רַבִּי זְעִירָה כְּשֵׁם רַב הַסְּדָא אֹתָהּ הַשָּׁנָה
נִתְקַלְקְלָה. מַהוּ בְּרֵאשׁוֹן מַהוּ בִּשְׁנֵי ר' בַּא כְּשֵׁם רַב שָׁנָה רֵאשׁוֹנָה וְשָׁנָה הַשֵּׁנִיָּה וְהָא תְּנִי בְּיָוִם
הָרֵאשׁוֹן וּבְיָוִם הַשֵּׁנִי. קַדְשׁוּהוּ קָדָם לְזִמְנָא אוּ לְאַחַר עֲבוּרָו יוֹם אֶחָד יָכוֹל יְהִי מְקוּדָשׁ תִּלְמוּד לומר אֲתִם
אֲתִם אֵלֶּה הִם מוֹעֲדֵי אִין אֵלֶּה מוֹעֲדֵי לְפָנֵי זִמְנָא כ"ט יוֹם לְאַחַר עֲבוּרָו ל"ב יוֹם. וּמִנֵּין שְׁמַעְבְּרִין אֶת
הַשָּׁנָה עַל הַגְּלִילִיּוֹת שְׁעָלוּ וְעָדִין לֹא הִגִּיעַ תִּלְמוּד לומר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מוֹעֲדֵי עֲשֵׂה אֶת הַמוֹעֲדוֹת שִׁיעֲשׂוּ
אוֹתָן כֹּל יִשְׂרָאֵל אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן וְהוּוּ שְׁהִגִּיעוּ לְגַהַר פֶּרֶת. ר' יַעֲקֹב בַּר אֲהָרָא ר' אִימִי כְּשֵׁם
רַבִּי יְהוּדָה בַּר פְּזִי קַדְשׁוּהוּ וְאַחַר כִּדְּ נִמְצָאוּ הָעֵדִים זִמְמִין – תְּרִי זֶה מְקוּדָשׁ. קָם ר' יוֹסֵה עִם ר' יְהוּדָה
בַּר פְּזִי אָמַר לִיָּה אֲתָה שְׁמַעְתָּה מִן אַבְדִּי הֵדָא מִלְּתָה אָמַר לִיָּה בְּן אָמַר אַבָּא כְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אִין
מְדַקְדְּקִין בְּעֵדוֹת הַחֲדָשׁ. בֵּית דִּין שְׂרָאוּ אֶת הַתּוֹרָג אָמְרוּ אִם רֹאִין אֲנִי אוֹתוֹ אִין אֲנִי מִכִּירִין אוֹתוֹ
לֹא הָיוּ עוֹרְפִין דְּכַתִּיב וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ מִכָּל מְקוֹם וְתִרִי רָאוּ. וּבֵית דִּין יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָג אִית תְּנִי
תְּנִי וְעַמְדוֹ שְׁנַיִם וְעֵידוֹ לְפָנֵיהֶן אִית תְּנִי תְּנִי וְעַמְדוֹ בִּילָן וְעֵידוֹ בְּמְקוֹם אַחֵר. ר' יוֹדָה בַּר פְּזִי כְּשֵׁם
ר' זְעִירָה כְּשֵׁם שְׁחָן חֲלוּקִין כְּאִין כִּדְּ חֲלוּקִין בְּעֵדוֹת הַחֲדָשׁ. וְיָקוּם חַד וְיָתִיב חַד וְיָקוּם חַד וְיָתִיב חַד שְׁנַיָּא
הִיא שְׂאִין הָעֵד נַעֲשֵׂה דִּין כְּהֵדָא רַב הוֹנָה הָיָה יָדַע שְׁהָדִי לְחַד בַּר נֶשׂ אֲוִיל כְּעִי מִידוֹן קוּמוּי וְכַפֵּר בֵּיה.
אָמַר לִיָּה ר' שְׁמוּאֵל בַּר ר' יִצְחָק בְּגִין דְּאֵתָּה יָדַע דְּרַב הוֹנָה בַּר נֶשׂא רַבָּה אֶת כְּפַר בֵּיה מַה אֵילוּ וְיִזִּיל
וְיִשְׁהַד עֲלָה קוּמִי בֵּית דִּין חוֹרֵן אָמַר לִיָּה רַב הוֹנָה וְעַבְדִּין בְּן אָמַר לִיָּה אִין וְשָׂרָא רַב הוֹנָה גְּרַמִּיָּה מִן
הַהוּא דִּינָא וְאֲזַל וְאֲשַׁהַד עֲלוּי קוּמִי בֵּית דִּין חוֹרֵן. קָרָא עֵרַר עַל חֲתִימַת יָדֵי הָעֵדִים עַל חֲתִימַת יָדֵי
הַדֵּינִינָן רַבִּי בַּא כְּשֵׁם רַב יְהוּדָה

[דף ט"ז ע"א]

רצה לקים בכתב ידי העדים מקיים בכתב ידי הדיינים מקיים ואני אומר אפלו בעד אחד אפלו בדין אחד מקיים. ביומוי דרבי אבהו אתון בעיי מימר גואלנו ואמרין גאלתנו וקבלון ביומוי דרבי ברכיה אישתתקון אמר לון שמעתין דא תקדש ירחא וארפינון בראשיהון וקבלון:

הלכה ב מתני' כל השופרות פשרין הוין משל פרה מפני שהוין קרן אמר רבי יוסי והלא כל השופרות נקראו קרן, שנאמר (יהושע ו, ה): "והיה במישך בקרן היובל בשמעכם את קול השופר":

גמ' הוון בעיי מימר ולא פלוגין אשבתת תני ר' יוסה מכשיר בשל פרה והכמים פוסליו. מאי טעמא דר' יוסי? "והיה במישך בקרן היובל". מאי טעמא דרבנן? "ותיטב לניי משור פר מקרן מפרים" (תהלים סט, לב), מקרן כתיב. ורבנן כל השופרות נקראו קרן ונקראו שופר הוין משל פרה שנקרא קרן ולא נקרא שופר התיכון הרי של יעל הרי אינו קרוי לא קרן ולא שופר. מאי כדון כהיא דאמר רבי לוי שנייא היא שאין קמגור נעשה סגור: הלכה ג מתני' שופר של ראש השנה של יעל פשוט ופיו מצפה וזה ושתו חוצרות מן הצדדין שופר מאריך וחוצרות מקצרות שמצות היום בשופר: גמ' אמר רבי יונה כדי שיפשוטו לבם בתשובה. פיו מצפה וזה. צפהו וזה מפנים פסול מכהוין בשור. צפהו מקום הנחת פיו או שהיה קולו עבה מהמת הצפוי פסול אמר רבי יוסה הדיא אמרה פשוטה ששמע מקצתה מן המתעסק לא יצא. והיי דא אמרה תקע בראשונה ומישך בשנייה בשתים אין בידו אלא אחת. ר' אבא בר זמינא בשם ר' זעירה אפלו אחת אין בידו. למה ראשה גבי סופה מצטרף וסופה גבי ראשה מצטרף. לא ראשה אית לה סוף ולא סופה אית לה ראש: הלכה ד מתני' ובתעניות של זכרים כפופין ופיו מצפה כסף ושתו חוצרות באמצע שופר מקצר וחוצרות מאריכות שמצות היום בהוצרות: גמ' אמר רבי יונה כדי שיכופו את לבם בתפלה קומי רבי יהושע בן לוי תקעין בתעניתא. רבי יוסה בעי: ויתקעון קומיי בהוצרתא. ולא שמיע דתני חוצרות במקדש אין חוצרות בגבולין. ויתפללו לפניו עשרים וארבע כהדא ר' יוחנן מתפלל בתשעה באב עשרים וארבע ומפסד לתלמידוי לא

תילפון מיני הדין עובדה דצריכה ליה אכל הוא תענית ציבור הוא. ר' יוסה בשם ר' יהושע בן לוי אינו תענית ציבור ר' יונה ר' יצחק בר נחמן בשם ר' יהושע בן לוי אכל הוא אינו תענית ציבור. אמר ר' זעירה מלתייה דר' יוחנן אמר יחיד בתשעה באב מתפלל ארבע. לא אמר אלא ארבע הא עשרים וארבע לא: הלכה ה מתני' שנה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות ר' יהודה אומר בראש השנה תוקעין בשל זכרים וביובל בשל יעלים: גמ' אני ה' אלהיכם אלו המלקיות זכרון תרועה אלו הזכרונות שופר תרועה אלו השופרות עד כדון ראש השנה. יובל – "והעברת שופר תרועה אלו הזכרונות בעשור להדש ביום הכפרים" (ויקרא כה, ט), שאין תלמוד לומר בהדש השביעי מה תלמוד לומר בהדש השביעי אלא כל מה שאת עושה בראש השנה הוי עושה בעשור להדש מה פאן מלקיות

זכרונות ושופרות אף כאן מלכיות וזכרונות ושופרות. מניין שהיא פשוטה לפניה תלמוד לומר והעברת שופר ומנין שהיא פשוטה לאחריה תלמוד לומר תעבירו שופר עד דדון יובל. ראש השנה והעברת שופר תרועה בעשור להדש ביום הכפורים שאין תלמוד לומר בהדש השביעי מה תלמוד לומר בהדש השביעי אלא מה שאת עושה בהדש השביעי כבעשור להדש מה כאן תוקע ומריע ותוקע אף כאן תוקע ומריע ותוקע. מניין שהן שלש על שלש תלמוד לומר יום תרועה וזרון תרועה שופר תרועה עד דדון בר' עקיבה. בר' ישמעאל תני ר' ישמעאל ותקעתם תרועה ותקעתם תרועה שנית תרועה ותקעו למסעיהם.

[דף י"ז ע"א]

אין תימר היא תקיעה היא תרועה והכתיב "ויבהקהיל את הקהל לתקעו ולא תריעו" (במדבר י, ז). יובל היא אף על פי שלא השמיטו אף על פי שלא תקעו בשופר. או יכול אף על פי שלא שלחו עבדים תלמוד לומר היא דברי ר' יודה ר' יוסה אומר יובל אף על פי שלא השמיטו אף על פי שלא שלחו עבדים. או יכול אף על פי שלא תקעו בשופר תלמוד לומר הוא אמר רבי יוסה מאהר שהכתוב תולה אותה לענין תקיעת שופר וכתוב אהר תולה אותה לענין שלוח עבדים. מפני מה אנו אומר יובל שלא בשלוח עבדים שאפשר ליובל בלא שלוח עבדים אי אפשר ליובל שלא בתקיעת שופר. דבר אחר תקיעת שופר תלויה בבית דין ושלוח עבדים תלוי בכל אדם ואתייה כהיא דאמר רבי שמואל בר רב יצחק "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל" (שמות ו, יג). על מה צוים? על פרשת שלוח עבדים. ואתייה כהיא דאמר רבי הילא לא נענשו ישראל אלא על פרשת שלוח עבדים הדין הוא דכתיב "מקץ שבע שנים תשלחו איש את אחיו העברי" (ירמיהו לד, יד). תני בשם רבי נהמיה "היתה באגרות סוחר מפורק תביא לחמה" (משלי לא, יד). דברי תורה גננים במקומן ועשירים במקום אחר אמר רבי יוחנן זו דברי רבי יודא ורבי יסא אבל דברי חכמים קדוש בית דין ותקיעת שופר והשמיט כספים משמיטין ניהא קדוש בית דין ותקיעת שופר השמיט כספים לא בפוף הן משמיטין. רבי זעיריה שמע לה מן הדא: "ויאמר אלי אל תירא דניאל כי מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות לפני אלהיך נשמעו דבריך" (דניאל י, יב). אמר רבי יוחנן טעמיה דרבי יהודה כדי ליתן את המצוי על המצוי ואת שאינו מצוי על שאינו מצוי: מתניתין – שופר שנמדק ודבקו פסול דבק שבכי שופרות פסול נקב וסתמו אם עכב את התקיעה פסול ואם לאו כשר: גמי – למי נצרכה לר' נתן דבק שבכי שופרות פסול עוד היא דר' נתן נקב וסתמו. ר' חייה בשם ר' יוחנן דר' נתן היא דתני נקב וסתמו אם היה מעכב את התקיעה פסול אם לאו כשר ר' נתן אומר במינו כשר שלא במינו פסול. ר' חייה בשם ר' יוחנן כיני מתניתין אם היה מעכב

את התקיעה פסול ואם לאו כשר ר' אבא בר זמינא בשם ר' זעירה והוא שפתמו אכל אם לא סתמו
 כשר שכל הקולות כשרין בשופר. ר' יעקב בר אחא אמר אבא בר בא שאל לר' שופר קדוה מהו אמר
 לו קנה תוקעין בעייני טב: הלכה ז מתני' – התוקע לתוף תבור או לתוף הדות או לתוף הפסם אם
 קול שופר שמע יצא אם קול הכרה שמע לא יצא וכן מי שהיה עובר אהורי בית הכנסת או שהיה
 ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגלה אם פון לבו יצא ואם לאו לא יצא אף על פי
 שהיה שמע וזה שמע זה פון לבו וזה לא פון לבו: גמ' אמר רבי יוסי בן הנינה לא אמר אלא וכן מי
 שהיה עובר הוא אם עמד חזקה פון. נתן שופר בתוף שופר ותקע אם קול הפנימי שמע יצא אם קול
 היצון שמע לא יצא. ר' אבינא בעי הפכו מהו נישמענינה מן הדא גרדו מבפנים פסול מבחוץ כשר
 לא אמר אלא גרדו הוא אם הפכו פסול. מה בין זה לזה זה בפל חללו וזה לא בפל חללו: הלכה ח מתני'
 – "והיה באשר ירים משה ידו וגבר ישראל" (שמות יז, יא) וגו', וכי ידיו של משה עושות מלחמה או
 שוברות מלחמה אלא כל זמן שהיו ישראל מסתכלין בלפני מעלן ומכונין לבן לאביהון שבשמים הן
 מתגברין ואם לאו הנה נזפלין: גמ' רבי יהושע בן לוי אמר עמלק בושפן היה מה היה עושה היה
 מעמיד בני אדם ביום גינוסיא שלו לומר לא במהרה אדם נופל ביום גינוסיא שלו. מה עשה משה
 ערבב את הפולות הדא הוא דכתיב (חבקוק ג, יא): "שמש ירח עמד ובלה" וגו'. וכתוב (שם ג, י):
 "נתן תהום קולו רום ידיהו נשא" מ"רום ידיהו נשא" – "נתן תהום קולו".

[דף י"ח ע"א]

שמואל אמר: "וצבא תנתן על התמיד בפשע" (דניאל ה, יב) – בפשעה של תורה. "ותשלף אמת
 ארצה", אימתי שישאל משליכין דברי תורה לארץ המלכות העכו"ם הוואת גזורת ומצלחת, מאי
 טעמא? "ותשלף אמת ארצה ועשתה והצליחה", ואין אמת אלא תורה, הוה מה דאת אמר: "אמת
 קנה ואל תמכר חכמה ומוסר וכינה" (משלי כג, כג). אמר רבי יודה בר פזי: "זנח ישראל טוב אויב
 ורדפו" (הושע ה, ג), ואין טוב אלא תורה הוה מה דאת אמר "כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל
 תעזבו" (משלי ד, ב), הלכה ט מתני' – פיוצא בו "ויאמר ה' אל משה עשה לך שרף ושים אתו על
 גס" (במדבר כא, ח) וגו'. וכי נחש ממית ומחיה אלא כל זמן שישאל מסתכלין בלפני מעלן ומשעבדין
 את לבן לאביהון שבשמים היו מתרפאין ואם לאו היו נמוקין: גמ' אמר רבי יסא בארבעה מקומות
 נאמר עשה לך בשלשה פירש ואחד לא פירש "עשה לך תבת עצי גפר" (בראשית ה, יד), "עשה לך
 שתי חצוצרות כסף" (במדבר י, ב), "עשה לך חרבות צרים" (יהושע ה, ב), "עשה לך שרף" (במדבר
 כא, ח) לא פירש. אמר משה עקרה לא נחש הוא. לפיכך "ויעש משה נחש נחשת" (במדבר כא, ט).
 מיפן היה רבי מאיר דורש שמות. הוה בר נש הוה שמייה פידור אמר לון רבי מאיר הוובא לכון מיניה.

בר נש ביש הוא 'כי דור תהפכת המדה' (דברים לב, כ). ר' לוי בשם ר' חמא בר חנינא והיה הנשויף אין פתיב פאן אלא כל הנשויף אפלו נשיכת פלב אפלו נשיכת נחש. ולא דמיא נשיכת פלב וראח נשיכה נחש והביט. ר' יודה גזריא בשם ר' אחא נשיכת פלב שאינו ממינו וראח נשיכת נחש שהוא ממינו והביט ורבנן אמר נשיכת פלב שאינו מחלהל וראח נשיכת נחש שהוא מחלהל והביט: הלכה י מתני' חרש שוטף וקטן אינו מוציא את הרבים ודי חובתן את הרבים ודי חובתן זה הפלל כל שאינו חיב בדבר אינו מוציא את הרבים ודי חובתן; גמ' תני אכל אמרו אשה מברכת לבעלה עבד לרבו קטן לאביו ניהא אשה מברכת לבעלה עבד לרבו. קטן לאביו לא בן אמר רבי אחא בשם ר' יוסה בר נחריי כל שאמרו בקטן כדי להנכו. תיפתר בעונה אחריהן. כדי דתנינן תמן מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרים אותו. ועונה אחריהם מה שהם אומרים ותהא לו מארה. תבוא מארה לבן עשרים שצריד לבן עשר:

פרק רביעי

הלכה א מתני' יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אכל לא בפדינה משתקרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין אמר רבי אלעזר לא התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין אלא ביבנה בלבד אמרו לו אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין:

גמ' ר' אבא בר פפא אמר רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש הוון יתיבון מקשי אמרין תנינן יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אכל לא בפדינה אין דבר תורה הוא אף בגבולין ודחה אין לית הוא דבר תורה אף במקדש לא ודחה עבר פתנא אמרין הא גברא רבה דנישאל ליה. אתון שאלון ליה אמר לון פתיב אחד אמר יום תרועה וכתוב אחד אמר זכרון תרועה הא כיצד בשעה שהוא חל בחול יום תרועה בשעה שהוא חל בשבת זכרון תרועה מוזכרין אכל לא תוקעין. ר' זעיריה מפקד לחברייא עילון ושמעין קליה דרבי לוי דרש. דלית איפשר דהוא מפיק פרתיה דלא אילפן. ועל ואמר קומיהון פתיב אחד אמר יום תרועה וכתוב אחד אמר זכרון תרועה הא כיצד בשעה שהוא חל בחול יום תרועה בשעה שהוא חל בשבת זכרון תרועה מוזכרין אכל לא תוקעין. מעתה אף במקדש לא ודחה תנא באחד לחדש. מעתה אפלו במקום שהן יודעין שהוא באחד לחדש ודחה. תני רבי שמעון בר יוחאי והקרבתם במקום שהקרנות קרבי. אמרין חברייא קומי ר' יונה והכתיב והעברת שופר תרועה בחדש השביעי וגו' אמר לון זו את מעביר בארצכם הא אהרת לא. אמרין ליה או נאמר זו אתם מעבירין בארצכם הא אהרת בין בארץ בין בחוץ לארץ. אמר רבי יונה אילו היה פתיב תעבירו שופר בארצכם הייתי אמר פאן מעט ובמקום אחר ריבה אלא בכל

ארצכם פאן ריבה ובמקום אחר מעט: הלכה ב מתני' ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה וכולה לבוא תוקעין בה ויבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד: גמ' והן שיהיו כל הדרכים האלו בה. רואה ואינו שומעה בגזן וירושלם מוקמילן ועיר מוקמלן ושומעת ואינו רואה החר מפסיק. רואה ושומעת ואינה יכולה לבא

[דף י"ט ע"א]

הוין לתחום רואה ושומעת וקרובה ואינה יכולה לבוא הנחל מפסיק. ר' יונה בעי היתה יכולה לבוא בערוכין הויה מה דאת אמר בירושלם שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה וכולה לבוא תוקעין בה ואמר אף ביבנה גזן. וירושלם דבר תורה והעירות הפסוכות לה דבר תורה ורפן יותנן גזן זכאי מתקין על דבר תורה ויבנה מדבריהן והעירות הפסוכות לה מדבריהן ורפן יותנן גזן זכאי מתקין על דבריהן ויש תקנה אחר התקנה. רבי סימון בשם רבי יהושע גזן לוי יצאו בית דין ממקום ולא היו תוקעין רבי יוסה בעא קומי רבי סימון אפלו מבית לבית אפלו מפריקלון לקיטון אמר ליה בי רבי עד פאן שמעתי: גמ' כתיב: "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" (ויקרא כג, ט) אית תני תני בשמחת שלמים הכתוב מדבר אית תני תני בשמחת הלילב הכתוב מדבר מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים דבר תורה ורפן יותנן גזן זכאי מתקין על דבר תורה מאן דאמר בשמחת הלילב הכתוב מדבר ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים מדבריהן ורפן יותנן גזן זכאי מתקין על דבריהן ויש תקנה אחר תקנה. חבריא בעזן קומי ר' יונה כמה דאת אמר תמוז: "והקרבתם אשה לה' שבעת ימים" (ויקרא כג, ח) איז שבעה בלא שבת ודכתה: ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים איז שבעה בלא שבת. אמר לון שניא היא דכתיב ולקחתם לכם ביום הראשון חלק הראשון מהם. מעתה במקדש ידחה ובבבולין לא ידחה אמר ר' יונה אילו היה כתוב ולקחתם לפני ה' אלהיכם הייתי אומר פאן ריבה ובמקום אחר מעט. אלא ולקחתם לכם מפל מקום ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים בירושלם: הלכה ד מתני' בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום פעם אחת נשתהו העדים מלבוא וקלקלו הלויים בשיר התקינו שלא יהו מקבלין אלא עד המנחה פאו מן המנחה ולמעלן נהגין אותו היום קדש ולמחר קדש משתרכ בית המקדש התקין רבי יוחנן גזן זכאי שיהיו מקבלין עדות החדש כל היום: גמ' אמר ר' שמואל בר נחמן מפני מעשה שארע פעם אחת נפלה תברה בעיר ובאו סרקיים ונטלוים ונתקלקלו הלויים בשיר. אמר רבי אהא בר פפא קומי ר' זעירא חבריא בעזן קומי ר' שמואל בר נחמן בשם מן ר' אמר לה. אמר לון דכוותכון דאית לבנן רבבין סגין בשם רבי יהושע גזן לוי אמרו לו ורבי לא מיייתי לה טעם דהלכה. דתני שירו של ה' היו אומרים הרנינו לאלהים עוננו ובראש השנה היו אומרים הסירותי מסבל שכמו. הל יום

טוב להיות בהמישי בשחרית היו אומרים הרנינו לאלהים עוזנו ובמנחה היו אומרים המירותי מסבל שכמו אם באו מן המנחה ולמפן אומרים הרנינו לאלהים עוזנו נמצאו אומרים שיר וכופלין אותו. רבי אדא דקיסרין בשם רבי יוחנן סבר עבר רובו של יום בקדושה. אמר רבי יהיה בר בא רבי יוחנן מפקד לאילין דכנישא דכיפרא סבין מטול ומיעיל עד דו איממא ואתון מדקרין זמנו ועיבורו: הלכה מתני' אמר ר' יהושע בן קרחה ועוד זו התקין רבי יוחנן בן זכאי שאפילו ראש בית דין בכל מקום שלא יהו העדים הולכין אלא למקום העד: גמ' ביני מתניתין למקום העד של חדש: הלכה ו מתני' סדר פרכות אומר אבות ונבורות וקדשת השם וכולל מלכיות עפם ואינו תוקע קדשת היום ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה והודיה וברפת פהנים דברי רבי יוחנן בן נורי: גמ' ביהודה נהגו פרפי עקיבא ובגליל פרפי יוחנן בן נורי, עבר ועשה ביהודה בגליל ובגליל ביהודה יצא.

[דף כ' ע"א]

ובשקדשו את השנה באישא ביום הראשון עבר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה ואמר דברי ר' יוחנן בן נורי אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היינו נוהגין בן פיבגת. ביום שני עבר ר' חנניה בנו של רבי יוסי הגלילי ואמר דברי רבי עקיבא אמר רבי שמעון בן גמליאל כך היינו נוהגין פיבגת. ר' אבהו בשם ר' לעזר בכל מקום עבר והזכיר אדיר המלוכה לא יצא חוץ מן האל הקדוש של ראש השנה ובלבד במוסף ואתי'א בר' יוחנן בן נורי רבי שמעון בן גמליאל אומר אומר קדשת היום עם זכרונות ואתי'א פרפי עקיבא. [אמר] רבי שמעון בן גמליאל מה מצאנו בכל מקום אומרה אמציעית אף כאן אומרה אמציעית ר' אומר מה מצאנו מפל מקום אומרה רביעית אף כאן אומרה רביעית. ר' יעקב בר אחא רבי זעירא חנין בר בא בשם רב צריף לומר האל הקדוש ר' בא בשם אבא בר רב הונה צריף לומר האל הקדוש ומרבה לסלות. ר' בא בשם אבא בר ירמיה בתפלה הוא אומר אלהי דוד ובונה ירושלים בנביא הוא אומר אלהי דוד מצמיח ישועה. יום טוב של ראש השנה שהל להיות בשבת אית תניי פותח ביום טוב והותם בשבת ואית תניי פותח ביום טוב והותם בשבת ויהותם ביום טוב רבי אומר פותח בשבת והותם בשבת ויום טוב בינתים ר' יודה בר פוי בשם רבי יהושע בן לוי הלכה פרפי:

הלכה ז' מתני' אמר לו רבי עקיבא אם אינו תוקע למלכיות למה הוא מזכיר אלא אומר אבות ונבורות וקדשת השם וכולל מלכיות עם קדשת היום ותוקע זכרונות ותוקע שופרות ותוקע ואומר עבודה והודיה וברפת פהנים אין פותחין מ' מלכיות מ' זכרונות מ' שופרות ר' יוחנן בן נורי אומר אם אמרן שלשה שלשה יצא אין מזכירין מלכות זכרון שופר של פרענות מתחיל בתורה ומשלים

בנביא ר' יוסי אומר אם השלים בתורה יצא: גמ' אין פותחין מעשרה מלכות בנגד י' קילוסין שאמר דוד הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו וגו' עד כל הנשמה תהלל יה. מיי' זכרונות בנגד י' ודוים שאמר ישעיה רחצו חזבו חסירו וגו' למדו היטב דרשו משפט וגו' מה בתיב בתריה לנו נא ונבכה יאמר ה' וגו'. מיי' שופרות בנגד ז' כבשים פר ואל ושעיר. אלהות עולין לו לשם מלכות דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אינן עולין לו. אלהות ומלכות עולין לו משם שנים דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינן עולין. זמרו אלהים זמרו זמרו למלכנו זמרו עולין לו משם שנים דברי רבי יהודה ר' יוסה אומר אינן עולין. רבי זעירא בעי ביה ובד בתריה פליגינן או ביה לגרמיה פליגינן מן מה דתני הלכה מודין במקל אלהים על גוים שהוא אחד הדיא אמרה בי' ודברתיה פליגינן. שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם (תהלים כד, ז) וגו' שאו שערים ראשיכם וישאו פתחי עולם הראשון משם א' והשני משם ב' דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר הראשון משם ב' והשני משם ג': ר' יוחנן בן נורי אומר אם אמרן ג' יצא. תוינן סברין מימר שלשה מכל אחד ואחד אשכחת תני אפלו שלשה מפלו יצא. אין מוכירין זכרון ומלכות ושופר של פרגנות ופרון דכתיב: "אותם זכר" וגו' מלכות – דכתיב: "הי אני נאם ה' אלהים אם לא ביד חזקה" וגו' (יחזקאל כ, לג). שופר דכתיב "כי קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה" (ירמיה ד, יט): מתחיל בתורה ומשלים בנביא. מה לשעבר הא בתחילה לא אמר רבי יוחנן כיני מתניתא ר' יוסה אומר צריה להשלים בתורה: הלכה ה מתני' העובר לפני התבה ביום טוב של ראש השנה השני מתקיע ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל: גמ' ר' יעקב בר אחא בשם ר' יוחנן מפני מעשה שארע פעם אחת תקעו בראשונה והיו השונאים סבורין שמוא עליהם הם הולכין ועמדו עליהן והרגום. מיגו דאינון חמי לון קראיי שמע ומצליין וקוראין באורייתא מצליי ותקעין אינון אמרין בנימוסין אינון עסיקין. ואמר אף בהלל בן. לית כל עמא תפון. ואמר אף בתקיעה בן לית כל עמא תפון. אמר רבי יונה, כתיב (ישעיה נה, ב): "ואותי יום יום ידרשון" – זו תקיעה וערכה. רבי יהושע בן לוי בשם ר' אלכסנדרו שמע לה מן הדיא (תהלים יז, א): "שמעה ה' צדק" – זו קריאת שמע. "הקשיבה רנתי" –

[דף כ"א ע"א]

זו רנון תורה. "האזינה תפלת" – זו תפלה. "בלא שפתי מרמה" – זו מוסף מה בתיב בתריה? "מלפניך משפט יצא". אמר רבי אחא בר פפא קומי ר' זעירא: שנייא היא שמוצות היום במוסף. אמר רבי תחליפה קיסרייא קרייא אמר בן יום תרועה ועשיתם. ר' לעזר בי ר' יוסה בשם ר' יוסי בר קצרתא בכל תקרבנות כתיב והקרבתם וכאן כתיב ועשיתם אמר להן הקדוש ברוך הוא מפיון ששכנסתם לדין לפני בראש השנה ויצאתם בשלום מעלה אני עליכם כאלו נבראתם ברעה תרשה ר' משרשיא בשם

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. אַחַד הָאוֹכֵל, וְאַחַד הַשּׁוֹתֶה, וְאַחַד הַסֹּף. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַסֹּף שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה, שׁוּגַג – מִשְׁלֵם אֶת הַקֶּרֶן וְאִינוֹ מִשְׁלֵם אֶת הַחֶמֶשׁ. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה נְקוּרָה, וְהַשּׁוֹתֶה יֵינּוּ מְגֵלָה – מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ. נֹזֵיר שִׁשְׁתֵּה יֵינּוּ שֶׁל תְּרוּמָה, שׁוּגַג – מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ. אֶכֶל תְּרוּמָה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים – מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ. יֵינּוּ וְחֶמֶץ – מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ:

ב. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה טְמֵאָה בְּמִזֵּיד – מִשְׁלֵם דְּמֵי עֲצִים לְכַהֵן. אַבָּא שְׂאוּל אוֹמֵר: כֹּל דְּבַר שִׁישׁ בּוֹ שׁוּה פְּרוּטָה – חֵיב. אָמְרוּ לוֹ: לֹא אָמְרוּ שׁוּה פְּרוּטָה אֲלֵא בְּהַקְדָּשׁ בְּלֶבֶד:

ג. אֶכֶל וְחֹזֵר וְאֶכֶל, אִם יֵשׁ מִתְחַלֵּת אֲכִילָה רְאוּשָׁנָה עַד סוֹף אֲכִילָה אַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פֶּרֶס – מִצְטָרְפִין, וְאִם לֹא – אֵינּוּ מִצְטָרְפִין. שְׁתֵּה, חֹזֵר וְשְׁתֵּה, חֹזֵר וְשְׁתֵּה, אִם יֵשׁ מִתְחַלֵּת שְׁתֵּיהָ רְאוּשָׁנָה עַד סוֹף שְׁתֵּיהָ אַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פֶּרֶס – מִצְטָרְפִין, וְאִם לֹא – אֵינּוּ מִצְטָרְפִין. אֲכִילָה וְשְׁתֵּיהָ – אֵינּוּ מִצְטָרְפִין. כֶּשֶׁם שֶׁאֲכִילָה בְּכֹזֵית – כֶּף שְׁתֵּיהָ בְּרַבִּיעִית. אֶכֶל כֹּזֵית אֶפְלוּ מִחֲמַשַּׁת הַמִּינִין – הָרִי אֵלוֹ מִצְטָרְפִין. אֶכֶל כַּחֲצֵי זֵית, וְנוֹדַע לוֹ, וְחֹזֵר וְאֶכֶל כַּחֲצֵי זֵית אַחֵר מִמֵּין אַחֵר – הָרִי אֵלוֹ אֵינּוּ מִצְטָרְפִין:

ד. כֶּשֶׁם שֶׁאֵינּוּ נּוֹתְנִין תְּרוּמָה אֲלֵא לְכַהֵן חֵבֵר – כֶּף אֵינּוּ מִשְׁלָמִין קֶרֶן וְחֶמֶשׁ אֲלֵא לְכַהֵן חֵבֵר. הָאוֹכֵל תְּרוּמַת עֵם הָאֶרֶץ – מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ לְכַהֵן חֵבֵר, וְחֵבֵר נוֹטֵל דָּמִים וּמִפְסִיט אֶת עֵם הָאֶרֶץ:

ה. תְּרוּמַת חֵבֵר וְתְרוּמַת עֵם הָאֶרֶץ שֶׁנִּתְעַרְבוּ – כּוֹפִין אֶת עֵם הָאֶרֶץ לְמַכּוּר אֶת חֵלְקוֹ:

ו. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה טְמֵאָה – מִשְׁלֵם מִן הַחֲלִין הַטְּהוּרִים. שֵׁלֵם מִן הַחֲלִין הַטְּמֵאִין, סוּמְכּוּס אוֹמֵר: בְּשׁוּגַג – תְּשְׁלוּמֵי תְּשְׁלוּמִין. בְּמִזֵּיד – אֵינּוּ תְּשְׁלוּמֵי תְּשְׁלוּמִין. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין בְּשׁוּגַג בֵּין בְּמִזֵּיד – תְּשְׁלוּמֵי תְּשְׁלוּמִין, וְיִחֹזֵר וְיִשְׁלֵם מִן הַטְּהוּרִין:

ז. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְּלוּ לוֹ תְּרוּמָה מִבֵּית אָבִי אֲמֹ וְאֶכְלָה, וְכֵן בַּעַל הַבַּיִת שֶׁנִּבְּחָה בְּחוּבוֹ, וְכֵן לְאִשָּׁה בְּכַתְּבָתָהּ – מִשְׁלֵם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ לְכַהֵן חֵבֵר, וְחֵבֵר נוֹתֵן לָהֶם דָּמִים:

ח. הַגּוֹנֵב תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלֹא אֶכְלָה – מִשְׁלֵם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵינּוּ מִשְׁלֵם אֶת הַחֶמֶשׁ, וְכִפְּלֵ אֵין כֹּה, שְׁנֹאֲמֵר (שְׁמוֹת כַּב, ח): "יִשְׁלֵם שְׁנַיִם לְרַעְהוּ" – וְלֹא לְהַקְדָּשׁ. אֶבֶל אֶכְלָה – מִשְׁלֵם שְׁנֵי חוֹמְשִׁים וְקֶרֶן אֶחָד, קֶרֶן וְחֶמֶשׁ מִן הַחֲלִין וְהֵן נִעֲשִׂין תְּרוּמָה, קֶרֶן – לְגִזְבֵּר, וְחֶמֶשׁ – לְבַעֲלִים. בְּקֶרֶן – מוֹעֲלִין בּוֹ, בְּחֶמֶשׁ זֶה – אֵינּוּ מוֹעֲלִין. חֶמֶשׁ שְׁנֵי – מִדְּמֵי תְּרוּמָה וְנוֹתֵן לְגִזְבֵּר. רַבִּי מֵאִיר מַחִיב בְּקֶפֶה שְׁנֵיהָ בַּחֲלָה, רַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְדַמֵּע – פְּטוּר מִן הַחֲלָה. סִפְקָ מְדַמֵּע – נֶאֱכַל מִשׁוּם דְּמַע וְחֵיב בַּחֲלָה:

ט. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִשְׁלָמִין מִמֵּין עַל שְׁאִינוֹ מִינוֹ, וּבִלְבָד שִׁישְׁלֵם מִן הַיְּפֵה עַל הָרַע. כִּיצַד? אֶכֶל שְׁעוּרִים וְשֵׁלֵם חֲטִים, גְּרוּגְרוֹת וְשֵׁלֵם תְּמָרִים – תְּבֵא לוֹ בְּרַכָּה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵינּוּ מִשְׁלָמִים רַק מִמֵּין עַל מִינוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כֶּשֶׁם שֶׁמִּשְׁלָמִין מִן הַחֶדֶשׁ עַל הַיֶּשֶׁן – כֶּף מִשְׁלָמִין מִמֵּין עַל שְׁאִינוֹ מִינוֹ:

י. הָאוֹכֵל אֶת הַטֶּבֶל – מִשְׁלֵם מִן הַלֶּקֶט וּמִן הַשִּׁכְחָה וּמִן הַפֶּאֶה, מִן הַתְּבוּאָה שְׁלֵא הַבִּיאָה שְׁלִישׁ; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵינּוּ מִשְׁלָמִין דְּבַר שְׁלֵא בָּא לְעֹנַת הַמַּעֲשׂוֹת. אָמַר רַבִּי נֶתָן: הִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִמְתִּין עַד שִׁיצֵא שַׁבָּת, וְיִצֵּא חוּץ לְחֵצֵר וְיִגְמַר:

יא. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: דָּם שֶׁעַל הַכֶּכֶר – גּוֹרֵר אֶת מְקוּמוֹ וְאוֹכֵל אֶת הַשָּׂאֵר. נִמְצָא בֵּין שְׁנֵי מַפְסָפִס וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

יב. הָאוֹכֵל אֶת הַנֶּמְלָה וְאֶת הַכִּנֵּה שֶׁבַּתְּבוּאָה – חֵיב. אֶת הַזֵּיוֹ שֶׁבְּעַדְשִׁים, וְאֶת הַיִּתְרוֹשִׁין שֶׁבְּכַלְסִין, וְאֶת הַתּוֹלְעִים שֶׁבַּתְּמָרִים וְשֶׁבַּגְּרוּגְרוֹת – פְּטוּר. פָּרְשׁוּ וְחֹזְרוּ – חֵיב. אֶת הַתּוֹלְעִים שֶׁבְּעַקְרֵי אֵילָנוֹת, וְאֶת הַקֶּפֶה שֶׁבִּירֵק – חֵיב. יִבְחוּשִׁין שְׁבִיין וְשֶׁבַחֲמֵץ –

הָרִי אֵלּוּ מִתְרִין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַמְסַנְּנִים אֶת הַיַּיִן וְאֵת הַחֲמֵץ, הַמְּבַרְךְ עַל הַחֲמָה – הָרִי זֶה דֶּרֶךְ אַחֲרָת:

יג. הַצִּיר, וְהַחֲמֵץ, וְהַמּוֹרִיס, וְהַשְּׂמֵן, וְהַדְּבַשׁ – מִתְרִין מִשּׁוּם גְּלוּי. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָסַר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אֲנִי רֵאִיתִי שֶׁשֶּׁתָּה נִחַשׁ צִיר בְּצִידוֹן. אָמְרוּ: נִחַשׁ שׁוֹטֵה הָיָה, וְאֵין מְבִיאִין רֵאִיָּה מִן הַשּׁוֹטִים:

יד. מִשְׁמֶרֶת – אָסוּרָה מִשּׁוּם גְּלוּי. רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: אִם הֵייתָ תַּחְתּוֹנָה מְכֻסָּה, אַף עַל פִּי שֶׁעֲלִיוֹנָה מְגֻלָּה – הָרִי זֶה מִתְרָת, מִפְּנֵי שְׂאָרְס שֶׁל נִחַשׁ דּוֹמָה לְסַפּוּג וְעוֹמֵד בְּמִקּוּמוֹ:

טו. עֶסֶה שְׁלֹשָׁה בְּמִים מְגֻלִין, אֲפֵלוּ הִיא שֶׁל תְּרוּמָה – תִּשְׂרָף, וְאֵין צְרִיף לּוֹמֵר שֶׁל חֲלִין. רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: אֲפָאָה – הָרִי זֶה מִתְרָת, מִפְּנֵי שְׂאָרְס שֶׁל נִחַשׁ כְּלָה בְּאוֹר:

טז. מִי כְבוֹשִׁין, וְמִי שְׁלֻקוֹת, מִי תּוֹרְמוֹסִין – אֵין בְּהֵם מִשּׁוּם גְּלוּי. מִים שֶׁשָּׂרָה בְּהֵן כְּבוֹשִׁין, שְׁלֻקוֹת וְתִרְמוֹסִין, אִם יֵשׁ בְּהֵם נוֹתֵן טַעַם – מִתְרִים, וְאִם לֹא – אָסוּרִים. מִים שֶׁהִדִּיחַ בְּהֵן עוֹבְטִין וְדִרְמְסֻקְנִיּוֹת לַחֻלָּה – אֵין בְּהֵם מִשּׁוּם גְּלוּי. מִים שֶׁנִּתְגַּלּוּ וְחִמְמָן – אָסוּרִין מִשּׁוּם גְּלוּי. מִים חֲמִין, כָּל זְמַן שֶׁמְעֲלִין הֶבֶל – אֵין בְּהֵם מִשּׁוּם גְּלוּי:

יז. מִים מְגֻלִין – לֹא יִשְׁפְּכֶם בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים, וְלֹא יִגְבַּל בְּהֵן אֶת הַטֵּיט, וְלֹא יִשְׁקָה מִהֵן נִכְרִי, וְלֹא בְּהֵמַת אַחֲרִים. אֲבָל מִשְׁקָה הוּא בְּהֵמַת עֲצָמוֹ. מִים מְגֻלִין – לֹא יִרְבֹּץ בְּהֵן אֶת הַבֵּית, וְלֹא יִרְחֹץ בְּהֵן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו. אַחֲרִים אֲוֹמְרִים: לֹא אָמְרוּ אֲלֵא בְּזִמְן שִׁישׁ בּוֹ סְרִיטָה. וְכַמָּה הֵן בְּקַרְקָעוֹת? אַרְבַּעִים סָאָה. אַחֲרִים אֲוֹמְרִים: מֵאֲתִים, בֵּין מְכַנְסִין בֵּין מְפֹזְרִין. רַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: כְּדִי שִׁתְּהֵא חֲבִית שֶׁל שֵׁיטִין מִתְמַלָּא:

יח. מַעֲזֵן, כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוֹשָׁף – אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גְּלוּי. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה: מַעֲשֵׂה שֶׁהֲלַךְ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אֲצֵל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי לְבֵית שְׁעִירִים,

וּמְצָא גְבִי שְׂאִין בּוֹ שְׁלֹשָׁה לּוּגִין, וְשִׁקָּה וְשִׁתָּה מִמֶּנּוּ. יַיִן, בֵּין בְּכֵלִים בֵּין בְּקַרְקַע – אָסוּר. יַיִן תּוֹסֵס, כָּל זְמַן שֶׁהוּא תּוֹסֵס – אֵין בּוֹ מִשּׁוּם גְּלוּי. וְכַמָּה תּוֹסֵס? שְׁלֹשָׁה יָמִים:

יט. מַעֲשֵׂה וְנִמְצָא נִחַשׁ מִתְּכַבּוּר יַיִן, וּבִאֵר וְשָׂאֵלוּ אֶת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא, וְהִתִּיר לָהֶם אֶת הַבּוֹר:

כ. לְגִין שֶׁהִנִּיחוּ בְּשִׂדֵּה תְּבֵה – הָרִי זֶה אָסוּר. בְּדֻקָּן וְהִנִּיחוּ – הָרִי זֶה מִתְרִ. לְגִין וְתִימָן – הָרִי זֶה אָסוּר. בְּדֻקָּ וְהִנִּיחַ – הָרִי זֶה מִתְרִ. נִתְּנוּ בְּבוֹר, אֲפֵלוּ עֲמוּק מֵאָה אָמָה – הָרִי זֶה אָסוּר. נִתְּנוּ בְּמַגְדָּל אֲפֵלוּ גְבוּהַ מֵאָה אָמָה – הָרִי זֶה אָסוּר. בְּטָרְקָלִין אֲפֵלוּ מְצִיר מְסִיד – הָרִי זֶה אָסוּר. מְכַסִּין וְלֹא פּוֹקְקִין. וְאִם הָיָה פְּקָקִי, אֲמֵץ – אָסוּר, וְאִם לֹא – מִתְרִ. כַּמָּה יְהֵא בְּנֻקָּ? כְּדִי שֶׁתִּפְּנֵס בּוֹ אֲצַבַּע קְטַנָּה שֶׁל קֶטֶן. נְקוּרֵי רֹטֵב, וְקִלְחַ שֶׁל כְּרוּב, וְכָל דְּבַר שִׁישׁ בּוֹ לַחָה – אָסוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסִּיאָ אָמַר: יִזְרַק אֶת הַנְּקוּר וְאוּכַל אֶת הַשָּׂאָר. פְּטִרִיּוֹת – אָסוּרוֹת מִפְּנֵי סַכְּנַת נַפְשׁוֹת. נִקְרַ בַּתְּאָנָה וְנַעֲשִׂית גְּרוּגְרָת, בַּתְּמָרָה וְנַעֲשִׂית יְבֵשָׁה – שֶׁתִּיחֶן מִתְרוֹת. רָאָה צְפוּר שֶׁנִּקְרָה בַּתְּאָנָה, וְעַכְבָּר מְנַקֵּר בְּאַבְטִיחַ – שְׁנִיחֶן אָסוּרִין, שְׂאֵנִי אָמַר: שְׂמֵא נְקוּרִין הָיוּ. אַבְטִיחַ שֶׁנִּקְרַ וְאָכְלוּ מִמֶּנּוּ עֲשֶׂרָה בְּנֵי אָדָם, הַשָּׂאָר – הָרִי זֶה אָסוּר. וְכֵן חֲבִית שֶׁנִּתְגַּלְתָּה וְשִׁתּוֹ הִימְנָה עֲשֶׂרָה בְּנֵי אָדָם, הַשָּׂאָר – הָרִי זֶה אָסוּר:

כא. אֵין מְרַבִּין תְּרוּמוֹת טְהוּרוֹת תְּלוּיוֹת זֶה בְּזֶה. אֲבָל מְרַבִּין תְּרוּמָה שֶׁנִּטְמָאת בּוֹלַד הַטְּמָאָה, עִם תְּרוּמָה שֶׁנִּטְמָאת בְּאֵב הַטְּמָאָה, אַף עַל פִּי שֶׁמוֹסִיפִין טְמָאָה עַל טְמָאָתָה. תְּלוּיָה שְׂאֵמְרִ: 'טְהוּרָה הִיא'; 'טְמָאָה הִיא' – הָרִי זֶה טְמָאָה. אִם אָמַר: 'הִרְיֵנִי מִנִּיחָה עַד שֶׁאֲשָׂאֵל עֲלֶיהָ' – הָרִי זֶה טְהוּרָה. נוֹלַד לוֹ סַפֵּק טְמָאָה, וּבֵין בִּידוֹ וּבֵין עַל גְּבִי שְׁלַחַן – נוֹטְלָה וּמִנִּיחָה בְּמִקּוּם הַמְצַנֵּעַ:

כב. חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה בַּגַּת הָעֵלְיוֹנָה וְהִתְחַתְּוֹנָה - טְמֵאָה. הַכֹּל מוֹדִים: שֶׁתֵּרַד וְתִטְמָא, וְאֵל יִטְמָאנָה בְּיַד:

כג. סִיעָה שֶׁל בְּנֵי אָדָם, שֶׁאִמְרוּ לָהֶם נִכְרִים: 'תִּגְנוּ לָנוּ אֶחָד מִכֶּם וְנִהְרְגֶהוּ, וְאִם לֹא, הָרִי אֲנוּ הַזְּרָגִין אֶת כָּלָךְ' - יִהְרְגוּ כָלָךְ וְאֵל יִמְסְרוּ לָהֶם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל. אָבֵל אִם יִחַדְדוּהוּ לָהֶם כְּגוֹן שִׁיחַדוֹ לִשְׂבַע בֶּן כַּכְרִי - יִתְנוּהוּ לָהֶם וְאֵל יִהְרְגוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהוּא מִבְּחוּץ וְהֵן מִבְּפָנִים, אָבֵל בְּזִמְן שֶׁהוּא מִבְּפָנִים וְהֵם מִבְּפָנִים, הוֹאִיל וְהוּא נִהְרַג וְהֵן נִהְרְגִין - יִתְנוּהוּ לָהֵן וְאֵל יִהְרְגוּ כָלָךְ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל ב כ, כב): 'וְתִבּוֹא הָאִשָּׁה אֶל כָּל הָעַם בְּחֻמְתָּהּ" וְגו', אֲמָרָה לָהֶם: הוֹאִיל וְהוּא נִהְרַג וְאַתֶּם נִהְרְגִין, תְּנוּהוּ לָהֶם וְאֵל תִּהְרְגוּ כָלְכֶם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כִּךְ אֲמָרָה לָהֶם: כָּל הַמּוֹרֵד בְּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד - חֵיב מִיתָה:

וּבְלִבְד שֶׁלֹּא יִתְכַנֵּן וְיִתְלַשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף יִתְכַנֵּן וְיִתְלַשׁ וְיַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה:

ד. בְּצִלִּים שֶׁל לִיטְרָא, מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁנִטְעָה, וְהָרִי בָּהּ כְּעֵשֶׂר לָטְרִין - חֲכִיבַת בְּתְרוּמָה, בְּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן, וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי, וּמִפְּרִישׁ מִמָּקוֹם אַחַר תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת, וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁבָה - עוֹשֶׂה אוֹתָהּ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂרוֹת עַל מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁנִטְעָה. לִיטְרָא מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁנִטְעָה, וְהָרִי בָּהּ כְּעֵשֶׂר לָטְרִין - חֲכִיבַת בְּתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן. וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי - חוֹזֵר וּפּוֹדֶה אֶת מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁנִטְעָה:

ה. הַמִּנְפֵשׁ עִם הַגּוֹי בַּחֲסִית, אִף עַל פִּי שְׁפִירוֹתָיו טָבֵל - אוֹכֵל מִזֶּן עֲרָאִי. עִם הַכּוֹתִי - לֹא יֵאָכֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּמוֹצָאֵי שְׂבִיעִית עִם יִשְׂרָאֵל - מִתָּר:

ו. רַבִּי נִתָּן בְּרוּיֹסָף אוֹמֵר: שְׁתִּילֵי בְּצִלִּים, עַד שְׁלֹשׁ שָׁנִים - אֲסוּרִין, מִכָּאֵן וְאֵילָךְ - מִתְּרִין:

ז. הַמִּפְּרִישׁ חֲבִילֵי תֵלְתָן שֶׁל מַעֲשֵׂר - הָרִי זֶה פּוֹדֶה אֶת הָעֵץ וְאֶת הַזֵּרַע. תֵּלְתָן שְׁנִפְלָה כְּבוֹר שֶׁל מַיִם - רַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר, וְרַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁשָּׁקְעָה, אָבֵל לֹא שָׁקְעָה - הָרִי זֶה מִתְּרָה:

ח. תְּפוּחַ שְׂרִסְקוֹ וְנִתְנוּ תוֹךְ הָעֵסָה וְחִמְצָה - רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵין חִמְצוֹ חִמְץ. אֶחָד נוֹתֵן טַעַם לְשִׁבְחָ וְאֶחָד נוֹתֵן טַעַם לִפְגָּם - זֶה זֶה אֲסוּר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לְשִׁבְחָ - אֲסוּר, לִפְגָּם - מִתָּר, כְּגוֹן הַחִמְץ שֶׁנִּפְּלַל לַגְּרִיסִין, וְגַרְיִסִין שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹךְ הַבוֹר שֶׁל מַיִם. תְּמָרִים שֶׁנִּפְּלוּ עַל גְּבִיהֶן יֵינן, גְּרוּגְרוֹת שֶׁנִּפְּלוּ עַל גְּבִיהֶן שָׁמֶן - הָרִי זֶה אֲסוּר, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר:

ט. שְׂאוֹר שֶׁנִּפְּלַל לְתוֹךְ עֵסָה וְאֵין בָּהּ כְּדֵי לְחַמְצֵן, וְהַגְּבִיָּה, וְאַחַר כִּךְ נִפְּלָה אַחֲרֶיהָ וְאֵין בָּהּ כְּדֵי לְחַמְצֵן, וְנִתְחַמְצֵן - מִתָּר. שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל שְׂבִיעִית שֶׁנִּפְּלַל לְתוֹךְ הָעֵסָה, לֹא בָּזָה כְּדֵי לְחַמְצֵן וְלֹא בָּזָה כְּדֵי לְחַמְצֵן, וְנִצְטַרְפוּ וְחִמְצוּ - אֲסוּר לְזָרִים. רַבִּי אֶלְעָזָר

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פָּרָק שְׁמִינִי

א. הַזּוֹרַע חֲטִים שֶׁל תְּרוּמָה, עַד שֶׁלֹּא הִבִּיא שְׁלִישׁ - יוֹפֵךְ, מִשֶּׁהִבִּיא שְׁלִישׁ - יָקִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּשׁוֹגֵג, עַד שֶׁלֹּא הִבִּיא - יוֹפֵךְ, מִשֶּׁהִבִּיא שְׁלִישׁ - יָקִים. בְּמֵזִיד, זֶה זֶה - יָקִים:

ב. הַזּוֹרַע תּוֹסֶפֶת שֶׁל תְּרוּמָה, וְסָאָה עוֹלָה מִתּוֹךְ מֵאָה, גְּדוּלִיָּהֵן - חֲלִין. גְּדוּלֵי תְּרוּמָה - אֵין חֲיִבִּין עֲלֵיהֶן קֶרֶן וְחִמְשׁ, וְאֵין מְשַׁלְּמִין מִזֶּן. הַקֶּדֶשׁ - חֲיִבִּין עֲלֵיהֶן קֶרֶן וְחִמְשׁ עַל מָקוֹם אַחַר אֶלָּא לְפִי חֲשׁוֹבֵן, וְחֲיִבִּין בְּחֻלָּה. הַיָּדִים וְהַטְּבוֹל יוֹם - אֵין פּוֹסְלִין בְּהֵן, וְאֵין פּוֹסְלִין בְּחֻלִּין. הַדֵּשׁ, כִּיֶּצֵד יַעֲשֶׂה? מִבִּיא קְפִיפָה וְתוֹלָה בְּצוּאָר בְּהֵמָה, וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ חֲלִין מֵאוֹתוֹ הַמֵּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: נוֹתֵן לְתוֹכָהּ כְּרִשְׁיָנִין וְהֵן יָפוֹת לָהּ מִהַכֹּל:

ג. מֵאָה לְגִינִין שֶׁל תְּרוּמָה וְאֶחָד שֶׁל חֲלִין - כָּלָךְ מִתְּרִין. בְּדָבָר שֶׁזָּרְעוּ כָּלָה. אָבֵל בְּדָבָר שֶׁאֵין זָרְעוּ כָּלָה - לֹא יַעֲלֶה. אֶפְלוּ אֶחָד שֶׁל תְּרוּמָה וּמֵאָה שֶׁל חֲלִין - לֹא יַעֲלֶה, שְׂאִין קָרְקַע עוֹלָה בְּאֶחָד וּמֵאָה. תֵּלֶשׁ - יַעֲלֶה,

בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן מֵתִיר לְזָרִים. הִיָּה בְּזָה כְּדִי
לְחַמֵּץ וּבְזָה כְּדִי לְחַמֵּץ, וְנִצְטָרְפוּ וְחֻמְצוּ –
אָסוּר לִכְהֻנִּים. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
מֵתִיר לִכְהֻנִּים:

י. יֵין שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנֶפֶל עַל גְּבֵי פְרוֹת. וְכֵן
שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה שְׁנֶפֶל עַל הַפְּרוֹת – יִדְיָחֵן
וְהֵן מֵתִירִין. שְׁמֵן עַל גְּבֵי יֵין – יִקְפֶּה אוֹתוֹ,
וְהַיֵּין מֵתָר. נֶפֶל עַל גְּבֵי צִיר – יִקְפֶּנּוּ כְּדִי
שְׂיִכְטֵל טַעַם שְׁמֵן שָׁבוּ:

יא. כָּלִים שֶׁסָּכְן בְּשִׁמֵן טָמֵא, וְחֹזֵר וְסָכְן
בְּשִׁמֵן טָהוֹר. אוֹ שֶׁסָּכְן בְּשִׁמֵן טָהוֹר, וְחֹזֵר
וְסָכְן בְּשִׁמֵן טָמֵא – רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַחַר
הִרְאִישׁוֹן אֲנִי בָּא. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אַחַר
הֶאֱחָרוֹן. שְׂרַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֹא יֵהָא אָדָם
סָךְ אֶת כָּלְיוֹ שְׁמֵן טָמֵא, וְחֹזֵר וְסָכְן בְּשִׁמֵן
טָהוֹר. כְּשֶׁהֵן מוֹצִיאִין – אֵין מוֹצִיאִין אֶלְאִ מִן
הִרְאִישׁוֹן. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹא יֵהָא אָדָם סָךְ
אֶת כָּלְיוֹ שְׁמֵן טָהוֹר, וְחֹזֵר וְסָךְ שְׁמֵן טָמֵא.
כְּשֶׁהֵן מוֹצִיאִין – אֵין מוֹצִיאִין אֶלְאִ מִן
הֶאֱחָרוֹן. כָּלִים שֶׁסָּכְן שְׁמֵן טָמֵא וְנִגְבֵּם –
מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֵן בְּטַהֲרָה. חֲזוּרֵי וַיִּצְאוּ מֵהֵן
מִשְׁקֵין – טָמֵאִין:

יב. קִדְרָה שֶׁבִשְׁלָה בָּהּ בִּשְׂר – לֹא יִבְשַׁל בָּהּ
חֵלֶב. תְּרוּמָה – לֹא יִבְשַׁל בָּהּ חֲלִין. וְאִם
בִּשְׁלָךְ – הֵרִי זֶה בְּנוֹתָן טַעַם:

יג. הָיוּ לִפְנֵי שְׁתֵּי קִדְרוֹת אַחַת שֶׁל תְּרוּמָה
וְאַחַת שֶׁל חֲלִין, וּלְפָנָיו מְדוּכָה אַחַת שֶׁל
תְּרוּמָה, נִתֵּן לְתוֹךְ אַחַת מֵהֵן וְאֵין יָדוּעַ
לְאִיזָה מֵהֵן נִתֵּן. הָיוּ לִפְנֵי שְׁתֵּי מְדוּכוֹת,
אַחַת שֶׁל חֲלִין וְאַחַת שֶׁל תְּרוּמָה, וּלְפָנָיו
קִדְרָה אַחַת שֶׁל חֲלִין, נִתֵּן מֵאַחַת מֵהֵן וְאֵין
יָדוּעַ מֵאִיזָה מֵהֵן נִתֵּן – הֵרִינִי אוֹמֵר: מִתּוֹךְ
שֶׁל חֲלִין נִתֵּן. הָיוּ לִפְנֵי שְׁתֵּי קִדְרוֹת, אַחַת
שֶׁל חֲלִין וְאַחַת שֶׁל תְּרוּמָה, וּלְפָנֵיהֶן שְׁתֵּי
מְדוּכוֹת, אַחַת שֶׁל חֲלִין וְאַחַת שֶׁל תְּרוּמָה,
נִתֵּן מִשְׁתֵּיהֶן וְאֵינוֹ יָדוּעַ אִם מִזוֹ לְתוֹךְ זוֹ,
וְאִם זוֹ לְתוֹךְ זוֹ – הֵרִינִי אוֹמֵר: תְּרוּמָה לְתוֹךְ
תְּרוּמָה נִתֵּן, וְחֲלִין לְתוֹךְ חֲלִין נִתֵּן. וְאִם הָיָה

טָבֵל מֵעֶשֶׂר רֵאשׁוֹן וּמֵעֶשֶׂר שְׁנֵי – הֵרִי זֶה
אָסוּר, שֶׁלֹּא הִתִּירוּ סִפְקֵי מִדְּמַע אֶלְאִ בְּדָבָר
שִׁישׁ לוֹ מִתִּירִין:

יד. חֲתִיכָה אָסוּרָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּחֲתִיכוֹת,
אֶפְלוֹ הֵן אֶלֶף – כָּלָךְ אָסוּרוֹת. הֵרֵטֵב – בְּנוֹתָן
טַעַם. אִם נִמְחָה – הֵרִי זֶה בְּנוֹתָן טַעַם.
חֲתִיכָה שֶׁל חֲטָאת שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאָה חֲתִיכוֹת
שֶׁל חֲלִין, וְכֵן פְּרוּסָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים
שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאָה פְּרוּסוֹת שֶׁל חֲלִין – הֵרִי
אֵלוֹ יַעֲלוּ. חֲתִיכָה שֶׁל חֲטָאת טָמֵאָה
שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאָה חֲתִיכוֹת שֶׁל חֲטָאת
טָהוֹרָה, וְכֵן פְּרוּסָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים טָמֵא
שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאָה פְּרוּסוֹת שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים
טָהוֹר – הֵרִי אֵלוֹ יַעֲלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא
יַעֲלוּ. וְכֵן בְּחֻלוֹת תּוֹדָה. טָבֵל וְיֵין נֶסֶךְ, מִין
בְּמִינוֹ – כֹּל שֶׁהוּא, וְשֶׁלֹּא בְּמִינוֹ – בְּנוֹתָן
טַעַם. וְשֶׁאֵר כֹּל הָאִסוּרִין, בֵּין בְּמִינָן בֵּין
שֶׁלֹּא בְּמִינָן – בְּנוֹתָן טַעַם:

מִסְכַּת תְּרוּמוֹת פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. דָּג טָמֵא שֶׁכִּבְּשׁוֹ עִם דָּג טָהוֹר, כָּל גֶּרֶב'
שְׂמִחֻזִיק סָאתִים שָׁבוּ מִשְׁקֵל עֶשְׂרֵה זוֹז
שְׂבִיהוּדָה, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְלָעִים בְּגָלִיל, דָּג טָמֵא
– צִירוֹ אָסוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רְבִיעִית
כְּסָאתִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶחָד מִשְׁשֶׁה עֶשֶׂר
בוֹ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא: אֵין לָךְ גֶּרֶב
שְׂמִחֻזִיק סָאתִים, שָׁבוּ מִשְׁקֵל עֶשְׂרֵה זוֹז
בִּיהוּדָה, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְלָעִים בְּגָלִיל, דָּג טָמֵא,
שָׂאִין בוֹ רְבִיעִית צִיר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר
יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁשׁוּלָה
וּמִנִּיחַ לִפְנֵי וּמִצָּא בוֹ כְּשַׁעוֹר הָזָה, אֲבָל אִם
הָיָה נוֹטֵל וְזוֹרֵק רֵאשׁוֹן, אָף עַל פִּי שְׂמִצָּא בוֹ
יִתֵּר מִכְּשַׁעוֹר הָזָה – מֵתָר:

ב. דָּג טָמֵא שֶׁכִּבְּשׁוֹ עִם דָּג טָהוֹר – מִדִּיחוֹ
וּמֵתָר. דָּג טָמֵא מְלִיחַ וְדָג טָהוֹר תֶּפֶל – אָסוּר.
דָּג טָהוֹר מְלִיחַ וְדָג טָמֵא תֶּפֶל – מֵתָר. דָּג
טָמֵא שֶׁבִשְׁלוֹ עִם דָּג טָהוֹר – רוֹאִין אוֹתוֹ

1 חֲבִית.

כְּאֵלּוּ הוּא קְפֻלוֹט, אִם יֵשׁ נוֹתֵן טַעַם - אָסוּר, וְאִם לֹא - מִתָּר:

ג. אֵלּוּ הֵן מִיַּי חֲסִיּוֹת? הַלּוֹף וְהַשּׁוּם וְהַבְּצֻלִים וְהַקְּפֻלוֹטוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין לָהּ מִיַּי חֲסִיּוֹת - אֶלָּא קְפֻלוֹט בַּלְבָּד:

ד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כּוֹבְשִׁין בְּצֻלִין שֶׁל תְּרוּמָה בַּחֲמִץ שֶׁל חֲלִין, וְאֵין כּוֹבְשִׁין בְּצֻלִין שֶׁל תְּרוּמָה בַּחֲמִץ שֶׁל תְּרוּמָה, וְאֵין צְרִיף לומר בְּצֻלִים שֶׁל חֲלִין בַּחֲמִץ שֶׁל תְּרוּמָה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: כָּל הַמִּתְבַּשְּׁלִין זֶה עִם זֶה - אֵין מִתְרִין אֶלָּא עִם הַבֶּשֶׂר. בֶּשֶׂר בְּבֶשֶׂר - אָסוּר. וְכָל הַמִּתְבַּשְּׁלִין עִם הַבֶּשֶׂר - הֲרִי אֵלּוּ אָסוּרִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּבֹד - אוֹסֶרֶת וְנֹאסֶרֶת. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: שְׁלוּקָה - אוֹסֶרֶת וְאֵינָה נֹאסֶרֶת. מְבַשֶּׁלֶת - אוֹסֶרֶת וְנֹאסֶרֶת:

ה. בִּיצִים טְהוּרוֹת שֶׁשֶּׁלְקָן עִם בִּיצִים טְמֵאוֹת, אִם יֵשׁ בְּהֵן בְּנוֹתֵן טַעַם - אָסוּרוֹת, וְאִם לֹא - מִתְרוֹת. בִּיצִים שֶׁשֶּׁלְקָן וּמְצָא בְּאֶחָת מֵהֵן אֶפְרוֹת, אִם יֵשׁ בְּהֵן בְּנוֹתֵן טַעַם - אָסוּרוֹת, וְאִם לֹא - מִתְרוֹת. גְּעוּלֵי בִיצִים - מִתְרִין בְּאֶכְלָהּ. בִּיצִים מִתְרוֹת - נֶפֶשׁ יָפָה תֹאכַל. מְצָא בְּאֶחָת מֵהֵן דָּם - זוֹרֵק אֶת הַדָּם וְאוֹכַל אֶת הַשָּׂאָר:

ו. אוֹכַל אָדָם דָּגִים וְחִגְבִּים, בֵּין חֲיִין וּבֵין מֵתִים, וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ. יֵין שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנֶּפֶל לְתוֹךְ הַמּוֹרֵס - אָסוּר לְזָרִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יִשְׁמַעֵאל מִתִּיר לְזָרִים:

ז. נוֹתֵן אָדָם דְּבִלָּה וְגִרוּגְרוֹת לְתוֹךְ הַמּוֹרֵס כְּדֶרֶךְ שְׁנוֹתֵן אֶת הַתְּבַלִּין, אֲבָל לֹא יִסְחָטֵם לְהוֹצִיא מֵהֵן מִשְׁקִין. בְּתַבְלִין - מִתָּר מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְלֹאכְתָּן. צוֹרֵר אֶת הַתְּבַלִּין וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַתְּבַשְׁלִיל, אִם בָּטַל טַעַמָּן - מִתְרִין, וְאִם לֹא - אָסוּרִין:

ח. אֵין עוֹשִׂין אֶת הַיֵּין - אֶלּוּנִיתִית, וְאֵת הַשָּׁמֶן - עֵרֵב. סָךְ אֶת הַשָּׁמֶן וְאֵין סָךְ יֵין. הַשָּׁמֶן - דִּרְכוּ לְסִיכָה, יֵין - אֵין דִּרְכוּ לְסִיכָה:

ט. דְּבַשׁ תְּמָרִים - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חֵיב בְּמַעֲשְׂרוֹת. אָמַר רַבִּי נֶחֱמָן: מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁפְּטוּר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת. אֲבָל אוֹמֵר הִיָּה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: שְׁלֹא יֵאכַל מִן הַדְּבַשׁ עַד שִׁיתְקַן הַתְּמָרִים. מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: שְׁאִם תִּקַּן הַתְּמָרִים וְדוֹבְשָׁן בְּאֶסְפְּמֵיא - שְׁמַתָּר. דְּבַשׁ תְּמָרִים - מִטְמֵא מִשּׁוּם מִשְׁקָה. אָמַר רַבִּי נֶחֱמָן: מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁאֵין זֶה מִטְמֵא מִשְׁקָה. עַל מָה נִחְלַקוּ? עַל שְׁנוֹתֵן לְתוֹכוֹ מִים, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִטְמֵא מִשּׁוּם מִשְׁקָה, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב:

י. זֵיתִים שֶׁל תְּרוּמָה טְהוּרִים - יַעֲשׂוּ שְׁמֵן. טְמֵאִים - לֹא יַעֲשׂוּ שְׁמֵן. עֲנָבִים בֵּין טְמֵאוֹת בֵּין טְהוּרוֹת - לֹא יַעֲשׂוּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר, מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בְּזֵיתִים טְהוּרִין - שִׁיעֲשׂוּ שְׁמֵן. עַל מָה נִחְלַקוּ? עַל זֵיתִים טְמֵאִים, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יַעֲשׂוּ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: יַעֲשׂוּ. וְעֲנָבִים טְהוּרוֹת - יַעֲשׂוּ, וְטְמֵאוֹת - לֹא יַעֲשׂוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מוֹדָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּזֵיתִים וּבְעֲנָבִים טְהוּרוֹת - שִׁיעֲשׂוּ. עַל מָה נִחְלַקוּ? עַל הַטְּמֵאִים, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יַעֲשׂוּ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: יַעֲשׂוּ. אָמַר רַבִּי: לֹא נִחְלַקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל זֵיתִים טְהוּרִין - שִׁיעֲשׂוּ, וְעַל זֵיתִים וְעֲנָבִים טְמֵאִים - שְׁלֹא יַעֲשׂוּ. עַל מָה נִחְלַקוּ? עַל זֵיתִים טְמֵאִים וְעַל עֲנָבִים טְהוּרוֹת, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יַעֲשׂוּ, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: יַעֲשׂוּ:

יא. תְּרוּמָה - נִתְּנָה לְאֶכְלָהּ וּלְשִׁתְיָהּ וּלְסִיכָה, לְאֶכּוֹל דְּבַר שְׂדֵרְכוֹ לְאֶכּוֹל, וּלְשִׁתּוֹת דְּבַר שְׂדֵרְכוֹ לְשִׁתּוֹת, וְלִסּוּף דְּבַר שְׂדֵרְכוֹ לִסּוּף. כִּיצַד לְאֶכּוֹל דְּבַר שְׂדֵרְכוֹ לְאֶכּוֹל? אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְאֶכּוֹל קְנוּבוֹת שֶׁל יֶרֶק, וְלֹא פֶת שֶׁעַפְשָׁה, וְלֹא תְבַשְׁלִיל שֶׁעֲבָרָה צוּרְתוֹ. רַבִּי חֲנִינָא סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר: תְּרוּמָה שֶׁנֶּפְסָלָה מְלֹאכַל אָדָם, וְהַכֹּלֵב יִכּוֹל לְאֶכְלָהּ - מִטְמֵא טְמֵאֵת אוֹכְלִין, וְשׁוֹרְפִין עִם הַטְּמֵאָה. כִּיצַד לְשִׁתּוֹת דְּבַר שְׂדֵרְכוֹ לְשִׁתּוֹת? אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְהִיּוֹת גּוֹמֵעַ אֲנִיגְרוֹן וְאֶכְסָרִין, וּלְשִׁתּוֹת יֵין

ד. תּלְתָן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁחָפָה בָּהּ בַּת כֹּהֵן רֵאשָׁה - אֵין רֵשָׁאָה בַּת יִשְׂרָאֵל לְחוּף אַחֲרֶיהָ. אָבֵל מַעֲנַת שְׁעָרָה בְּשַׁעֲרָה:

ה. קִטְנוֹת שֶׁל תְּרוּמָה - אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ טְחִינִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְתִיר בְּכִרְשִׁינִין:

ו. כִּמָּה יֵהָא בְּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמָאֵי וְיֹולִיכְנָה לַכֹּהֵן? אֶחָד מִשְׁמוֹנָה שְׁבַשְׁמִינִית. בַּמָּה דְּבָרִים אָמֹרִים? בְּשָׁל דְּמָאֵי, אָבֵל בְּשָׁל וְדָאֵי, אָפְלוּ כָּל שְׁהוּאָה - אָסוּר. בַּמָּה דְּבָרִים אָמֹרִים? בְּטַמְאָה, אָבֵל בְּטַהוֹרָה, אָפְלוּ כָּל שְׁהוּאָה. וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בְּתְרוּמוֹת מַעֲשֵׂר שְׁבַשְׁאָר כָּל הַפְּרוֹת, אִם יֵשׁ בָּהּ כְּשַׁעוּר - הוּא נּוֹתֵנָה לַכֹּהֵן, וְאִם לֹא - מְשַׁלְּכָהּ בְּאוּר וְשׁוֹרְפָה:

ז. פְּרֵתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שִׁלְדָה בְּכוּר - מֵאֲכִילָה כְּרִשְׁיִנִין שֶׁל תְּרוּמָה. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שָׁזְכוּ לָהּ כְּרִשְׁיִנִין. נוֹתֵן אָדָם כְּרִשְׁיֵי תְרוּמָה לְחוּף שׁוֹכְכוּ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

ח. עֶבֶד כֹּהֵן שֶׁבָּרַח, וְאִשְׁתּוֹ כֹּהֵן שֶׁמְרָדָה - הָרִי אֵלָיו אוֹכְלִין בְּתְרוּמָה בְּחֻזְקַת שְׁהֵן קְיָמִין. וְכֵן לֹא יֵצֵא הַרוֹצֵחַ מִחוּץ לְגָבוֹל עִיר מְקֻלָּטוֹ, בְּחֻזְקַת שְׁכֵנָה גְדוֹל קָיָם:

ט. בְּקָרוֹ שֶׁל כֹּהֵן שֶׁהִיא עוֹמֵד אֲצֵל בְּקָרוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן כָּלִיו שֶׁל כֹּהֵן שֶׁהִיא נֶאֱרָג אֲצֵל כָּלִיו שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הָרִי זֶה מְדַלֵּק עֲלֵיהֶן שְׁמֵן שְׂרָפָה. יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא יוֹשֵׁב בְּחֻנּוֹתָ שֶׁל כֹּהֵן - הָרִי זֶה מְמַלֵּא לוֹ אֶת הַנֵּר. שְׁמֵן שְׂרָפָה עוֹלָה לְעֻלְיָהּ וְיוֹרֵד לְדוֹר, לְעֻשׂוֹת צָרְכָיו שֶׁל כֹּהֵן, וְלֹא לְעֻשׂוֹת צָרְכָיו שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אִם הִיא שְׂתָף עִמּוֹ בְּחֻנּוֹת - הָרִי זֶה מְתָר. וְכֵן כֹּהֵן שֶׁהִיא מֵיִסַּב בְּחוּף בֵּיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הָרִי זֶה מְדַלֵּק לוֹ אֶת הַנֵּר. שְׁמֵן שְׂרָפָה, אָף עַל פִּי שְׁעָמֵד כֹּהֵן וְהֵלֵךְ לוֹ - אֵין מְחַיְבִין אוֹתוֹ לְכַבּוֹתוֹ עַד שִׁתְּכַפֵּה מֵאֲלִיו. יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנַס לְחוּף בֵּיתוֹ שֶׁל כֹּהֵן לְהַדְלִיק לוֹ אֶת הַנֵּר, וּמְבַקֵּשׁ לִילֵךְ - טוֹבֵל לוֹ פְּתִילָה בְּשְׁמֵן שְׂרָפָה. וְכֵן בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּכְנְסָה אֲצֵל בַּת כֹּהֵן, וּמְבַקֵּשֶׁת לִילֵךְ - טוֹבֵלֶת לָהּ פְּתִילָה בְּשְׁמֵן שְׂרָפָה. בַּת כֹּהֵן שֶׁהִיא בְּיָדָה נֵר מֵלֵא

בְּשִׁמְרֵיו. הַחוֹשֵׁשׁ בְּשִׁנּוֹ - לֹא יִגְמַע בְּהֵן אֶת הַחֲמִץ וְיֵהָא פּוֹלֵט, אָבֵל מִגְמַע וּבּוֹלַע וּמְטַבֵּל כְּדָרְכוּ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הַחוֹשֵׁשׁ בְּגִרוֹנוֹ - לֹא יַעֲרֵעֵנוּ בְּשִׁמֵן, אָבֵל נוֹתֵן שְׁמֵן הַרְבֵּה לְחוּף אֲנִיגְרוֹן וּבּוֹלַע. כִּיֵּצֵד לְסוּף דְּבָר שֶׁדָּרְכוּ לְסוּף? סָף אָדָם שְׁמֵן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ, וּבִלְבַד שֶׁלֹא יִטּוֹל בְּחוּף וּבְמִטְלִית וְיִתֵּן עַל גְּבִי מִכְתּוֹ. הַחוֹשֵׁשׁ בְּרֵאשׁוֹ וְכָל מִי שֶׁעָלוּ לוֹ חֲטָטִין - סָף אֶת הַשְּׁמֵן וְאֵינוֹ סָף יֵינן וְחֲמִץ, שֶׁהַשְּׁמֵן - דָּרְכוּ לְסִיכָה, יֵינן וְחֲמִץ - אֵין דָּרְפָן לְסִיכָה:

יב. יֵינן שֶׁל תְּרוּמָה - אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ אֶלּוֹנִתִית, וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ אֲנוּמְלִין, וְלֹא יִתֵּן מְשִׁירֵי הַכּוֹס בְּיָדוֹ, וְהָאִשָּׁה לֹא תִדְרִית בּוֹ אֶת בְּנָהּ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יֵינן שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנִּטְמָא אוֹ שֶׁנִּתְגַּלָּה - שׁוֹפֵף וְשׁוֹנָה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

מִסְקַת תְּרוּמוֹת פָּרָק עֲשִׂירִי

א. גִּרְעִינֵי זֵיתִים, גִּרְעִינֵי תְּמָרִים, וְגִרְעִינֵי תְּרוּבִין, כֶּלֶן אָף עַל פִּי שְׁאֵין מְכַנְסִין - אָסוּרִין. וְשָׂאֵר כָּל הַגִּרְעִינִין, מְכַנְסִין - אָסוּרִין, שְׁאֵין מְכַנְסִין - מְתָרִין:

ב. קְלִיפֵי פּוֹלִין וְשׁוֹמְשִׁמִּין, יֵשׁ בְּהֵן אָכֵל - אָסוּרִין, אֵין בְּהֵן אָכֵל - מְתָרִין. קְלִיפֵי מְלַפְפִין, אָף עַל פִּי שְׁאֵין בְּהֵן אָכֵל - אָסוּרִין. גִּרְעִינֵי אֲתְרוּג - מְתָרִין. קְלִיפֵי אֲתְרוּג אָסוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהַבְּרִיּוֹת אוֹכְלִין מֵהֵן. קְלִיפֵי אֲבִטִיחַ וּמְעֵי אֲבִטִיחַ וּקְנוֹבַת יֶרֶק שֶׁל תְּרוּמָה - רַבִּי דּוֹסָא מְתִיר לְזָרִים, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: הַבְּכּוֹרוֹת וְהַסִּיפּוֹת - אָסוּרוֹת, בְּאֲמָצַע קִיץ - מְתָרוֹת:

ג. כֶּשֶׁם שֶׁאָסוּרוֹת לְאָכֵל בְּתְרוּמָה - כֵּן אָסוּרוֹת בְּטַבֵּל וּבְמַעֲשֵׂר טַבֵּל, וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֶּדֶשׁ שֶׁלֹא נִפְדּוּ. הַמְצוּלוֹת וְהַרְקָבוֹנוֹת שֶׁל תְּרוּמָה - אָסוּרוֹת, הַעֵלוּ אֲבָק - מְתָרוֹת. סְבִין שֶׁל חֲדָשׁוֹת - אָסוּרוֹת, שֶׁל יִשְׁנוֹת - מְתָרוֹת. עַד מַתִּי חֲדָשׁוֹת אָסוּרוֹת? כָּל זֶמֶן שֶׁבָּנֵי אָדָם רְגִילִין לְחַבֵּט בֵּין הַגְּרָנוֹת. רַבִּי אַחָא אוֹמֵר: שְׁלֵשִׁים יוֹם:

שְׁמֵן שְׂרָפָה בְּעָרֵב שֶׁבֶת עִם חֲשֵׁכָה - הָרִי זֶה נֹתְנָה לְתוֹכּוֹ חֲלִין כָּל שֶׁהוּא וּמְדַלִּיקוּ:

י. סֶךְ כֹּהֵן עֲצָמוֹ שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה, וּמֵבִיא בֶן בֶּתוֹ יִשְׂרָאֵל וּמַעְגְלוֹ עַל גְּבִיו. סֶךְ כֹּהֵן עֲצָמוֹ שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה, וְנִכְנַס לְמִרְחָץ, וְאִין הָזֶר נִמְנַע מִלְשֵׁמְשֵׁנוֹ אִף עַל פִּי שְׁנֹסֵף הֵימְנוֹ. לֹא יִתֵּן כֹּהֵן שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה עַל גְּבִי טַבָּלָא שֶׁל שֵׁישׁ לְהִתְעַגֵּל עֲלֵיהֶם, רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מֵתִיר:

יא. שְׁמֵן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי - אִין סָכִין אוֹתוֹ בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת. נָפַל עַל גְּבִי בֶּשֶׂר - מִשְׁפָּשֶׁף אֶפְלוֹ בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת. שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה - אִין חוֹסְמִין בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים, וְאִין סָכִין בּוֹ מִנְעֵל וְסַנְדַּל. לֹא יִסּוּף אֶת רַגְלָיו וְהוּא בְּתוֹךְ הַמִּנְעֵל, וְלֹא יִסּוּף אֶת רַגְלָיו וְהוּא בְּתוֹךְ הַסַּנְדַּל. אֲבָל סֶךְ אֶת רַגְלוֹ וְנֹתְנָה לְמִנְעֵל, סֶךְ אֶת רַגְלוֹ וְנֹתְנָה לְסַנְדַּל. סֶךְ הִכָּהֵן עֲצָמוֹ שְׁמֵן שֶׁל תְּרוּמָה, וּמִתְעַגֵּל עַל גְּבִי קְטוּבְלִיא חֲדָשָׁה וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

יב. שְׁמֵרִים שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי - אֶסוּר, וְשְׁנִי - מֵתֵר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁנִי - בְּנוֹתֵן טַעַם. וְשֶׁל תְּרוּמָה, רֵאשׁוֹן וְשְׁנִי - אֶסוּר. שְׁלִישִׁי - מֵתֵר. וְרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שְׁלִישִׁי - בְּנוֹתֵן טַעַם. וְשֶׁל חֲדָשׁ, רֵאשׁוֹן וְשְׁנִי וְשְׁלִישִׁי - אֶסוּר, וְרַבִּיעִי - מֵתֵר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: רַבִּיעִי - בְּנוֹתֵן טַעַם. שְׁמֵרֵי נְכָרִים שִׁבְשׂוּ - אֶסוּרִין בְּהִנָּה:

יג. חֲרִסִין שֶׁל זֶב וְשֶׁל זָבָה, רֵאשׁוֹן וְשְׁנִי - טְמֵא, שְׁלִישִׁי - טְהוֹר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזֵמַן שֶׁנִּתֵּן לְתוֹכּוֹ מַיִם, אֲבָל לֹא נִתֵּן לְתוֹכּוֹ מַיִם, אֶפְלוֹ עַד עֲשִׂירֵי - טְמֵא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: שְׁלִישִׁי אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתֵּן לְתוֹכּוֹ מַיִם - טְהוֹר:

יד. לֹקַחֲחִין וְשׂוֹאֲלִין מִימֵי רַגְלִים מִכָּל מְקוֹם, וְאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא שֶׁל נְדוּת הֵן, שֶׁלֹּא נִחְשְׁדוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת מְכַנְסוֹת מִימֵי רַגְלֵיהֶם בְּשַׁעַת שֶׁהֵן נְדוּת:

טו. אִין מְעַרְבִין תְּרוּמַת תְּבוּאָה וְקִטְנִית כְּאַחַד. אֲבָל מְעַרְבִין שְׁמֵשִׁמִּין בְּאַפִּילִים, בְּעַדְשִׁים, וְכָל דְּבָר שֶׁדָּרְכוּ לִיכַבֵּד. מִשְׁחָרְבָה יְהוּדָה, מֵהֵרָה תִּבְנֶה - הִתְחַיְלוּ לְעָרֵב תְּבוּאָה בְּתְבוּאָה וְקִטְנִיּוֹת בְּקִטְנִיּוֹת, אֲבָל לֹא תְבוּאָה בְּקִטְנִיּוֹת וְלֹא קִטְנִיּוֹת בְּתְבוּאָה:

טז. כֹּהֵן שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ תְּרוּמָה וּמַצָּא בּוֹ דְּבָרִים אֲחֵרִים - הָרִי אֵלּוֹ אֶסוּרִין. וְלֹא עוֹד: אֲלֹא שְׁמֵשִׁלִּימִין לְבֵית הַדְּמַע:

יז. אִין מֵבִיאִין תְּרוּמָה מִן הַגֶּרֶן לְעִיר, וּמִן הַמִּדְבָּר לְיִשׁוּב. אֲבָל בְּמְקוֹם שֶׁחִיָּה אוֹכְלָתָהּ וּבְהֵמָה אוֹכְלָתָהּ - הִתְקִינוּ: שִׂיָּה מֵבִיא וְנוֹטֵל שְׂכָרוֹ מִכֶּהֶן, מִפְּנֵי בְזִיוֹן תְּרוּמָה:

יח. עֲשֵׂרָה אִין חוֹלְקִין לָהֶם בֵּין הַגֶּרָנוֹת. אֵלּוֹ הֵן: חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקִטָּן, טוֹמְטוֹם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, נְשִׁים וְעַבְדִּים, וְעָרֵל וְטָמֵא, וְהַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגְגֵת לוֹ. וְכֹלֵן מְשַׁלְחִין לָהֶם תְּרוּמָה מִתּוֹךְ הַבֵּית, חוּץ מִן הַטְּמֵא. וְהַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגְגֵת לוֹ:

מִסְכַּת מַעֲשֵׂרוֹת פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. א. ²[גֶּרֶן לְמַעֲשֵׂרוֹת - חֵיב עָלָיו מִשׁוּם, טַבָּל מִשְׁתַּגְּמֵר מְלֹאכְתוֹ וּמְלֹאכְתוֹ מְכַנְסוֹתוֹ]:

ב. כָּל שֶׁתְּחַלְתּוּ אֲכַל וְסוּפוֹ אֲכַל, כְּגוֹן יָרֵק - חֵיב בְּתַחֲלָתוֹ וְחֵיב בְּסוּפוֹ. כָּל שֶׁתְּחַלְתּוּ אֲכַל וְאִין סוּפוֹ אֲכַל, כְּגוֹן הַמְּקִים זֶרַע לְיָרֵק - חֵיב בְּתַחֲלָתוֹ וּפְטוּר בְּסוּפוֹ. כָּל שְׂאִין תְּחַלְתּוּ אֲכַל וְסוּפוֹ אֲכַל, כְּגוֹן פְּרוֹת אֵילָן - פְּטוּר בְּתַחֲלָתוֹ וְחֵיב בְּסוּפוֹ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשׁוּם אָבִיו: אֶפְלוֹ לֹא הֵבִיא אִישׁ אֶלֶּא גִרְגִיר אַחַד בְּאַשְׁכוּל - כָּל הָאֶשְׁכוּל כֹּלּוֹ הָרִי זֶה חֵיב:

ג. הָאֶלְצִרִין, וְהָאֶפְרָסְקִין, וְהָאֶסְטְרוּבֵלִין - מְשִׁיעֵשׂוּ קִלְפָה. הָאֶגְלוּזִין, הַשְּׁקָדִין - מְשִׁיעֵשׂוּ מְגוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְשִׁיעֵשׂוּ קִלְפָה. בְּאִיּוֹ קִלְפָה אֲמָרוּ? בְּקִלְפָה תַּחְתּוֹנָה שֶׁעַל גַּב אֲכַל. וְהוֹרָא בֶּן שׁוּנְיָא אוֹמֵר מִשׁוּם

² הַגֶּרֶן"א לֹא גֵרַם לָהּ הֵבֵא. רַק לְחַלֵּן בְּהִלְכָה ד'.

רבי שמעון: תפוחין קטנים - פטורין. תפוחי גדולים - חייבין. תפוחי מילא - חייבין, בין גדולים בין קטנים. רבי ישמעאל ברבי יוסי אמר משם אביו: שקדים המרים - חייבין בין קטנים בין גדולים. שקדים מתוקין - משתפרש קלפתן החיצונה. רבי ישמעאל פוטר את המלפפונות בקטנן עד שיקרחו³:

ד. הסיאה, והאזוב, והקורנית - משיניצו. וכל האובים אדמין - משיניצו. היתה שניה ונכנסה שלישית - הרי הן של שלישית. היתה ערב שביעית ונכנסה שביעית - הרי הן של שביעית. וכן שמעון בן גמליאל אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הגמור - שהוא לשעבר, ועל שלא הגין - שהוא לעתיד לבא. על מה נחלקו? על הגין, שבית שמאי אומר: לשעבר. ובית הלל אומר: לעתיד לבא. גרנן למעשרות - חייב עליו משום טבל משתגמר מלאכתו ומלאכת מכותו. היה מפקס ראשון ראשון, ומשליק ראשון ראשון - אינו חייב עד שיגמר כל צרכו:

ה. תורמין קשואין ודלועין, אף על פי שלא פיקס. אבטיחין ומלפפונות, אף על פי שלא שלק. מלפפונות שעתידין לעלותן מן היותר - אינו חייב עד שיעלם מן היותר. ורק שנאגדו בשדה ועתיד לאגד צינוק⁴ קטן לשוק, כיון שאגדו בשדה - הרי זה חייב:

ו. המלקט בשדה, כיון שלקט כל צרכו - הרי זה חייב. המלקט בשדה, ועתיד לקלע בשום ולאגד בכצל - אינו חייב עד שיקלע ויאגד. שבלין הפולטות מן הגרן, ומחפורות של כרי, וקצצין של קטניות, כיון שנתמרח הגרן - לא יאכל עד שיעשר. קטניות - משיכבר, אבל נוטל מתחת כברה ואוכל:

ז. המקדיש את הבור עד שלא שילה וקיפה, ופנדא - חייב. ומששילה וקיפה ופנדא - חייב. הקדישו עד שלא שילה וקיפה, ובא גזבר ושילה וקיפה, ואחר כך פנדא - פטור, הואיל ובשעת חובתו היתה פטורה. היין - משקיפה. אף על פי שקיפה - קולט מן הגת העליונה ומן הצנור ושותה:

ח. השמן - משירד לעוקל. אף על פי שירד - נוטל מן העוקל, ומן המלול, ומבין הפסין, ונותן לחמיטה ולתמחוי. אבל לא יקבל הפלי להיות משתמש ממנו והולך. היה אוכל והותר, וחשכה בליל שבת - מתר. אמר רבי שמעון בן אלעזר: במה דברים אמורים? בזמן שאכל והותר וחשכה בליל שבת. אבל לא יתפון ויתן לתוך אנגרון הרבה בשביל שיתיר ויכניס לתוך ביתו:

ט. המקפה בערבה, והמקפה בכלי - נותן לחמיטה ולתמחוי. המערה ממיחם למיחם, ומאלפס לאלפס, ומקדרה לקדרה - מתר לתן לשני ואסור לתן לראשון:

י. הסוחט ענבים, לתוך ידו - הרי זה פטור. לתוך הכלי - הרי זה חייב:

יא. הכרדין המדליקין מבד לבד - אין חוששין משום גזלו של בעל הבית, שפך נהגו:

יב. היה דש בחבית ומעגל במגורה, נשברה החבית ונפתחה המגורה - אסור לאכל מהן צראי. רבי יוסי מתיר, מפני שהתחתונות צריכות לעליונות:

מסכת מעשרות פרק שני

א. החמרין ובעלי הבית שהיו עוברין ושבים ממקום למקום - אוכלין ופטורין, עד שמגיעין לאותו מקום. אם יחד להן בעל

⁴ פרוש: אגודה. מלשון הכתוב (ירמיה כט, כו): "ואל הצינן".

³ שיש על הקלפה כמין שערות, ונקרחות בגמר בשולן.

הבית בית בפני עצמן, אם לנין שם - חיבין לעשר, ואם לאו - פטורין מלעשר:

ב. מעשה שהלך רבי יהושע אצל רבי יוחנן בן זכאי לברר חיל, והיו בני עירות מביאין להם תאנים, אמר: מה אנו לעשר? אמר להם: אם לנין אנו כאן - אנו חיבין לעשר, ואם לאו - פטורין מלעשר. הגיעו למקום לינה, אפלו שתי שעות - צריכין לעשר. רבי מאיר אומר: הגיעו למקום שביתה, אפלו ביום השני - צריכין לעשר:

ג. התורם גרוגרות ועתיד לדרוסן, תמרים ועתיד לדושן, רבי אליעזר אומר: לא יאכל מהן עראי. וחכמים אומרים: אוכל מהן עראי. מודה רבי אליעזר לחכמים: בתורם שבלין ועתיד לעשותן גרן, ענבים ועתיד לעשותן יין - שיאכל מהן עראי. ומודים חכמים לרבי אליעזר: בכלכלה שתורם עד שלא נגמרה מלאכתה - שלא יאכל ממנה עראי. ורבי שמעון מתיר מקל וחמר. ומה אם בשעה שיש עליה זיקת שלשה מעשרות - אוכל הימנה ארעי, שעה שאין עליה אלא זיקת שני מעשרות - אינו דין הוא שיאכל הימנה עראי!

ד. הלוקח גרוגרות ועתיד לדרוסן, תמרים ועתיד לדושן, רבי מאיר אומר: לא יאכל מהן עראי, ומעשרן דמאי. וחכמים אומרים: אוכל מהן עראי, ומעשרן ודאי. מודה רבי מאיר לחכמים: בלוקח שבלין ועתיד לעשותן גרן, ענבים ועתיד לעשותן יין, זיתים ועתיד לעשותן שמן - שאוכל מהן עראי. ומודים חכמים לרבי מאיר: בפרות שאין צריכין גמר מלאכה - שלא יאכל מהן עראי:

ה. הבוצר כרמו לשוק, שאם לא מצא להן שוק מחזורן לגת. זיתים לשוק, אם לא מצא להן שוק מחזורן לבד - אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי:

ו. אמר לו: 'צא ולקט לך תאנים מן התאנה' - אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי. 'צא ומלא לך כלכלה זו' - אוכל מהן עראי ומעשרן

דמאי. במה דברים אמורים? בעם הארץ. אבל בחבר - אוכל ואין צריך לעשר; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: במה דברים אמורים? בעם הארץ. אבל בחבר - לא יאכל עד שיעשר, שלא נחשדו חברין תורמין שלא מן המקף. אמר רבי: נראין דברי מדברי אבא, מטב יתרמו חברין שלא מן המקף, ואל יאכילו את עמי הארץ טבליים:

ז. אמר לו: 'צא ולקט לי תאנים מן התאנה' - אוכל ואינו חושש משום גזל. 'צא ומלא לי כלכלה זו' - הרי זה חושש משום גזל. בין כך ובין כך - מוציא עליה תרומה ומעשרות משל בעל הבית ואינו חושש:

ח. אמר לו: 'צא ולקט לך עשרים תאנים מתוך שלי, ואני אמלא כרסי מתוך שלך', המלקט במגין - חיב. הממלא כרסו - פטור. רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: המצרף שלש תאנים בתוך פיו - פטור. ארבע - הרי זה חיב. אמר לו: 'צא ולקט לך כלכלה גדולה' - אין פחותה מסאה. 'בינונית' - אין פחותה מתרקב. 'קטנה' - אין פחותה מקבים:

ט. המביא תאנים מן השדה לאכלן בחצר שפטורה מן המעשרות, שכח והכניסן לתוך ביתו - מוציאן לחצר ואוכל מהן עראי:

י. המביא תאנים מן השדה לאוכלן בראש גגו, שכח והכניסן לתוך ביתו - אוכל מהן עראי. המביא תאנים מן השדה, והעבירן בחצרו לאכלן בראש גגו - לא יאכל עד שיעשר; דברי רבי. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מעלן לראש הגג ואוכל:

יא. המוציא את פועליו לשדהו - אין רשאי להאכילן אלא אם כן עשר, והן אינן רשאין לאכל אלא אם כן עשרו. ואם היה בעל הבית מוציא ונותן לפניהן בעין יפה - אוכלין ואין צריכין לעשר:

יב. האומר לחברו: 'הילך אסר זה ותן לי בו חמש תאנים' - אוכל אחת אחת ופטור. אם

צָרְפֵן - חֵיב. הִיָּה בַעַל הַבַּיִת מוֹצֵיא וְנוֹתֵן לוֹ - לֹא יֵאכַל עַד שְׁיַעֲשֶׂר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - אוֹכַל אַחַת אַחַת וּפְטוּר. וְאֵם צָרְפֵן - חֵיב:

יג. הַלּוֹקֵחַ גְּרוּגְרוֹת מִן הַמִּקְצָה - לֹא יֵאכַל עַד שְׁיַעֲשֶׂר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּמֵה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּלֶקֶט מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. אֲכַל בְּלֶקֶט מִתּוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ - אוֹכַל וְאִין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹר:

יד. פּוֹעֲלִין שֶׁהֵיוּ מִנְכַּשִּׁין בַּשָּׂדֶה, וּמַעֲדִירִין בַּשָּׂדֶה - לֹא יֵאכְלוּ מִן הַזֵּית וּמִן הַתְּאֵנָה, אֲלֹא אִם כֵּן נִתֵּן לָהֶן בַּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת. נִתֵּן לָהֶם בַּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת - אוֹכְלִין וּמַצְטַרְפִּין וּפְטוּרִין. בְּמֵה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁאִין לָהֶם עֲלֵיו מְזוֹנוֹת. אֲכַל אִם יֵשׁ לָהֶן עֲלָיו מְזוֹנוֹת - אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. וְאֵם צָרְפוֹ - חֵיבִין:

טו. פּוֹעֲלִין שֶׁהֵיוּ עוֹדְרִין בְּתַאֲנִים, וְגוֹדְרִין בְּתַמְרִים, וּמוֹסְקִין בְּזֵיתִים - אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה לָהֶן רְשׁוּת. לֹא יִסְפוֹת בְּמִלַּח וְיֵאכַל - אֲלֹא אִם כֵּן נִתֵּן לוֹ בַּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת. וְלֹא יֵאכַל בְּהֵן פֶּתוֹ - אֲלֹא אִם כֵּן נִתֵּן לוֹ בַּעַל הַבַּיִת רְשׁוּת:

טז. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לִנְכַשׁ בַּבְּצָלִים - מִקְרָטֶם עֲלָה עֲלָה וְאוֹכַל. לֹא יֵאֲחִז קֶלַח בְּיָדוֹ, אֲלֹא מִקְרָטְמוֹ בְּמַחְבֵּר לְקַרְקַע וְאוֹכַל:

יז. פּוֹעֲלִין שֶׁהֵיוּ עוֹקְרִין בַּבְּצָלִים, וְאוֹגְדִין בַּבְּצָלִים - אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה לָהֶן רְשׁוּת:

יח. מִצָּא כְּרִיכוֹת בְּרְשׁוֹת הֵיחִיד - אֲסוּרוֹת מִשׁוּם גְּזֵל, וְחֵיבוֹת בְּמַעֲשָׂרוֹת. בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים - מִתְּרוֹת מִשׁוּם גְּזֵל, וּפְטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. וְהָאֵלוּמוֹת, בֵּין בְּרְשׁוֹת הֵיחִיד בֵּין בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים - אֲסוּרוֹת מִשׁוּם גְּזֵל וְחֵיבוֹת בְּמַעֲשָׂרוֹת:

יט. מִצָּא תְּבוּאָה מִמְּרַחַת הַעֲשׂוּיָה כְּרִי - אֲסוּרָה מִשׁוּם גְּזֵל. מִפְּזוּרָת - מִתְּרוֹת מִשׁוּם גְּזֵל. בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - חֵיבִין בְּמַעֲשָׂרוֹת וּפְטוּרִין מִתְּרוּמָה גְּדוּלָּה. וּבַעַל הַבַּיִת עוֹשֶׂה אוֹתָהּ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. מִצָּא כֻּלְכֵּלָה מִחֶפֶה - אֲסוּרָה מִשׁוּם גְּזֵל וְחֵיבוֹת בְּמַעֲשָׂרוֹת. עַד הֵיכָן? עַד כִּדֵּי שֶׁיִּכּוֹל לְתַרֵּם מִן הַמִּקְפָּה⁵. לְאַחַר כֶּף - עוֹשֶׂה אוֹתָהּ דְּמַיִם:

כ. מִצָּא קְצִיצוֹת - לֹא יְהֵא קוֹצֵץ וְהוֹלֵךְ וְאוֹכַל בְּהֵן, לְפִי שֶׁנֶּחְשְׁדוּ רַב אֲדָם עֲלֵיהֶן. הֵייתָה לוֹ עֲרֻמָּה שֶׁל בְּצָלִים, וְשֶׁל גְּרוּגְרוֹת, וְשֶׁל חֲרוּבִים בְּרֵאשׁ גָּגוֹ - בּוֹרֵךְ וְאוֹכַל, בּוֹרֵךְ וּמֵנִיחַ עַל הַשְּׁלֶחֶן, בּוֹרֵךְ וּמְשַׁלֵּיךְ לְפָנָי בְּהֵמָתוֹ בְּחֶצֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִין בְּהֵמָה אוֹכֵלֶת עֲרָאֵי בְּחֶצֶר. וְכֹלֵן שֶׁהִכְנִיסֵן מִן הַשָּׂדֶה לְעִיר - לֹא יֵאכַל מֵהֵן עֲרָאֵי, לְפִי שֶׁאִין סוֹפוֹ לְהַחְזִיר אֶת הַמּוֹתֵר. לְעוֹלָם מֵאֲכִילָה פְקִיעֵי עָמִיר עַד שְׁיַעֲשֶׂה חֲבִילוֹת:

כא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל שֶׁאֲחָד פּוֹתַח וְאֲחָד נוֹעַל - פְּטוּר. בְּשָׁנֵי שְׁתַּפִּים בְּשָׁנֵי דִירִים. הַגְּגוֹת - פְּטוּרִין, אִף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל חֶצֶר חֵיבָת, מַעֲלִין לְרֵאשׁ הַגַּג וְאוֹכַל:

כב. בֵּית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַתְּלָמוּד, אִם יֵשׁ בְּהֵן בֵּית דִּירָה - אִין אוֹכַל בְּהֵן עֲרָאֵי. וְאֵם לֹאוֹ - אוֹכַל בְּהֵן עֲרָאֵי. הָאוּרִיּוֹת, וְהָאוּצְרוֹת שֶׁבַּשָּׂדֶה הַעֲשׂוּיּוֹת לְמַכְנָס בְּהֵן - אוֹכַל בְּהֵן עֲרָאֵי. לְבֵית דִּירָה - אִין אוֹכַל בְּהֵן עֲרָאֵי. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: חֶצֶר הַנְּעַדְרָת - הָרִי הִיא כְּגַנְהָ וְאוֹכַל בָּהּ עֲרָאֵי:

כג. סַכַּת הַיּוֹצְרִים, אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי נֶתָן: הַפְּנִימִית - חֵיבָת, וְהַחִיצוֹנָה - פְּטוּרָה. תְּאֵנָה שֶׁבְּגַנְהָ וְנוֹטָה לְחֶצֶר - אוֹכַל כְּדָרוֹכוֹ וּפְטוּר. אִם לֶקֶט וְהֵנִיחַ עַל הַשְּׁלֶחֶן, אֶפְלוֹ אַחַת - חֵיב:

כד. אילן שמקצתו נטוע בארץ, ומקצתו בחוצה לארץ, הואיל ומקצתו נטוע בארץ – כאלו כלו נטוע בארץ; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: חציו הנטוע בארץ ישראל – הרי הוא בארץ ישראל. חציו הנטועה בחוצה לארץ – הרי הוא בחוצה לארץ:

מסכת מעשרות פרק שלישי

א. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: המהבהב בשדה – הרי זה חיב. השוחק את השום ואת השחלים בשדה – הרי זה חיב:

ב. תינוקות שטמנו תאנים לשבת, שחורות ומצאו לבנות, לבנות ומצאו שחורות – הרי אלו אסורות, שמספקן אסור. וכל שודאן אסור – ספק מוכנן אסור:

ג. כלפלת השבת – בית שמאי פוטרם, ובית הלל מחיבין. רבי יהודה אומר: הלל לעצמו היה אסור. המלקט כלפלה לשלח לחברו – לא יאכל עד שיעשר. רבי יהודה אומר: הלל לעצמו היה אסור:

ד. המעביר פרות ממקום למקום לקציעות, וקדש עליהן היום, למוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר. רבי יהודה אומר: הלל לעצמו היה אסור:

ה. סופי תאנים ובהן תאנים, מכבודת תמרה ובהן תמרים, הכניסום תינוקות או פועלין – פטורין, הכניסם בעל הבית – חיבין. הכניס שבלין לתוך ביתו לעשותן עסה – פטור. למוללן במלילות – רבי מחיב, ורבי יוסי ברבי יהודה פוטר:

ו. המקליף שעורין, שתים – פטור, שלש – חיב. ובחטים, שלש – פטור, ארבע – חיב. אמרו לרבי אליעזר: אף על פי שמחזירין למעטן הזה – הרי הוא כמחזירין למעטן אחר:

ז. כסבר שזרעה לזרע, וחשב עליה לירק – מתעשרת זרע וירק. חרדל שזרעו לירק,

וחשב עליו לזרע – מתעשר זרע וירק. בבתנין נהגו בירקות החר; דברי רבי אליעזר. אמר רבי יהושע בן קבוסאי: מימי לא נמתי לאדם לומר: צא ולקט תמרות של תלתן ושל חרדל ושל פול המצרי, והוי פטור מן המעשרות:

ח. המטליא – לא נהגו בה חכמים החר, לא למעשרות ולא לשביעית. כשהוא תורם – תורם מכל אחד ואחד, שאין תורמין ממין על שאינו מינו:

ט. העוקר שתלים מתוך שלו לטען בחוצה לארץ, ולזרע, ולהפקיר, ולמוכרן לנכרי – הרי זה חיב, מפני שמוציאן מדי מעשרות. רבי יהודה אומר משום רבי אלעזר בן עזריה: המשלח לחברו שתלין, ואטונין, וחבילי תלתן – לא יאכל עד שיעשרן ודאי, שכן דרך בני אדם משלחין לחבריהן טבלים. והוציני פשתן – מעשרן ודאי, מפני שנחשדו רוב אדם עליהן. וחכמים אומרים: הרי הן ככל הפרות, ואין מעשרן אלא דמאי:

י. בצלים שהשרישו זה בזה בקופות – הרי זה בחזקתן למעשרות ולשביעית. אם היו טמאים – לא עלו ידי טמאתן. ומתד תלש מהן בשבת. השרישו זה בזה בקרקע עליה – הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו טמאין – עלו ידי טמאתן. ואסור לתלש מהן בשבת. ואם תלש – פטור. נפלה עליהן מפלת והן מגלין – הרי אלו כנטועין בשדה. אסורין בשביעית, וחייבין במעשרות:

יא. הלוף שבגומות – בורר גסה גסה ומניח בתוך ידו דקה דקה. בארץ ובתוך ידו – הרי זה פטור. ובכלי – הרי זה חיב. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הבורר בארץ – שהוא פטור, ועל הבורר בכלי – שהוא חיב. על מה נחלקו? על הבורר ביד – שבית שמאי מחיבין, ובית הלל פוטרין:

יב. המפקיר שְׁדֵהוּ, עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים – יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. אִם אָמַר: 'הָרִי שְׂדֵי מִפְקַרְת יוֹם אַחֵד', 'שִׁבְת אַחֵד', 'חֹדֶשׁ אַחֵד', 'שְׁנָה אַחַת', 'שְׁבוּע אַחַת', עַד שֶׁלֹּא זָכָה בּוֹ, בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר – יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. מִשְׁזָכָה בּוֹ, בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר – אֵינּוּ יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ, וְקוֹשֵׁר אֶת בְּהֵמָתוֹ עַל גְּבֵי הַפָּקֶר. אָבֵל לֹא עַל גְּבֵי לָקֵט שִׁכְחָה וּפְאָה. אָבֵל עוֹקֵר וּמְשַׁלֵּיךְ לַפְּנִיָּה:

יג. סופי תאנים, ומשמר שְׁדֵהוּ מִפְּנֵי עֲנָבִים. סופי עֲנָבִים, ומשמר שְׁדֵהוּ מִפְּנֵי יָרֵק. אִם הָיוּ פּוֹעֲלִין עוֹבְרִין בִּינֵיהֶן, אִם הָיָה בַעַל הַבַּיִת מִקְפִּיד עֲלֵיהֶן – הָרִי אֵלּוּ חִיבִין בַּמַּעֲשֵׂרוֹת, וְאֶסְרוּיִן מִשּׁוּם גְּזֹל. וְאִם לֹא – הָרִי אֵלּוּ מִתְרִין מִשּׁוּם גְּזֹל, וּפְטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר:

יד. הזורה תבנו סתם ולקחו אחר, אֶפְלוּ לְהוֹצִיא הַיָּמֶנּוּ – פְּטוּר מִתְרוּמָה. אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁלֹּא יִמְכֹּר אָדָם גְּדִישׁ שֶׁל תְּבוּאָה, וְעָבִיט שֶׁל עֲנָבִים, וּמַעֲטֵן שֶׁל זֵיתִים, אֶלֶּא לְחֹבֵר וְלַעוֹשֶׂה בְטָהֳרָה. מוֹכֵר לוֹ חֲטִים אֶף עַל פִּי שִׁידוּעַ בּוֹ שְׂאִינּוּ גּוֹבֵל עֶסְתוֹ בְטָהֳרָה. וְכֵן בֶּן לֹוִי שֶׁנִּתְמַנּוּ לוֹ עֲטוּנִים שֶׁל זֵיתִים – הָרִי זֶה מִפְּרִישׁ עֲשׂוּר זֵיתִים וְשִׁמֶן טָבֵל מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ. וְאוֹמֵר: 'מֵה שְׁזֵיתִים הָאֵלּוּ רְאוּיִין לַעֲשׂוֹת, מַעֲשֵׂר – בְּדִרּוֹמָן, וְתֵרוּמַת מַעֲשֵׂר – בְּדִרוֹם דְּרוֹמָן':

טו. הלוקח שְׁדֵה יָרֵק בְּסוּרְיָא, עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ לַעֲוֹנַת הַמַּעֲשֵׂרוֹת – פְּטוּר. מִשְׁבָּאוּ לַעֲוֹנַת הַמַּעֲשֵׂרוֹת – חֵיב. מְלָקֵט כְּדָרְכוֹ, וּפְטוּר; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶף מִשְׁבָּאוּ לַעֲוֹנַת הַמַּעֲשֵׂרוֹת – חֵיב לְפִי חֻשְׁבוֹן. מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי עֲקִיבָה: שְׂאֵם מְכָר לוֹ תְּבוּאָה לְקַצֵּר, וְעֲנָבִים לְבַצֵּר, וְזֵיתִים לְמִסּוֹק – שְׁלוֹקֵט כְּדָרְכוֹ וּפְטוּר:

טז. איזה שום בעל כפי? כָּל שְׂאִין לוֹ אֶלֶּא דוֹר אַחַד מִקִּיף אֶת הָעוֹמֵד. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שְׂאִין בּוֹ אֶלֶּא קֶלְפָה

אַחַת. אֵיזָה הוּא בְּצֵל שֶׁל רִכְפָּה? כָּל שְׁעוֹקְצוֹ נִמְעַף לְתוֹכוֹ.

יז. אֵלּוּ הֵן גְּרִיסִין הַקְּלָקִין? אֶלְגוֹסִין הַמְּרַבְּעִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין לָךְ מְרַבֵּעַ מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. אֵלּוּ הֵן עֲדָשִׁין מְצָרִים? אֵלּוּ שְׁגִלְגְּלֵיהֶן חֲדִים. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שְׂאִין בְּהֵם צוּרוֹת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֶף הַקְּרָקֶס. וְאֵלּוּ הֵן הַקְּרָקֶס: שְׁעוֹקְצִיָּהּ מוֹעֲטִין וְלִקְיִטְתָּן מְרַבֵּין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶף הַקְּטָנִין וְהֵן שְׁלֵמֶטָה מֵהֶן, כְּגוֹן אֵלּוּ צָרְכוּ חֻכְמִים לְתַן בְּהֵן סִמָּן, לְפִי שְׂאִין כִּיּוֹצֵא בְּהֵן בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְהָאֶפְרַסְקִין, וְהָאֶצְטְרִבִּילִין – לֹא צָרְכוּ חֻכְמִים לְתַן בְּהֵן סִמָּן, לְפִי שְׁכִיּוֹצֵא בְּהֵן בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל:

יח. פְּרוֹת, לֹא הִלְכוּ בְּהֵן חֻכְמִים לֹא אַחֵר הַטַּעַם, וְלֹא אַחֵר הָרִיחַ, וְלֹא אַחֵר הַמְּרָאָה, וְלֹא אַחֵר הַדְּמִים, אֶלֶּא אַחֵר הָרֵב בְּלֶבֶד. וְשֶׁאֵר זִרְעוֹנֵי גִּנָּה, כְּגוֹן: זֵרַע קְשׁוּאִין וְדִלּוּעִין, וְזֵרַע לֶפֶת וְצִנּוֹנוֹת שְׂאִין נֶאֱכָלִין – פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂרוֹת, וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בְּשִׁבְעֵית. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ אֶלֶּא זִרְעוֹנֵי גִּנָּה בְּלֶבֶד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶף זִרְעוֹנֵי שְׁדָה, כְּגוֹן: זֵרַע אֶסְטִיס, וְזֵרַע קוֹצָה, וְזֵרַע בִּיקִיָּא:

<p>24</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>א 1</p>	<p>Rosh Chodesh Sivan ראש חודש, מה לעומר עלות השחר _____ 4:19 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:15 בבלי: שבת עט • ירושלמי: ר"ה יז • תוספתא: תרומות ז נ"ך: ישעיה טז-יז • רמב"ם: עדות ט</p>
<p>25</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ב 2</p>	<p>מו לעומר עלות השחר _____ 4:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:16 בבלי: שבת פ • ירושלמי: ר"ה טו • תוספתא: תרומות ח נ"ך: ישעיה יח-יט • רמב"ם: עדות י</p>
<p>26</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ג 3</p>	<p>מז לעומר עלות השחר _____ 4:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:17 בבלי: שבת פא • ירושלמי: ר"ה טז • תוספתא: תרומות ט נ"ך: ישעיה כ-כא • רמב"ם: עדות יא</p>
<p>27</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ד 4</p>	<p>מח לעומר עלות השחר _____ 4:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:17 בבלי: שבת פב • ירושלמי: ר"ה יז • תוספתא: תרומות י נ"ך: ישעיה כב-כג • רמב"ם: עדות יב</p>
<p>28</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ה 5</p>	<p>מט לעומר, עירוב תבשילין עלות השחר _____ 4:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:18 בבלי: שבת פג • ירושלמי: ר"ה יח • תוספתא: מעשרות א נ"ך: ישעיה כד-כה • רמב"ם: עדות יג</p>
<p>29</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ו 6</p>	<p>1st Day Shavuos עלות השחר _____ 4:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:19 בבלי: שבת פד • ירושלמי: ר"ה יט • תוספתא: מעשרות ב נ"ך: ישעיה כז-כז • רמב"ם: עדות יד</p>
<p>30</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ז 7</p>	<p>2nd Day Shavuos / Yizkor עלות השחר _____ 4:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 8:20 בבלי: שבת פה • ירושלמי: ר"ה כ • תוספתא: מעשרות ג נ"ך: ישעיה כח-כט • רמב"ם: עדות טו</p>

Candle Lighting 8:01 הדלקת הנרות

Candle Lighting 8:01 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:32 זמן מוצש"ק

ווער עס לערנט אויפ'ן קול וועט זוכה זיין צו לאנגע יארן און די תורה וועט זיך האלטן ביי אים.

(ספר המדות אות לימוד סיון ט"ז)